

P O D A C I

O ZDRAVSTVENOM STANJU STANOVNIŠTVA I RADU ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

U 2024. GODINI

- SAŽETI PRIKAZ -

Pula, prosinac 2025.

Izdavač:

NASTAVNI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO ISTARSKE ŽUPANIJE –
ISTITUTO FORMATIVO DI SANITÀ PUBBLICA DELLA REGIONE ISTRIANA

52 100 PULA, Vladimira Nazora 23 – telefon 529 000, telefaks 222 151

Ravnatelj Aleksandar Stojanović, dr.med.

Glavna urednica:

mr.sc. Danijela Lazarić – Zec, dr.med.

Priprema:

Elviana Rudan, dipl.med.sestra
mr.sc. Helen Lipanović Landeka, dipl.san.ing.
Katarina Branežac, mag.sanit.ing.

Suradnici:

Iva Janković, dr.med.
mr.sc. Lorena Lazarić-Stefanović, dr.med.
Aleksandar Stojanović, dr.med.
Kristina Jelenić, dr.med.
Helena Mitrović, prof.
Nina Grbac, dipl.ing.preh.teh.

Naručitelj:

Istarska županija – Regione Istriana
Pazin, Dršćevka 3

Dokument:

Ugovor 01/01-633/9-24 od 3.3.2025.

SADRŽAJ

	str.
1. USTANOVE, ORDINACIJE I RADNICI U ZDRAVSTVU	7
1.1. Zdravstvene ustanove, trgovačka društva i ordinacije	7
1.2. Mreža javne zdravstvene službe	10
1.3. Zdravstveni radnici i suradnici u zdravstvu	12
1.4. Nezaposleni zdravstveni radnici	13
2. PRIMARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	14
2.1. Opća/obiteljska medicina.....	14
2.2. Zdravstvena zaštita dojenčadi i predškolske djece.....	15
2.3. Primarna zdravstvena zaštita (obiteljska medicina i pedijatrija).....	17
2.4. Zdravstvena zaštita školske djece i mladeži.....	18
2.5. Zdravstvena zaštita žena	19
2.6. Zaštita i liječenje usta i zubi.....	22
2.7. Patronaža.....	24
2.8. Zdravstvena njega u kući	24
2.9. Hitna medicina.....	25
2.10. Medicina rada	27
2.11. Mentalno zdravlje, prevencija i izvanbolničko liječenje ovisnosti	28
3. SPECIJALISTIČKO-KONZILIJARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	30
3.1. Liječničke ordinacije.....	30
3.2. Dentalne ordinacije	30
4. BOLNIČKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	31
4.1. Kapaciteti i rad stacionarnih zdravstvenih ustanova	31
4.2. Bolesti i stanja evidentirani u stacionarnom liječenju u ustanovama u IŽ	31
4.3. Bolesti i stanja evidentirani u dnevnim bolnicama u ustanovama u IŽ	32
4.4. Bolesti i stanja evidentirani kod stanovnika IŽ u svim bolnicama u RH	32
5. ZARAZNE BOLESTI, CIJEPLJENJE, MIKROBIOLOŠKI I ZDRAVSTVENO-EKOLOŠKI POKAZATELJI, HRANA I PREHRANA	35
5.1. Zarazne bolesti	35
5.2. Cijepljenje.....	37
5.3. Mikrobiološki pokazatelji	37
5.4. Zdravstveno-ekološki pokazatelji	37
5.5. Savjetovalište za prehranu	41
6. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA TURISTA.....	43
6.1. Turističke ambulante.....	43
6.2. Stacionarna zdravstvena zaštita	43
6.3. Umrli strani državljani i osobe s prebivalištem u ostalim županijama.....	43
7. PORODI I POBAČAJI / PREKIDI TRUDNOĆE	44
7.1. Porodi.....	44
7.2. Pobačaji / prekidi trudnoće	45
8. STANOVNIŠTVO I VITALNI DOGAĐAJI	47
9. SOCIO-EKONOMSKI POKAZATELJI I SOCIJALNA SKRB.....	57
10. MALIGNI BOLESTI I PREVENTIVNI PROGRAMI RANOG OTKRIVANJA RAKA.....	63
10.1. Novotvorine evidentirane u radu zdravstvene djelatnosti	63
10.2. Novooboljeli od raka.....	64
10.3. Umrli od raka	65
10.4. Nacionalni programi ranog otkrivanja raka	67
11. KARDIOVASKULARNE BOLESTI I DIJABETES.....	68
11.1. Kardiovaskularne bolesti	68
11.2. Diabetes mellitus.....	70
12. MENTALNE BOLESTI I BOLESTI JETRE	72
12.1. Mentalne bolesti i poremećaji	72
12.2. Bolesti jetre	74
13. OZLJEDE I OTROVANJA	74
13.1. Ozljede i otrovanja evidentirane u radu zdravstvene djelatnosti.....	74
13.2. Nasilne smrti.....	76

PREDGOVOR

Nastavni zavod za javno zdravstvo Istarske županije (NZZJZIŽ) i ustanove koje su mu prethodile objavljuje više od pola stoljeća godišnje publikacije o zdravstvenom stanju stanovništva i radu zdravstvene djelatnosti u Istri. Prva objavljena publikacija obuhvatila je podatke za 1965. godinu. Na web stranici NZZJZIŽ (www.zzjiz.hr) dostupna su izdanja godišnje publikacije počevši od onog za 1999. godinu. Publikacija je kontinuirano unaprjeđivana novim prikazima i trendovima, usporedbom s podacima iz okruženja te stručnim opisom i tumačenjima podataka. Dostupan je i sažeti prikaz publikacije za 2021. godinu i dalje.

Analizirani su podaci grupirani u trinaest poglavlja godišnje publikacije. Sadrže podatke o radu zdravstvene djelatnosti u Istarskoj županiji: koje je Nastavni zavod prikupio iz drugih zdravstvenih ustanova i ordinacija odnosno one kojima je predstavio rad vlastitih djelatnosti. Istarska je županija turistički najrazvijenija županija stoga je radu u zdravstvenoj zaštiti turista posvećeno odvojeno poglavlje. Također prikazani su podaci važni za ocjenu zdravstvenog stanja stanovništva: podaci o stanovništvu, njegovom kretanju, socioekonomski pokazatelji, uzroci smrti i podaci o najčešćim kroničnim nezaraznim bolestima. U publikaciji su prikazani zadnji dostupni podaci.

Podaci iz ove publikacije prikazuju stanje, ali i trendove pojava i procesa. Nužni su za procjenu zdravstvenog stanja stanovništva, za ocjenu rada i organiziranosti zdravstvene djelatnosti, za lokalno planiranje zdravlja i zdravstvene zaštite.

Zahvaljujemo suradnicima iz svih zdravstvenih ustanova i privatnih ordinacija na području naše Županije na marljivom i ažurnom prikupljanju podataka jer su svojim radom doprinijeli da statistički podaci iz Istarske županije budu jedni od najkvalitetnijih.

Nadamo se da će svim korisnicima publikacija biti vrijedan izvor podataka o zdravstvenom stanju i radu zdravstvene djelatnosti.

Voditeljica Službe za javno zdravstvo i promicanje zdravlja
mr.sc. Danijela Lazarić - Zec, dr.med.
spec.epidemiologije

1. USTANOVE, ORDINACIJE I RADNICI U ZDRAVSTVU

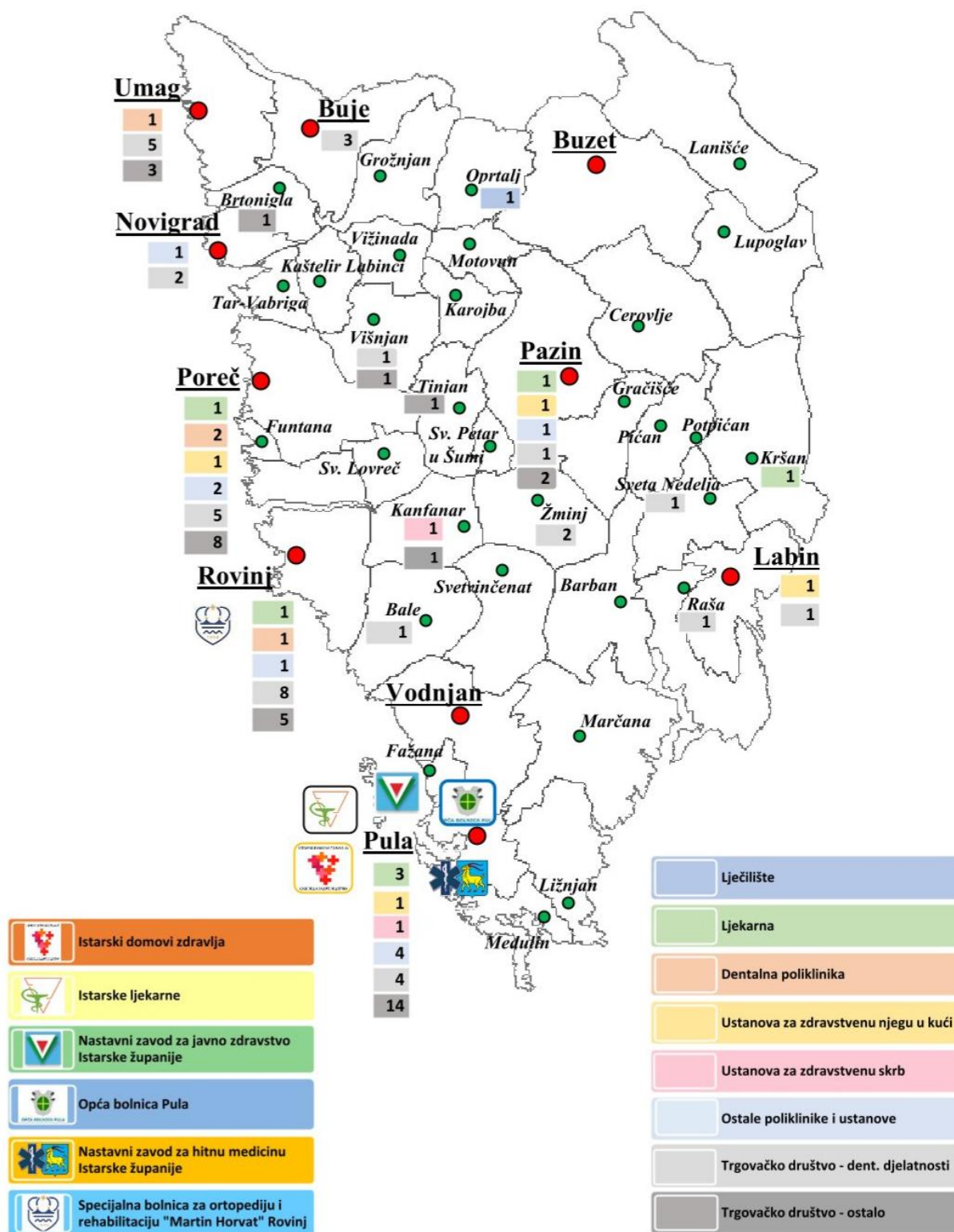
1.1. ZDRAVSTVENE USTANOVE, TRGOVAČKA DRUŠTVA I ORDINACIJE

U IŽ aktivne su 43 **zdravstvene ustanove** (od toga 32 sa sjedištem u IŽ): 5 **županijskih** (dom zdravlja, specijalna bolnica, ljekarna, zavod za hitnu medicinu odnosno zavod za javno zdravstvo) i 37 **privatnih** ustanova, od toga 26 sa sjedištem u IŽ.

U djelatnosti **primarne zdravstvene zaštite**, evidentirano je 25 privatnih zdravstvenih ustanova: 17 ustanova sa sjedištem u IŽ i 8 podružnica ustanova sa sjedištem izvan IŽ. Većinu privatnih ustanova na primarnoj razini čine ljekarne (14), a polovina (7) ima sjedište izvan IŽ. Privatne ustanove ljekarne djeluju na 32 lokacije, od toga na 16 lokacija su ljekarne sa sjedištem izvan IŽ. U primarnoj zdravstvenoj zaštiti evidentirano je i 8 ostalih ustanova: 4 za zdravstvenu njegu u kući, 2 za sanitetski prijevoz te po 1 za zdravstvenu zaštitu žena odnosno za opću dentalnu medicinu s dentalnim laboratorijem.

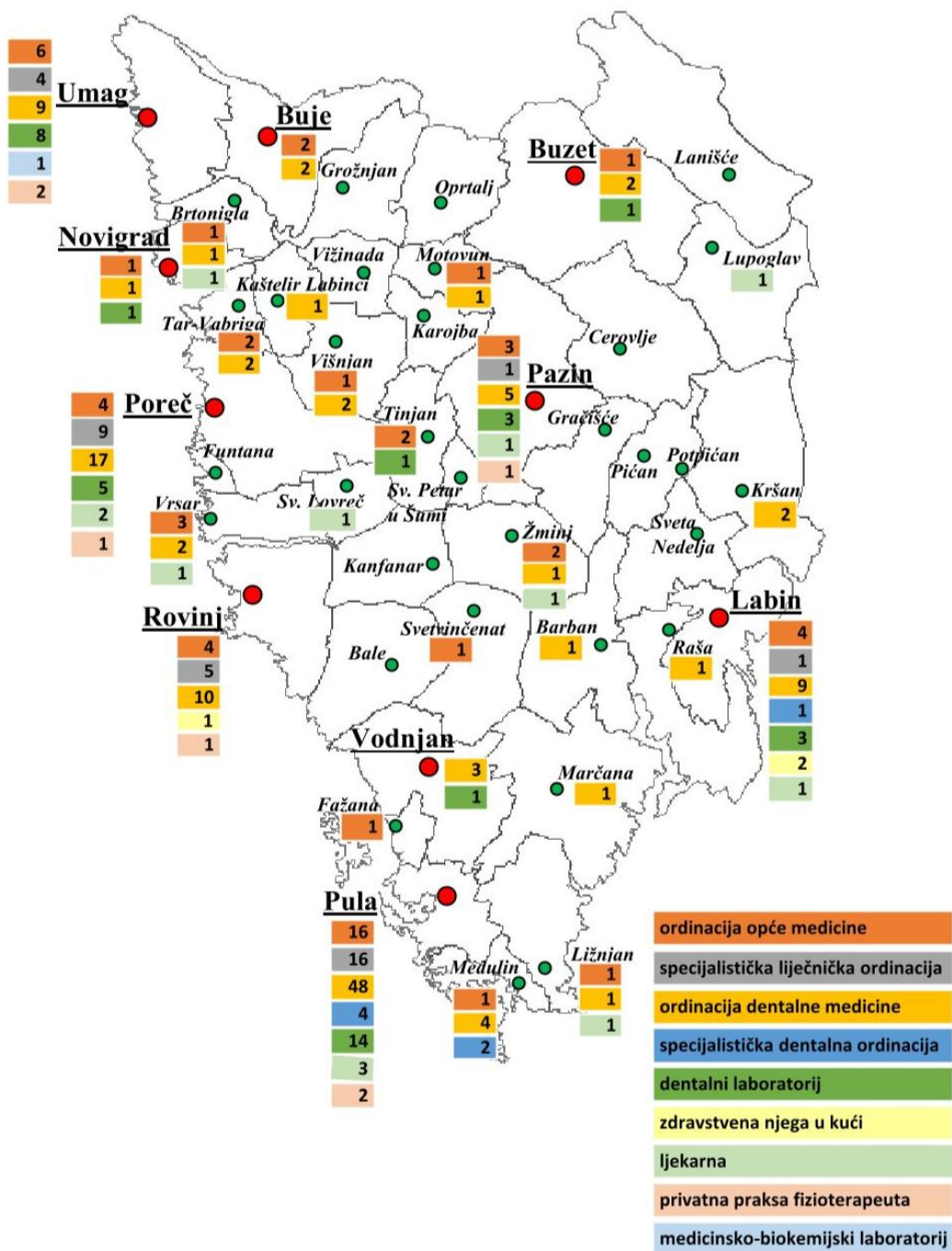
U djelatnosti **sekundarne zdravstvene zaštite** registrirano je ukupno 12 privatnih zdravstvenih ustanova od čega 3 sa sjedištem izvan IŽ. Većinu privatnih ustanova na sekundarnoj razini čine poliklinike, njih 10 (2 sa sjedištem izvan IŽ), 3 dentalne, 3 poliklinike za oftalmologiju i 4 ostalih poliklinika. U djelatnosti sekundarne zdravstvene zaštite registrirana je jedna specijalna bolnica (sjedište izvan IŽ) i jedno lječilište.

Registrirano je ukupno 74 **trgovačkih društava**, od toga 70 sa sjedištem u IŽ, što čini oko 7,9% trgovačkih društava u RH. Najviše trgovačkih društava evidentirano je iz djelatnosti dentalne medicine i laboratorija - 35 subjekata (2 sa sjedištem izvan IŽ), 28 dentalne medicine (1 sa sjedištem izvan IŽ) i 7 dentalnih laboratorija (1 sa sjedištem izvan IŽ). Trgovačka društva iz djelatnosti dentalne medicine i laboratorija većinom su evidentirani na području zapadne i južne Istre (25 subjekata). U ostalim djelatnostima registrirano je 31 trgovačko društvo (2 sa sjedištem izvan IŽ). U odnosu na lani registrirano je 13 novih trgovačkih društava, od toga 6 specijalista doktora medicine, 3 dentalne medicine i 4 ostalih zdravstvenih radnika. Zatvoreno je jedno trgovačko društvo dentalne medicine.

Slika 1 - Zdravstvene ustanove i trgovačka društva sa sjedištem u Istarskoj županiji u 2024. godini

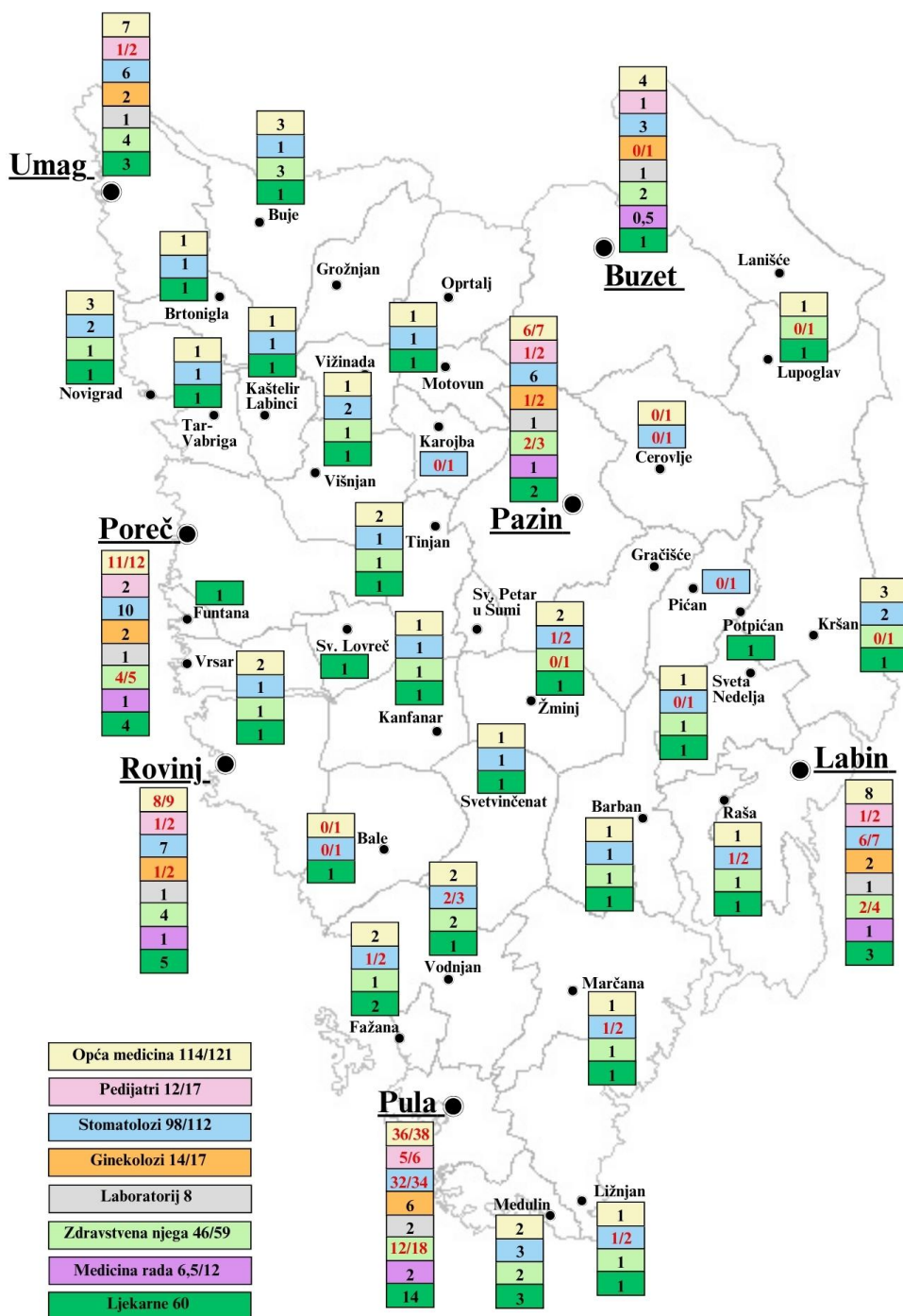
Krajem 2024. godine bilo je registrirano 287 (lani 300) **jedinica privatne prakse** (ordinacije, laboratoriji, privatna praksa ljekarnika, privatna praksa fizioterapeuta i zdravstvene njege u kući), od čega je 242 (84,3%) registrirano u gradovima. Najviše je ordinacija doktora dentalne medicine (46,3%), zatim ordinacija doktora medicine (32,4%), većinom opće/obiteljske medicine, slijede dentalni laboratoriji (12,9%), ljekarne (4,5%), te privatnih praksi fizioterapeuta (2,4%). U odnosu na prethodnu godinu bilo je za 4,3% manje jedinica privatne prakse (10 doktora medicine (8 obiteljske medicine, 2 specijalista), 1 fizioterapeut, 1 ljekarna), dok je više bilo doktora dentalne medicine (1). U prostoru županijskih ustanova je 38,7% jedinica privatne prakse, a u odnosu na prethodnu godinu ima ih 4,3% manje.

Slika 2 – Jedinice privatne prakse u Istarskoj županiji (kraj 2024.g.)

1.2. MREŽA JAVNE ZDRAVSTVENE SLUŽBE

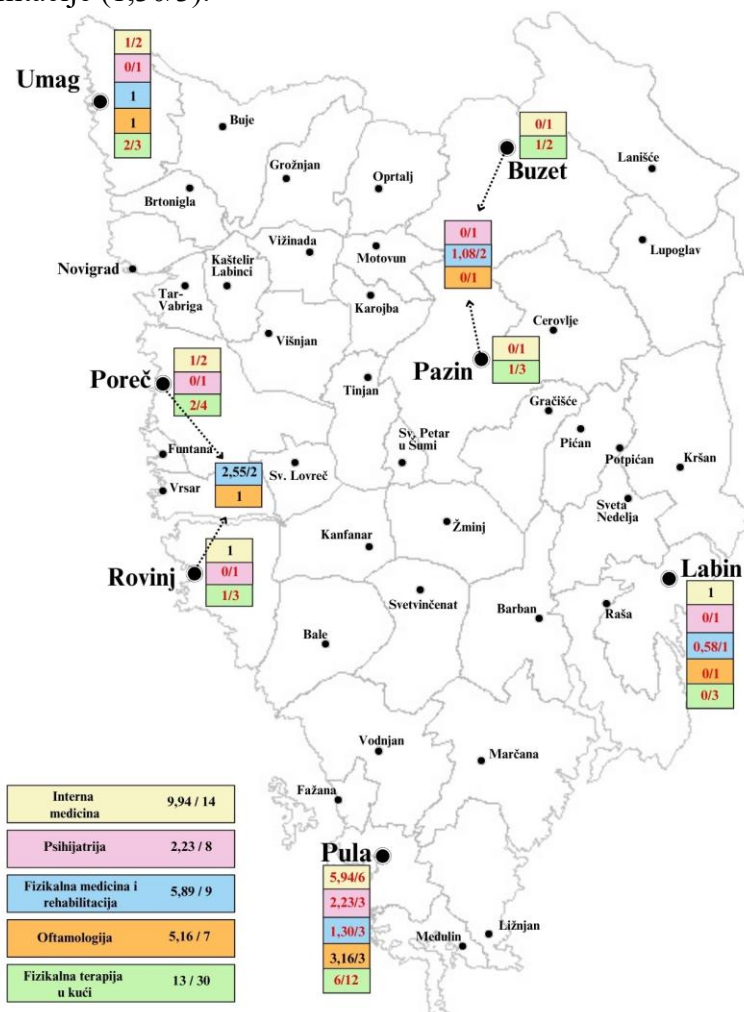
U Mreži nedostaje 13 medicinskih sestara u djelatnosti **zdravstvene njege u kući** (6 u Puli, 2 u Labinu te po 1 u Kršanu, Lupoglavu, Pazinu, Poreču i Žminju), 14 timova **dentalne medicine** (6 na Puljštini, 4 na Labinštini, 2 na Pazinštini te 2 na Rovinjštini), 5,5 tima **medicine rada**, 7 timova **opće/obiteljske medicine** (2 u Puli te po 1 u Balama, Cerovlju, Pazinu, Poreču i Rovinju), 5 timova **pedijatrije** (po 1 u Labinu, Pazinu, Puli, Rovinju, Umagu) i 3 **ginekološka** tima (Buzetu, Pazinu i Rovinju).

Slika 1 - Popunjenost Mreže u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u 2024. godini

Izvor: HZZO

Mrežom su na **lokalnoj razini** predviđene osnovne **specijalističko-konzilijarne djelatnosti**. Prema lokalnoj mreži Buzet i Pazin imaju samo tim fizikalne medicine i rehabilitacije (1,08/2), dok nemaju niti jedan tim interne medicine (0/2), psihijatrije (0/1) ni oftalmologije (0/1). Labin ima tim interne medicine (1/1) te fizikalne medicine i rehabilitacije (0,58/1), a nema timove oftalmologije (1/1) i psihijatrije (1,1). Poreč i Rovinj imaju timove fizikalne medicine i rehabilitacije (2,55/2), oftalmologije (1/1), interne medicine (2/3), a nemaju psihijatrije (0/2, nedostaje po 1 u svakom gradu). Umag ima tim interne medicine (1/2), oftalmologije (1/1) i fizikalne medicine i rehabilitacije (0,62/1), a nema tim psihijatrije (0/10). Pula ima timove interne medicine (5,94/6), psihijatrije (2,23/3), oftalmologije (3,16/3), fizikalne medicine i rehabilitacije (1,30/3).

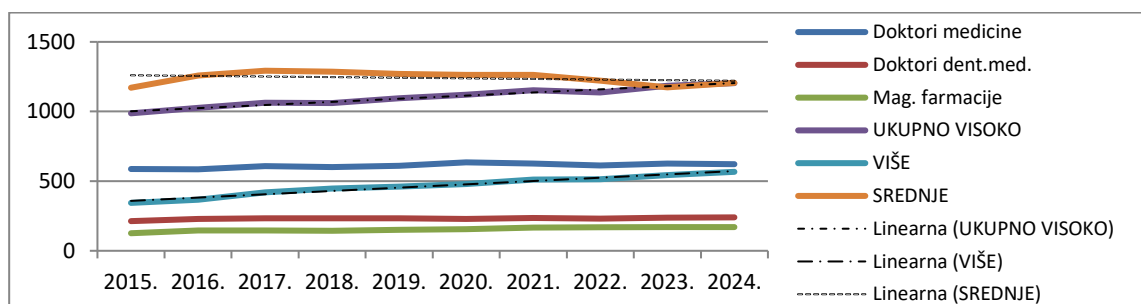
Slika 2 - Popunjenost lokalne Mreže u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti u 2024. godini

Osim 15 timova koji nedostaju u lokalnoj Mreži, u djelatnosti specijalističko konzilijarne i dijagnostičke zdravstvene zaštite nedostaje još 19,42 timova (po 2 onkologije, ginekologije i opstetricije, otorinolaringologije, dentalne protetike i urologije, po 1 medicinske mikrobiologije s parazitologijom, medicinske biokemije, ortodoncije, maksilofacijalne kirurgije, neurokirurgije, dječje i adolescentne psihijatrije, dječje kirurgije, anesteziologije, reanimatologije i intenzivnog liječenja, pedijatrije, infektologije, a manje od 1 kliničke citologije, neurologije, radiologije i opće kirurgije. Iznad standarda ugovoreni su timovi ortopedije (5,05/4), nuklearne medicine (3,50/0), dermatologije i venerologije (4/3), transfuzijske medicine (4,80/2) i patohistološke dijagnostike (3,00/2). Mreža je u potpunosti popunjena u djelatnosti oralne kirurgije (2).

1.3. ZDRAVSTVENI RADNICI I SURADNICI U ZDRAVSTVU

Prema podacima HZZJ-a krajem 2024. godine u sustavu zdravstva u IŽ bilo je **ukupno zaposleno** 3.020 zdravstvenih radnika i suradnika, a njihov broj je u blagom porastu u odnosu na prošlu godinu (2.937, indeks 2024./2023. 102,8%). Žene čine 80,6% (2.433) ukupno zaposlenih.

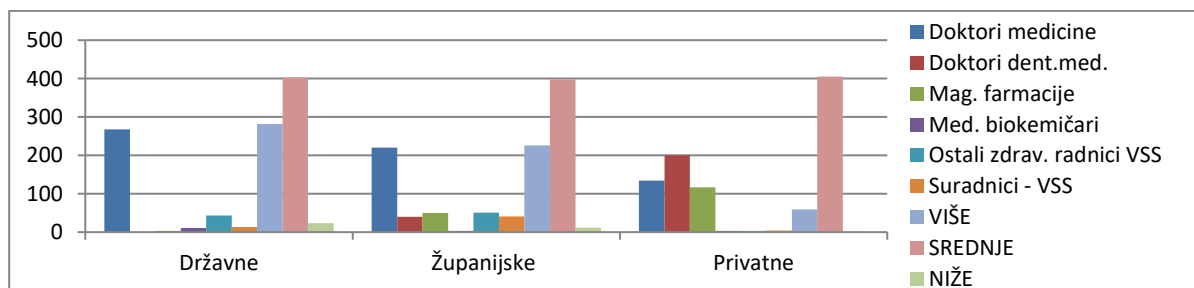
U posljednje tri godine (2024. u odnosu na 2022.g.) broj stalno zaposlenih radnika visokog stručnog obrazovanja je porastao za 5,4%, broj doktora dentalne medicine za 4,6%, broj ostalih radnika visokog stručnog obrazovanja za 52,2%, broj doktora medicine stagnira kao i broj magistara farmacije i magistara medicinske biokemije. Broj radnika višeg stručnog obrazovanja porastao je za 4,3%, broj radnika nižeg stručnog obrazovanja za 66,7%, a broj radnika srednjeg stručnog obrazovanja smanjio se za 5,8%.

Slika 1 – Ukupan broj zdravstvenih radnika i suradnika od 2015.-2024.godine

U odnosu na RH, u IŽ je manji broj ukupno zaposlenih zdravstvenih radnika - na jednog zdravstvenog radnika u IŽ ima 67,8 stanovnika, dok ih u RH ima 50. U IŽ veći je broj doktora dentalne medicine (na jednog zaposlenog u IŽ ima 853 stanovnika, a u RH 938).

Trećina (34,8%) ukupno zaposlenih zdravstvenih radnika i suradnika radi u državnoj zdravstvenoj ustanovi, trećina (34,5%) u županijskim zdravstvenim ustanovama, šestina (17,5%) u jedinicama privatne prakse dok ih u privatnim zdravstvenim ustanovama i trgovačkim društvima radi osmina (13,2%). U državnim i županijskim ustanovama zaposlena je većina (76,6%) doktora medicine, 82,4% medicinskih biokemičara, 97,7% ostalih zdravstvenih radnika visokog stručnog obrazovanja, 94,0% suradnika visokog stručnog obrazovanja, 89,9% višeg i 66,5% srednjeg stručnog obrazovanja. Većina (86,4%) doktora dentalne medicine i 69,4% magistara farmacije zaposleno je u privatnom dijelu zdravstva.

Slika 2 – Zdravstveni radnici i suradnici (ukupno) prema ustanovama rada u 2024.g.

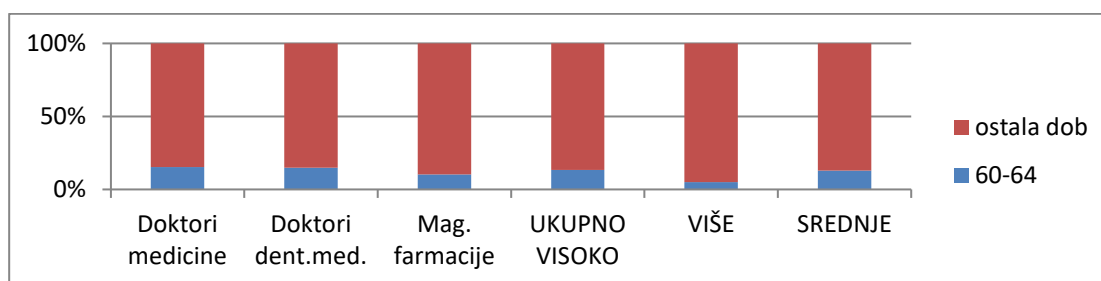
Većina zdravstvenih radnika u radnom je odnosu na neodređeno vrijeme (88,9%).

Najviše ukupno zaposlenih ima Opća bolnica Pula (1.052 ili 34,8% ukupno zaposlenih), slijede Istarski domovi zdravlja (525 ili 17,4%), dok privatne ustanove, ordinacije i trgovačka društva zajedno čine 30,7% ukupno zaposlenih (926).

Prosječna dob ukupno zaposlenih radnika je 44,2 godina, a stalno zaposlenih 45,3. Doktori dentalne medicine su najstarija skupina zdravstvenih radnika (prosječna dob ukupno zaposlenih je 48,0 g., a stalno zaposlenih 48,7) a slijede doktori medicine (ukupno i stalno zaposlenih – 47,6 g.).

Među ukupno zaposlenim 4,9% su u dobi iznad 65 godina, visoko obrazovani čine 71,6% starijih radnika, a najviše je doktora medicine. U dobi iznad 65 godina je 11,6% ukupno zaposlenih doktora medicine.

U sljedećih pet godina moglo bi se **umiroviti** 303 (11,6%) stalno zaposlenih zdravstvenih radnika i suradnika (oni su 2024.g. bili u dobnoj skupini 60-64 g.), od toga 181 zaposlenih u županijskim zdravstvenim ustanovama, 122 u privatnom vlasništvu (od toga 51 u zakupu i koncesiji). Najviše će se umiroviti radnika visokog stručnog obrazovanja (143), a manje srednjeg (132) i višeg (25). U sljedećih pet godina zbog odlaska u mirovinu očekuje se za 33,3% manji broj stalno zaposlenih medicinskih sestara-primalja, 15,3% manje doktora medicine, 14,9% doktora dentalne medicine, 17,6% fizioterapeutskih tehničara, 14,0% laboratorijskih tehničara, 13,0% medicinskih sestara srednje razine obrazovanja i 10,2% magistara farmacije.

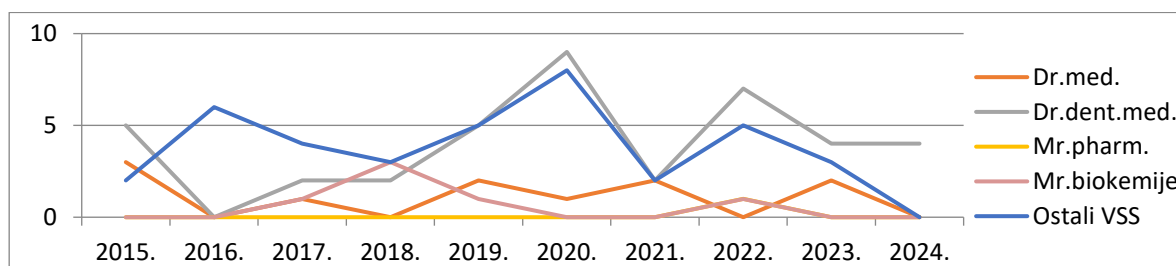
Slika 3 – Udio zdrav. radnika koji bi se mogli umiroviti u sljedećih 5 godina (2025.-2029.)

1.4. NEZAPOSLENI ZDRAVSTVENI RADNICI

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Područnog ureda Pula, na dan 31.12.2024. godine, u IŽ bilo je evidentirano 65 **nezaposlenih zdravstvenih radnika** (od toga 50 ili 76,9% žena). Najviše nezaposlenih ima srednje stručno obrazovanje - 25 osoba (najviše 11 fizioterapeuta), zatim više - 24 osoba (17 fizioterapeuta), niže - 12 osoba (12 njegovatelja), odnosno visoko stručno obrazovanje - 4 osoba (4 dr.dent. med.).

Među nezaposlenim zdravstvenim radnicima nema niti jednog doktora medicine, dipl.med.tehničara, dipl.fizioterapeuta, dipl.primalje, mag.farmacije i mag.biokemije, prvostupnika: radiološke tehnologije, primaljstva, med.lab.dijagnostike, viših dent. tehn., viših farm. tehn. odnosno laboratorijskog, radiološkog, farmaceutskog i sanitarnog tehničara.

Broj nezaposlenih zdravstvenih radnika u zadnjih pet godina, u odnosu na prethodnih pet, pao je za 16,3%, srednjeg stručnog obrazovanja za 24,7% dok je za 13,3% porastao broj nezaposlenih kod visokog (doktora medicine 1 manje, dentalne medicine više za 12, ostalih 5 manje) i za 10,0% broj višeg stručnog obrazovanja.

Slika 1 - Nezaposleni zdrav. radnici u evidenciji HZZ – PU Pula od 2015. do 2024. godine

2. PRIMARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Prema podacima HZZO-a, na dan 31.12.2024. u IŽ bilo je 214.643 osiguranih osoba: 11.748 do 7 g., 21.986 od 7-18 g., 128.524 18-64 g., 52.386 u dobi 65 i više godine, te 98.101 žena iznad 12 godina.

2.1. OPĆA / OBITELJSKA MEDICINA

2.1. 1. UGOVORNE ORDINACIJE OPĆE / OBITELJSKE MEDICINE

Prema podacima iz CEZIH-a, evidentirano je 185.786 korisnika zdravstvene zaštite, od toga 53,1% žene.

Zdravstvenu zaštitu koristilo je 86,6% osiguranih osoba:

- 20,4% osigurane dojenčadi i predškolske djece,
- 88,6% školske djece,
- 86,8% odraslih,
- 99,9% starijih osiguranih osoba.

Ostvareno je 2.399.026 kontakata, 12,9 kontakata po korisniku, najviše 22,6% u dobi iznad 80 g., odnosno 19,1% u dobi 65-79 g.

Evidentirano je 553.237 ukupnih **pregleda**, od toga 12.671 (2,3%) pregleda kod kuće, odnosno 1.448 (0,3%) posjeta u palijativnoj skrbi.

U odnosu na prethodnu godinu, evidentirano je za 3,3% više pregleda, ali za 7,8% manje pregleda u kući, dok je broj kućnih posjeta u palijativnoj skrbi ostao približno isti.

Evidentirano je 834.278 savjetovanja / konzultacije, od toga 99,2% kurativnih savjetovanja.

Evidentirana su 3,0 pregleda i 4,5 savjetovanja/konzultacije po korisniku.

Pregledi čine 23,1% u ukupnom broju kontakata sa zdravstvenom zaštitom, a 34,8% su savjetovanja/konzultacije.

Preventivnih savjetovanja bilo je 3,7 na 100 korisnika.

Prosječno je svako dojenče korisnik obiteljske medicine 2,4 puta **sistematski pregledano**, a malo djeteta (1-6g.) 0,2 puta.

U odnosu na prethodnu godinu, broj sistematski pregledanih osoba iz rizične skupine povećan je s 48 na 113 osoba.

U odnosu na 2023.g., u ovoj je godini bilo za 134,9% više upućivanja na rano otkrivanje raka pluća, za 44,4% više motivacijskih razgovora za rano otkrivanje raka debelog crijeva i za 4,3% više motivacijskih razgovora za rano otkrivanje raka dojke.

Kod odraslih i starijih korisnika evidentirano je 31,9 *preventivnih aktivnosti na 100 korisnika*, a najčešće je praćenje kardiovaskularnog rizika (21,7%), glukometrija (15,7%), preventivni program za prevenciju pušenja i edukacija (13,5%), preventivni program za prevenciju prekomjerne konzumacije alkohola i edukacija (13,4%), preventivni program za prevenciju prekomjerne tjelesne težine i edukacija (13,1%).

Od ukupnog broja izdanih **uputnica**, većina (50,7%) se odnosila na dijagnostičke pretrage (RH 48,5%), 26,2% na (prvi ili kontrolni) konzilijarni pregled (RH 34,1%), a 4,3% na hitne specijalističke ambulante (OHBP) (RH 2,8%) po čemu smo na četvrtom mjestu među županijama koje najviše upućuju u hitne specijalističke ambulante.

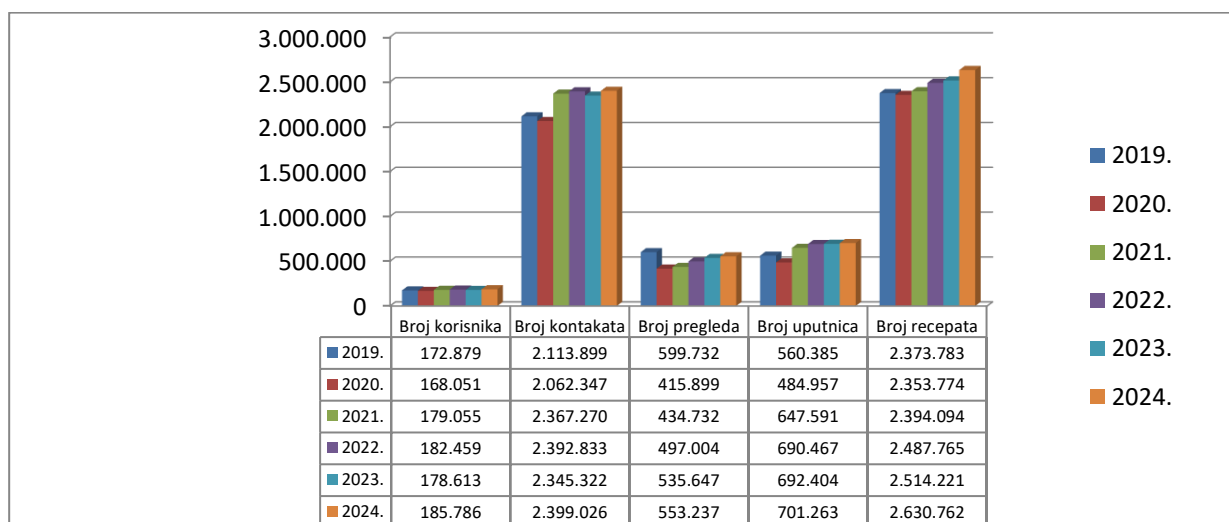
Izdano je 3,8 uputnica po korisniku (RH 4,1). Najviše uputnica po korisniku izdavano je u dobi iznad 50 godina.

Najčešće se pacijenti šalju na dijagnostičke preglede (prve i kontrolne) (50,7%) odnosno najčešće na medicinsku biokemiju (14,3%), radiologiju (7,5%), medicinsku mikrobiologiju (6,9%), a slijede fizikalna medicina (4,6%), ultrazvuk (4,2%) i oftalmologija (3,9%).

U ugovornim ordinacijama izdano je 14,2 **recepata** po korisniku (RH 18,5). Više od četvrtine (28,3%) izdanih recepata bila je za srce i krvožilje, a gotovo petina (16,8%) za živčani sustav. Najčešće su izdavani recepti iz podgrupe anksiolitika (6,5%) (RH 7,4%).

Kod najvećeg broja korisnika evidentirana je dijagnoza akutne infekcije gornjega dišnog sustava (6,8%), *osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi pregleda i istraživanja* (5,5%), slijede bolesti intervertebralnih diskova i ostale dorzopatije (5,3%), hipertenzivne bolesti (4,8%), dermatitisi, egzemi i urtikarije (2,6%) te poremećaji štitnjače (2,3%).

U odnosu na 2023.godinu, veći je broj recepata za 4,6%, broj korisnika za 4,0%, pregleda za 3,3%, kontakata za 2,3%, izdanih uputnica za 1,3%.

Slika 1 – Pokazatelji rada u djelatnosti obiteljske (opće) medicine od 2019. do 2024.godine

2.2. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA DOJENČADI I PREDŠKOLSKJE DJECE

2.2.1. UGOVORNE ORDINACIJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE DOJENČADI I PREDŠKOLSKJE DJECE

Prema podacima iz CEZIH-a, u ugovornim ordinacijama evidentirano je 14.776 korisnika zdravstvene zaštite, od toga 51,5% muškog. Većinu (76,8%) korisnika čine djeca predškolske dobi 0-6 g.

Zdravstvenu zaštitu kod pedijataru u primarnoj zdravstvenoj zaštiti koristilo je 6,9% od ukupnog broja osiguranih osoba:

- 96,6% osigurane dojenčadi i predškolske djece,
- 15,2% školske djece.

Ostvareno je 155.253 kontakata, 10,5 kontakata po korisniku. Korisnici predškolske dobi ostvarili su 12,0 kontakata.

Evidentirano je 60.846 ukupnih **pregleda**, od toga 17 posjeta i pregleda kod kuće, a posjeta u palijativnoj skrbi nije bilo. U odnosu na prethodnu godinu, evidentirano je za 2,1% više pregleda, a za 67,9% manje pregleda u kući.

Evidentirano je 67.204 ukupnih savjetovanja, od toga 13,0% preventivnih savjetovanja, a 87,0% kurativnih.

Evidentirana su 4,1 pregleda i 4,5 savjetovanja/konzultacije po korisniku.

Pregledi čine 39,2% u ukupnom broju kontakata sa zdravstvenom zaštitom, a 43,3% su savjetovanja/konzultacije.

Prosječno je svako dojenče kao korisnik 3,9 puta sistematski pregledano, a malo djeteta (1-6g.) 0,4 puta.

Izdano je 2,3 **uputnica** po korisniku (RH 2,4). Od ukupnog broja izdanih uputnica (34.436), većina (42,2%) se odnosila na dijagnostičke pretrage (RH 41,5%), a 34,0% na (prvi ili kontrolni) konzilijarni pregled (RH 38,2%). Uputnice za hitne specijalističke ambulante su u udjelu od 5,1% (RH 4,2%).

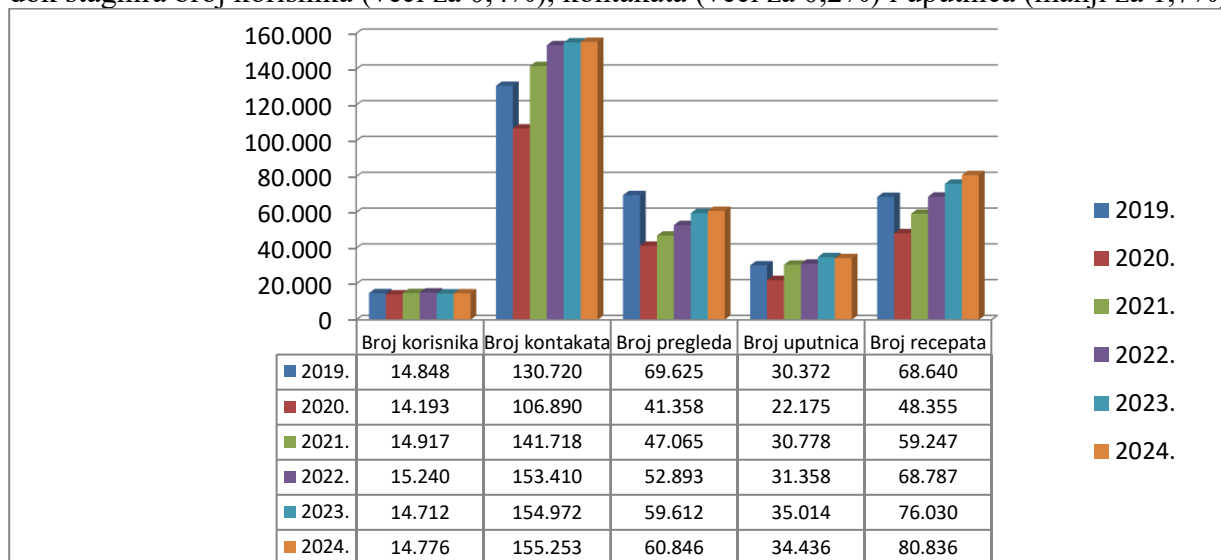
Najčešće su izdavane uputnice za medicinsku mikrobiologiju (19,0%), otorinolaringologiju (7,7%), medicinsku biokemiju (7,3%), zatim za pedijatrijsku alergologiju i kliničku imunologiju (5,9%) te pedijatrijsku neurologiju (5,8%).

U ugovornim ordinacijama izdano je 5,5 **recepta** po korisniku (RH 5,2).

Više od trećine (36,0%) izdanih recepta bila je za sustav dišnih organa, a petina (22,2%) za liječenje sustavnih infekcija. Najčešće su izdavani recepti za antihistaminike za sustavnu primjenu (12,4%).

Kod najvećeg broja korisnika evidentirane su akutne infekcije gornjeg dišnog sustava (16,1%), osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi pregleda i istraživanja (13,0%), vrućica nepoznatog podrijetla (6,4%), osobe s potencijalnom opasnošću po zdravlje zbog zaraznih bolesti (5,1%), dermatitisi, egzemi i urtikarije (4,8%), osobe koje se koriste uslugama zdravstvene službe zbog ostalih okolnosti (4,6%), simptomi i znakovi koji se odnose na cirkulacijski i dišni sustav (4,5%), bolesti srednjeg uha i mastoida (4,1%), bolesti spojnice (4,0%) te akutni bronhitis i bronhiolitis (3,1%).

U odnosu na 2023.godinu, veći je broj pregleda za 2,1% i broj izdanih recepta za 6,3%, dok stagnira broj korisnika (veći za 0,4%), kontakata (veći za 0,2%) i uputnica (manji za 1,7%).

Slika 1 - Pokazatelji rada u djelat. zdravstvene zaštite predškolske djece od 2019.-2024. g

2.3. PRIMARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA (OBITELJSKA MEDICINA I PEDIJARIJA)

2.3.1. UGOVORNE ORDINACIJE PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Prema podacima iz CEZIH-a, evidentirano je 200.562 korisnika zdravstvene zaštite, od toga 52,8% žena.

Zdravstvenu zaštitu koristilo je 93,4% osiguranih osoba:

- 116,9% osigurane dojenčadi i predškolske djece,
- 103,8% školske djece,
- 86,9% odraslih,
- 99,9% starijih osiguranih osoba.

Ostvareno je 2.554.279 kontakata, 12,7 kontakata po korisniku:

- 11,0 kod dojenčadi i predškolske djece,
- 6,3 kod školske djece,
- 19,1 u dobi 65-79 g.,
- 22,6 u dobi iznad 80 g.

Zdravstvenu zaštitu koristilo je ukupno 13.737 dojenčadi i predškolske djece (od toga 82,6% kod pedijataru, u RH 86,8%) i 22.825 školske djece (85,3% u skrbi obiteljske medicine).

Dvije trećine (65,5%) predškolske djece Bujštine je u skrbi obiteljskih liječnika, zatim 24,9% djece na Poreštini, 14,2% Labinštini, 13,3% Buzeštini, 12,3% Rovinjtini, 4,9% Pazinštini, a najmanje na Puljštini (2,9%). (Prema Mreži nedostaje 5 timova - po 1 tim u Labinu, Pazinu, Puli, Rovinju, Umagu.)

Evidentirano je 614.083 ukupnih **pregleda**, od toga 12.688 (2,1%) pregleda kod kuće, odnosno 1.448 (0,2%) posjeta u palijativnoj skrbi. U odnosu na prethodnu godinu, evidentirano je za 3,2% više pregleda, ali za 8,1% manje pregleda u kući, dok broj kućnih posjeta u palijativnoj skrbi stagnira.

Evidentirano je 901.482 savjetovanja / konzultacije, od toga 98,3% kurativnih. Evidentirana su 3,1 pregleda i 4,5 savjetovanja / konzultacije po korisniku.

Pregledi čine 24,0% u ukupnom broju kontakata sa zdravstvenom zaštitom, a 35,3% su savjetovanja/konzultacije.

Preventivnih savjetovanja bilo je 7,8 na 100 korisnika: 71,4 kod predškolske djece, 12,3 kod školske djece, 1,1 kod odraslih i 3,3 kod starijih osoba.

Prosječno je svako dojenče u skrbi 3,8 puta sistematski pregledano, a malo djeteta (1-6g.) 0,4 puta.

Izdano je 3,7 **uputnica** po korisniku, većina (50,3%) se odnosila na dijagnostičke pretrage, 26,5% na (prvi ili kontrolni) konzilijarni pregled, a 4,3% na hitne specijalističke ambulante (OHBP). Najviše uputnica po korisniku izdavano je u dobi 65-79 godina.

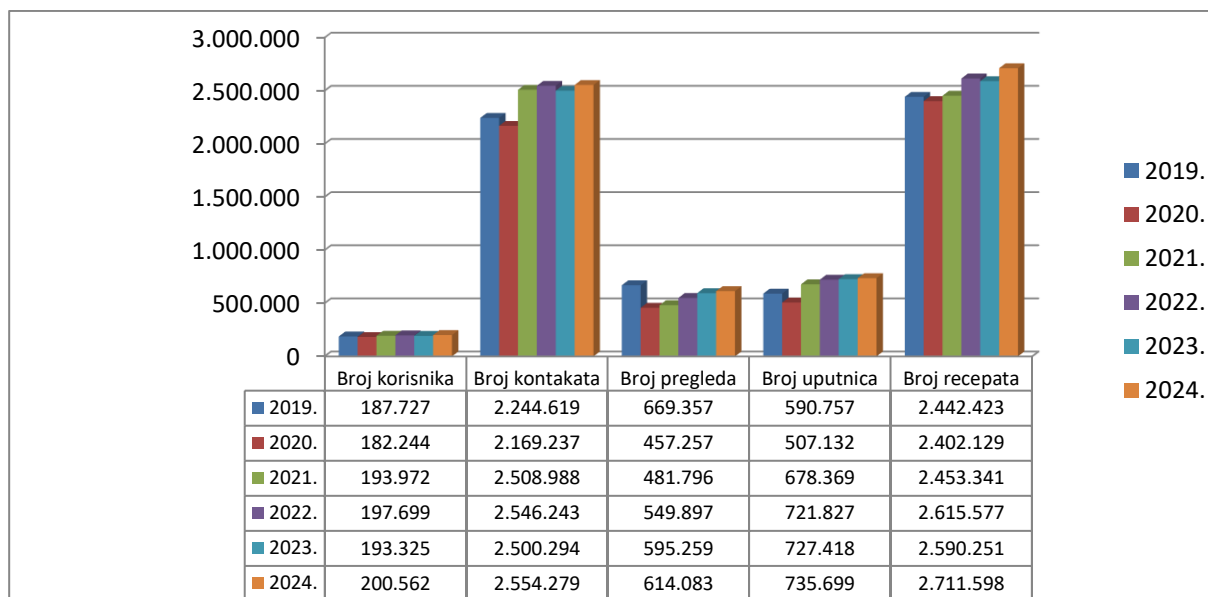
Najčešće su izdavane uputnice za medicinsku biokemiju (13,9%), medicinsku mikrobiologiju (7,4%) te radiologiju (klasične i kontrastne pretrage) (7,3%), a slijede fizikalna medicina (4,5%), ultrazvuk (4,0%) te oftalmologija (3,8%).

U ugovornim ordinacijama izdano je 13,5 **recepata** po korisniku. Više od četvrtine (27,5%) izdanih recepata bilo je za srce i krvožilje, a šestina (16,4%) za živčani sustav. Najčešće su izdavani recepti iz podgrupe anksiolitika (6,3%).

Najčešće registrirani dijagnostički entiteti u primarnoj zdravstvenoj zaštiti bili su:

- akutne infekcije gornjeg dišnog sustava (7,5%),
- bolesti intervertebralnih diskova i ostale dorzopatije (4,9%),
- hipertenzivne bolesti (4,4%),
- dermatitis, egzemi i urtikarije (2,7%),
- poremećaji štitnjače (2,1%).

U odnosu na 2023.godinu, u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (opća/obiteljska medicina i pedijatrija) veći je broj recepata (za 4,7%), korisnika (za 3,7%), pregleda (za 3,2%) i kontakata (za 2,2%), stagnira broj izdanih uputnica (veći za 1,1%).

Slika 1 - Pokazatelji rada u primarnoj zdravstvenoj zaštiti od 2019. do 2024.godine

2.4. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA ŠKOLSKJE DJECE I MLADEŽI

Školska medicina ima 4.008,3 korisnika po timu. U odnosu na prethodnu školsku i akademsku godinu ukupan broj učenika i studenata stagnira.

Obuhvat **sistematskim pregledima** u osnovnoj školi je kod upisa u prvi razred 93,3%, te je visok i u osmom razredu (92,6%). Obuhvat kod učenika petih razreda nešto je niži (84,0%), a u prvim razredima srednje škole nizak (45,6%), dok kod studenata prve godine fakulteta nije ni proveden.

Prema rezultatima sistematskih pregleda kod dječaka i djevojčica najviše je preuhranjenih (povećane tjelesne mase i pretilih) u prvom razredu osnovne škole (35,5% dječaka, 41,1% djevojčica), nešto manje u petom razredu osnovne škole (dječaka 37,6%, djevojčica 34,4%), a u osmom razredu se taj udio smanjuje (dječaka 31,1%, djevojčica 28,5%), kao i u prvom razredu srednje škole (27,0% dječaka i 30,9% djevojčica).

Pothranjeno je 3,3% osnovnoškolaca, 2,0% srednjoškolaca i 4,9% srednjoškolki.

Svako treće dijete u osnovnoj školi je preuhranjeno, od toga svako peto dijete pretilo.

Svaka treća učenica i svaki peti učenik osmog razreda imaju poremećaje refrakcije i akomodacije (najčešće kratkovidnost).

Svaki četvrti učenik i svaka deseta učenica u osmom razredu imaju ravna stopala.

Svaki sedmi učenik i svaka šesta učenica na upisu u osnovnu školu imaju nesanirane kariozne zube.

Svaki osmi učenik i svaka šesta učenica osmog razreda imaju ortodontske nepravilnosti (položaj zuba, zagriz) koje su nesanirane tijekom školovanja.

Svaki jedanaesti učenik i svaka dvanaesta učenica osmog razreda imaju nepravilno držanje.

U osnovnim školama obavljena su 11.046 skrining pregleda (proteinurija, anemija, ponašanje, socijalizacija i prilagodba na školu, rast i razvoj, poremećaji vida i vida na boje, deformacije lokomotornog sustava, poremećaji sluha, mentalno zdravlje). Također je obavljeno 1.218 skrininga za učenike s rizikom i to na hiperkolesterolemiju (kod upisa u školu i u osmom razredu).

Obavljeno je ukupno 5.885 cijepljenja.

Obavljeno je 1.201 ekspertiza, timskih sinteza i drugih nužnih aktivnosti kao dio rada povjerenstava u postupcima utvrđivanja najpogodnijeg oblika školovanja za djecu s posebnim potrebama. Odluku o primjerenom obliku školovanja bilo je potrebno donijeti za 11,9% (216) djece koja su pregledana prije upisa u prvi razred (1.815).

Radi prilagođenog programa tjelesne kulture pregledano je 0,8% osnovnoškolaca i 6,6% srednjoškolaca.

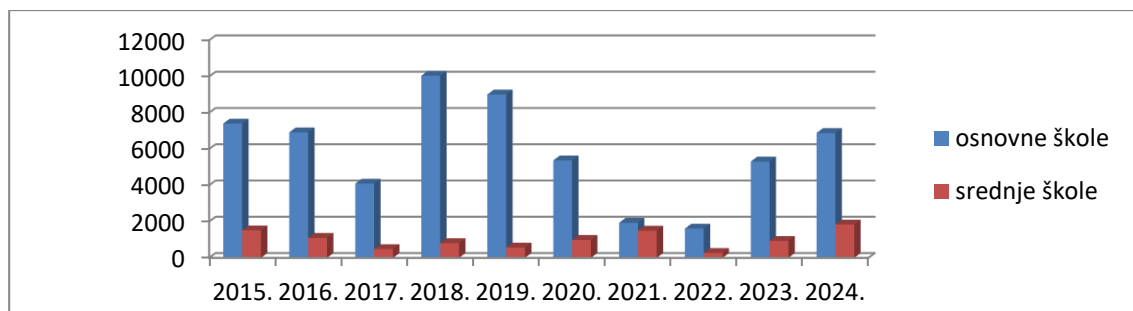
Broj **savjetovanja** učenika i studenata bio je manji za 38,1% u odnosu na prethodnu školsku godinu, ali za 57,9% veći u odnosu na godinu prije toga. U savjetovalištu je bilo 3,7% od ukupnog broja učenika i studenata u skrbi, odnosno 3,9% učenika.

Najviše savjetovanja učenika/ca osnovne škole bilo je zbog unapređenja zdravlja (gotovo polovina), svako šesto zbog problema učenja, a svako osmo savjetovanje radi odabira budućeg zanimanja odnosno mentalnog zdravlja.

Oko 1/3 savjetovanja srednjoškolaca bilo je zbog mentalnog zdravlja, svako šesto radi kroničnih bolesti.

Zdravstvenim odgojem obuhvaćeno je 39,9% učenika, za 39,7% djece više u odnosu na prošlu godinu.

U osmim razredima cijepljeno je protiv HPV-a prvom dozom u Istarskoj županiji 43,5% djevojčica i 18,4% dječaka, što je manje u odnosu na RH (djevojke 54,8%, dječaci 38,9%).

Slika 1 - Broj učenika i studenata obuhvaćenih zdravstvenim odgojem u osnovnim i srednjim školama od 2015. do 2024.g.

2.5. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA ŽENA

2.5.1. UGOVORNE ORDINACIJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŽENA

Evidentirano je 29.360 korisnica zdravstvene zaštite, od toga 57,6% su korisnice dobi 19-49 godina. Djevojke do 18 godina čine 1,6% korisnica.

Zdravstvenu zaštitu u ugovornim ordinacijama koristilo je 29,9% osiguranih žena starijih od 12 godina.

Evidentirano je 112.298 kontakata, 3,8 kontakata po korisnici (RH 4,0), najviše u dobi 19-34 g. (5,9 kontakata).

Evidentirano je 44.517 pregleda, 1,5 pregleda po korisnici, najviše u dobi 19-34 g. (2,3). Prvih preventivnih pregleda bilo je 58,8 na 100 korisnica (nešto više od polovine korisnica je preventivno pregledano).

Provedeno je ukupno 56.591 savjetovanja, od toga većina 81,1% kurativnih.

Ukupno je obavljeno 23.655 **Papa testova** kod 19.661 korisnica (3.994 ponovljenih Papa testova kod 20,3% korisnica) i 15.667 transvaginalnih ultrazvuka. Napravljeno je 18 ultrazvučnih pregleda dojki.

U odnosu na prošlu godinu, uzeto je 1,8% manje Papa testova i obavljeno za 3,1% više transvaginalne sonografije.

Kod 67,0 na 100 korisnica napravljen je Papa test barem jedanput, po čemu je IŽ među vodećim županijama u RH (RH 57,4).

Papa test je uzet kod gotovo tri četvrtine korisnica, odnosno svakoj četvrtoj ženi u skrbi.

Na 100 korisnica obavljeno je 53,4 transvaginalnih sonografija, odnosno kod svake druge korisnice.

Ukupno je bilo 10.292 pregleda **trudnica**, od toga 1.496 prvih posjeta/trudnica, što je nešto manje od broja rođene djece u Županiji (2024.g. 1.408). Evidentirano je 9.164 pregleda ultrazvukom u trudnoći te 480 poduka o pravilnoj prehrani i oralnoj higijeni trudnica.

Trudnice su najčešće u dobi 30-39 godina (56,6%), a slijede one u dobi 19-29 godina (37,0%).

Svaka trudnica posjetila je ginekologa u prosjeku 6,9 puta (RH 6,7), a 6,1 puta je napravljen ultrazvuk u trudnoći (6,1 u 2023.).

Poduka o pravilnoj prehrani i oralnoj higijeni bilo je za 33,8% manje u odnosu na prethodnu godinu.

Zbog **planiranja obitelji** bilo je ukupno 3.310 savjetovanja, od toga 1.453 prvih savjetovanja.

U odnosu na prethodnu godinu broj savjetovanja oko planiranja obitelji bilo je za 10,2% manje, a prvih savjetovanja za 19,9% manje.

Na 100 korisnica obavljeno je 11,3 savjetovanja oko planiranja obitelji (RH 13,9).

Većina žena koja je zbog kontracepcije došla prvi put bila je u dobi 19-29 godina (66,9%), odnosno 30-39 godina (20,6%).

Evidentirano je 5.866 edukacija o prevenciji raka dojke, 846 savjetovanja o menopauzi, 665 savjetovanja za prevenciju spolnoprenosivih bolesti i 496 savjetovanja o prevenciji pretilosti.

Ostalih preventivnih aktivnosti ukupno obavljeno je za 3,6% više u odnosu na prošlu godinu, a posebno se ističe edukacija o prevenciji raka dojke (za 11,7% više).

Izdane su 2,2 **uputnice** po korisnici (RH 2,1), odnosno 1,5 uputnica po pregledu (RH 1,4).

Od ukupnog broja izdanih uputnica (65.325), većina (81,5%) se odnosila na dijagnostičke pretrage (RH 75,4%), 10,2% na ambulantno liječenje, 4,3% na bolničko liječenje, a 3,40 na (prvi ili kontrolni) konzilijarni pregled (RH 9,6%).

Najčešće su izdavane uputnice za kliničku citologiju (33,0%), medicinsku mikrobiologiju (18,4%), medicinsku biokemiju (13,6%), transfuzijsku medicinu (5,7%), fetalnu medicinu i opstetriciju (4,8%) te ginekologiju i opstetriciju (4,5%).

U ugovornim ordinacijama izdano je 1,3 **recepata** po korisnici (RH 1,6).

Gotovo dvije trećine izdanih recepata (62,8%) bili su lijekovi za mokraćni sustav i spolni hormoni. Najčešće su izdavani ginekološki antiinfektivi i antiseptici (23,8%).

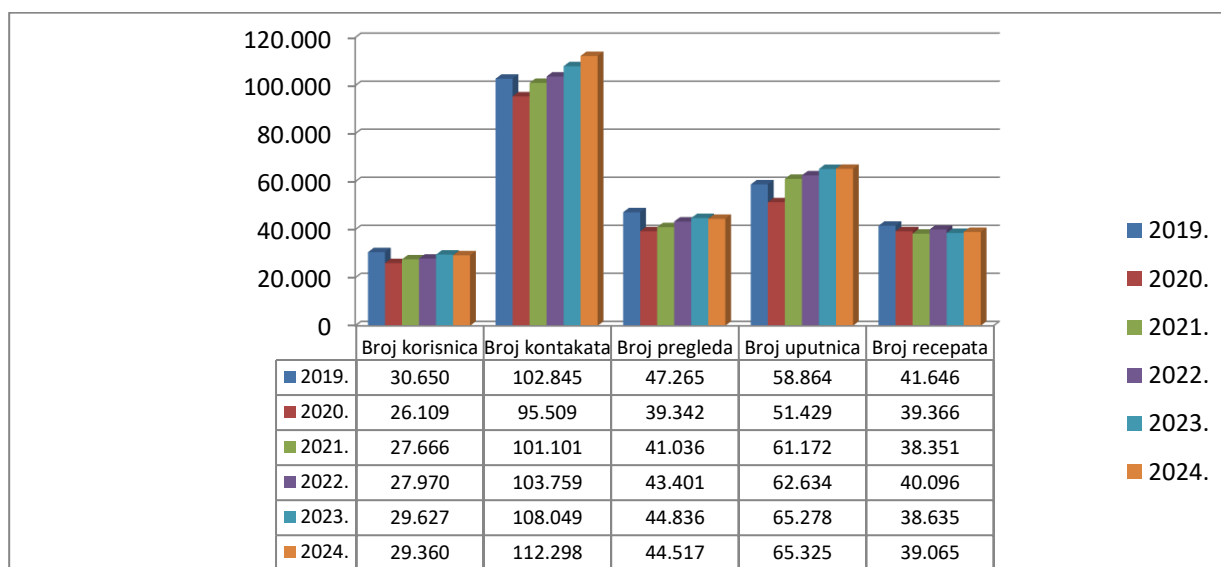
Prepisano je 5.681 oralnih kontraceptiva. Žena fertile dobi je krajem 2023.g. prema Procjeni stanovništva DZS-a bilo 40.036.

Oralni kontraceptivi izdani su za 14,2% žena fertile dobi.

Najčešće su evidentirani *specijalni pregledi osoba bez tegoba* (23,4%), *osobe koje traže savjete* (9,3%), druge upale rodnic i stidnice (7,1%), benigna (dobroćudna) displazija dojki (4,8%), menopauzalni i drugi perimenopauzalni poremećaji (4,3%), *postupci u vezi sa sprječavanjem neželjene trudnoće* odnosno poremećaji menstruacije (po 3,9%) i upala vrata maternice (2,9%).

Evidentirano je ukupno 6.239 dijagnoza u poglavlju Trudnoća porođaj i babinje (4,2 *na I trudnoću*). Najčešće su evidentirane dijagnoze krvarenje u ranoj trudnoći (17,5%) te infekcije mokraćnog i spolnog sustava u trudnoći (16,2%).

U odnosu na 2023.godinu, stagnira broj korisnica, pregleda, izdanih uputnica i recepata, a veći je broj kontakata za 3,9%.

Slika 1 – Pokazatelji rada u djelatnosti zdravstvene zaštite žena od 2019.-2024.g.

2.5.2. NEUGOVORNE ORDINACIJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŽENA

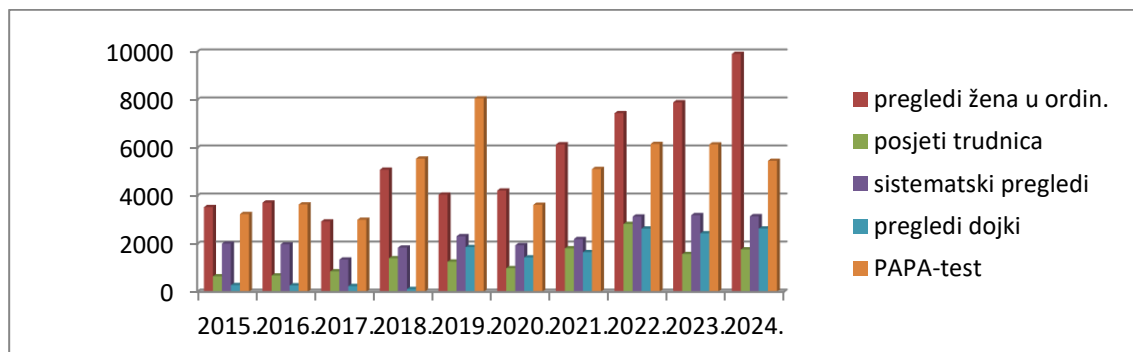
Prema prikupljenim godišnjim izvješćima iz neugovornih ordinacija (9 lokaliteta / ordinacije), bilo je 9.075 korisnica, obavljeno je 9.910 pregleda, 5.136 preventivna pregleda, uzeto je 5.456 Papa testova, a kod 6,0% utvrđeno je patološko stanje.

U neugovornim ordinacijama zdravstvenu zaštitu je koristilo 23,6% ukupnih korisnica (u ugovornim i neugovornim ordinacijama), odnosno 9,3% osiguranih žena u dobi iznad 12 godina.

U neugovornim ordinacijama bilo je 1.143 prvih posjeta trudnica odnosno 1.765 ukupnih posjeta trudnica, što znači da ih je svaka trudnica posjetila samo 1,5 puta, te je trudnoću nastavila pratiti u ugovornim ordinacijama. U neugovornim ordinacijama obavljeno je 16,2% ukupnih posjeta trudnica (ukupno u ugovornim i neugovornim ordinacijama).

Broj korisnica bio je za 16,2% veći u odnosu na 2023.g.(prikupljeno jedno izvješće više, ordinacija sa punim radnim vremenom), a broj pregleda u neugovornim ordinacijama veći je za 26,6% u odnosu na prethodnu godinu.

Broj preventivnih pregleda je za 3,9 % manji u odnosu na 2023.g., a broj Papa testova manji za 11,1%.

Slika 1 - Rad privatnih neugovornih ginekoloških ordinacija od 2014. do 2024.g.

2.6. ZAŠTITA I LIJEČENJE USTA I ZUBI

2.6.1. UGOVORNE ORDINACIJE U ZAŠTITI I LIJEČENJU USTA I ZUBI

Prema podacima iz CEZIH-a, evidentirano je 64.727 korisnika zdravstvene zaštite, od toga 54,9% ženskog spola.

U ugovornim ordinacijama uslugama se koristilo 30,2% ukupno osiguranih osoba: 34,8% predškolske djece, 52,4% školske djece i mladih, 28,5% odraslih i 23,8% starijih.

Prema objavljenim podacima HZJZ-a, zdravstvenu zaštitu koristilo je 36,4% osiguranih osoba u skrbi (RH 39,1%), po čemu smo četvrta najlošija županija u RH (lošije pokazatelje imaju samo Ličko-senjska, Dubrovačko neretvanska i Splitsko-dalmatinska županija).

Ostvareno je 196.397 kontakata, 3,0 kontakata po korisniku, broj kontakata po korisniku najveći je u dobi iznad 80 godina (3,8).

Obavljeno je 68.661 **pregleda**, od toga 54,4% kod osoba ženskog spola. Pregleda na 100 korisnika bilo je 106,1, najviše u predškolskoj (132,1) i u dobi 80 i više godina (109,2).

Obavljeno je ukupno 154.850 radova, od toga najviše ispuna (50,6%), zatim liječenja mekih tkiva (35,4%), vađenja zubi (10,4%) i protetskih radova (3,5%).

Ispuna na 100 izvađenih zuba bilo je 484,7 (524,3 kod ženskog i 446,7 kod muškog spola). Najviše ispuna na 100 izvađenih je u dobi 19-34 godine.

Svakom korisniku u prosjeku je napravljeno 1,2 ispuna, 0,8 liječenja mekih tkiva, svakom četvrtom je izvađen zub, a svakom šesnaestom su rađeni protetski radovi. Na jedan izvađen zub, napravljeno je 4,8 ispuna (RH 5,3).

Izdano je 39,5 **uputnica** na 100 korisnika.

Od ukupnog broja izdanih uputnica (25.579), većina (56,3%) se odnosila na dijagnostičke pretrage (prve i kontrolne), a 23,3% na (prvi ili kontrolni) konzilijarni pregled. Za ambulantno liječenje je izdano 18,9% uputnica, odnosno 1 upućivanje na 40,6 kontakata (RH 26,3).

Najčešće su izdavane uputnice za radiologiju (dentalna radiološka dijagnostika) (43,6%), ortodonciju (18,6%) i oralnu kirurgiju (13,8%).

Izdano je 28,1 **recepata** na 100 korisnika.

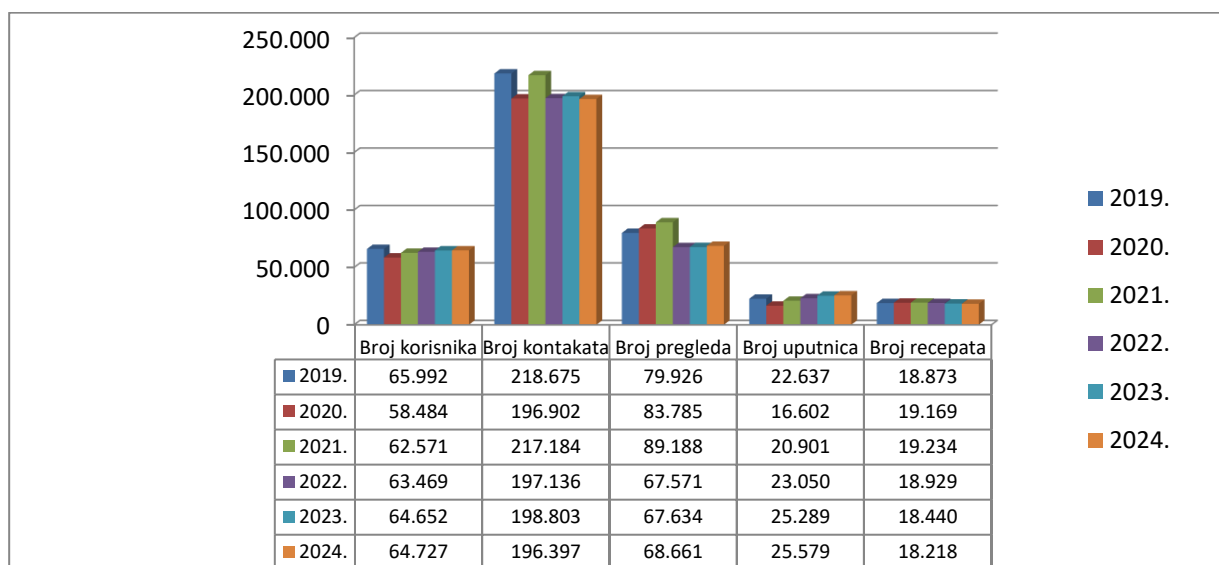
Najčešće su izdavani recepti iz podgrupe beta-laktamskih penicilina (56,4%), makrolida i linkozamida (17,9%) te nesteroidnih antireumatika – derivata octene kiseline (16,0%).

Najčešće zabilježene dijagnoze bile su:

- drugi specijalni pregled i ispitivanje osoba bez tegoba i utvrđene dijagnoze (24,7%),
- zubni karijes (21,7%),
- ostale bolesti čvrstog zubnog tkiva (17,4%)
- bolesti pulpe i periapikalnih tkiva 13,9%),
- ostali poremećaji zubi i potpornih struktura (6,7%) te
- gingivitis i periodontalne bolesti (5,9%).

Svaka peta dijagnoza u ugovornim ordinacijama dentalne medicine je zubni karijes.

U odnosu na 2023.godinu, stagnira broj korisnika, kontakata, pregleda, uputnica i recepata.

Slika 1 – Pokazatelji rada u djelatnosti dentalne medicine od 2019. do 2024.godine

2.6.2. NEUGOVORNE ORDINACIJE U ZAŠTITI I LIJEČENJU USTA I ZUBI

Prema dostavljenim godišnjim izvješćima o radu u djelatnosti za liječenje usta i zubi, na 88 lokacija radilo je 157 ordinacija, a u njima 136 doktora dentalne medicine i 21 specijalista te 14 radnika višeg stručnog obrazovanja, 104 srednjeg stručnog obrazovanja. Neugovorne dentalne ordinacije smještene su u obalnom području IŽ.

Bilo je 48.455 korisnika usluga. U odnosu na 2023.g., bilo je za 6,6% manje korisnika.

U neugovornim ordinacijama usluge je koristilo 42,8% ukupnih korisnika (ugovornih i neugovornih ordinacija).

Evidentirano je 96.080 posjeta i 8.971 sistematskih pregleda. Obavljeno je ukupno 109.889 radova, od toga najviše plombiranih zubi (50,2%), protetskih radova (33,9 %), vađenja zubi (16,7%) i liječenja mekih tkiva (13,4%).

Svaki korisnik je prosječno 2 puta posjetio neugovornu ordinaciju. U odnosu na 2023.godinu, bilo je 2,8% više posjeta.

Prema broju korisnika, u neugovornim ordinacijama IŽ je druga županija u RH (iza Primorsko-goranske županije), kao i prema broju posjeta i broju obavljenih radova (podaci HZJZ).

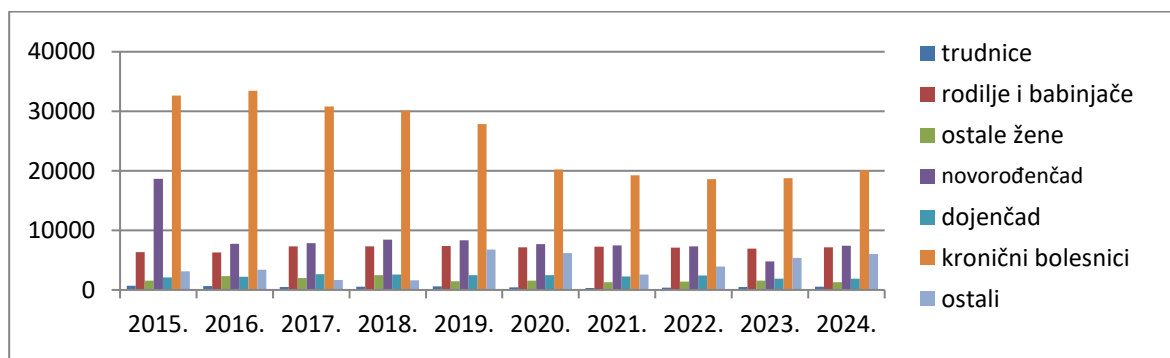
2.7. PATRONAŽA

Patronažnu djelatnost Istarskih domova zdravlja u 2024. godini pružale su 43 prvostupnice sestrinstva: u Ispostavi Buzet 2, Pazin i Rovinj 4, Labin, Poreč i Umag po 5 te Pula 18.

Tijekom godine u patronažnoj djelatnosti bilo je registrirano 44.386 posjeta. Najviše je bilo posjeta kroničnim bolesnicima (45,4%), zatim roditeljima i babinjicama (16,2%), novorođenčadi i dojenčadi (16,7%).

Najčešće su patronažne posjete kod žena (69,4%), ali ne samo zbog ostvarenih posjeta vezanih uz trudnoću i porod, već i zbog posjeta kroničarima (69,0% posjeta kroničarima su posjeti ženama).

U odnosu na 2023. godinu, ukupnih posjeta bilo je za 11,7% više, broj posjeta kroničnim bolesnicima viši je za 7,3%.

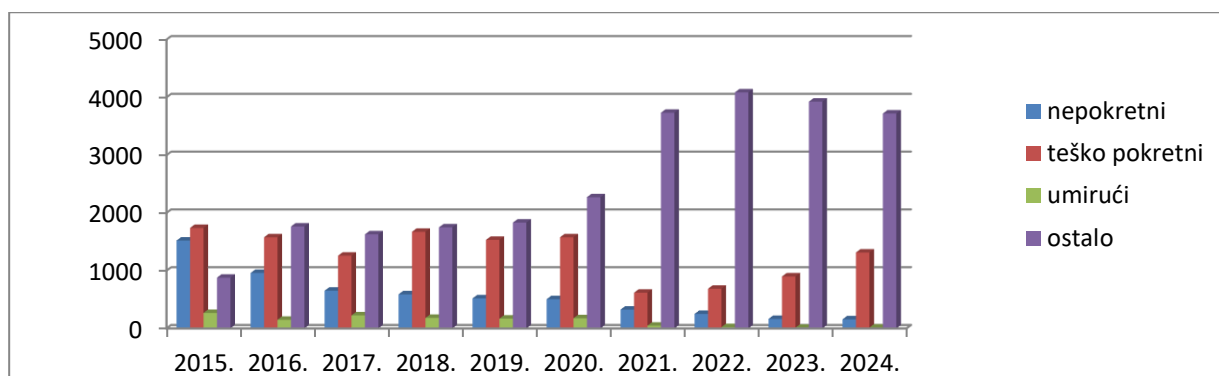
Slika 1 - Patronažni posjeti od 2015. do 2024. godine prema vrsti

2.8. ZDRAVSTVENA NJEGA U KUĆI

Zdravstvenu njegu u kući u 2024.godini u Istarskoj županiji pružalo je 46 (kao i lani) zdravstvenih radnika: 4 prvostupnika/ica sestrinstva i 42 medicinskih sestara srednje stručne spreme.

Korisnika je bilo 5.210 (4,1% više nego lani), od toga 78,3% bili su novi korisnici. Novi korisnici su većinom prihvaćeni u skrb od kuće (95,5%), zatim iz bolnice (4,4%). Tijekom godine umrlo je 458 korisnika (8,8% ukupnog broja korisnika), većinom kod kuće (95,5% umrlih). Oko 2/3 korisnika (63,1%) zdravstvene njege u kući je u dobi iznad 75 godina. Većina korisnika su žene (61,7%). Žene u dobi iznad 75 godina čine gotovo 1/2 korisnika (42,1%). Obzirom na funkcionalnu sposobnost, većina korisnika je u kategoriji „ostalo“ (71,4%), teško pokretne osobe (25,2%), nepokretne osobe (3,1%) i umirući (0,3%), dakle oko 1/4 korisnika su teško pokretni, nepokretni ili umirući.

Vodeće dijagnoze kod korisnika su novotvorine (18,3%), bolesti cirkulacijskog sustava (17,8%) te ozljede i otrovanja (9,6%). U dobi 20-44 godine najčešće su bolesti živčanog sustava (24,5%), ozljede i otrovanja odnosno novotvorine (po 15,1%).

Slika 1 - Korisnici prema funkcionalnim sposobnostima od 2015. do 2024. godine

Provedeno je 159.841 postupaka. Najveći broj postupaka odnosio se na pojačanu zdravstvenu njegu bolesnika s povećanim potrebama (22,4%), a slijedi toaleta i previjanje rane 3. i 4. stupnja (20,1%), zdravstvena njega (17,8%) te toaleta i previjanje rane 1. i 2. stupnja (15,8%).

2.9. HITNA MEDICINA

Prema izvješćima Nastavnog zavoda za hitnu medicinu Istarske županije radilo je 45 timova, 160 radnika od čega 45 liječnika, 18 radnika više i 39 srednje stručne sprema te 58 vozača. Nastavni zavod raspolaže s 81 sanitetskih vozila.

Prosječno je jedan tim hitne medicine skrbio za 4.769,8 stanovnika, a pružaju usluge i turistima. U odnosu na 2023.godinu, pruženo je za 6,9% više intervencija.

Registrirali su ukupno 41.641 intervencija, od toga 52,4% intervencija u ordinaciji, 30,8% intervencija u kući pacijenata i 18,2% intervencija na terenu. Prema podacima HZZJ-a 38,8% intervencija u IŽ je prioriteta V – nehitni pacijenti (RH 37,6%).

Najviše intervencija u ordinaciji po osiguraniku imale su ispostave Buzet (35,0 intervencija na 100 osiguranika), Labin (22,2), Umag (22,1) i Pazin (16,9). Ove ispostave pokrivaju područja koja nemaju dežurnu ambulantu obiteljske medicine odnosno hitni bolnički prijem.

Najviše intervencija u kući po osiguraniku imale su ispostave Pula, zatim Labin, Poreč, Buzet i Pazin, a intervencija na terenu Poreč i Rovinj.

Sve dobne skupine, osim starijih, najčešće koriste intervencije u ordinaciji. Kod predškolske djece intervencije u ordinaciji čine 87,9%, dok školska djeca i mladi osim ordinacije (76,6%), koriste i intervencije na terenu (16,9%). Odrasli najčešće koriste usluge u ordinaciji 63,1%, zatim na terenu 19,8% i u kući 17,1%. Starije osobe su, nakon intervencija u kući (52,2%), koristile one u ordinaciji (29,7%), a na terenu 18,1%.

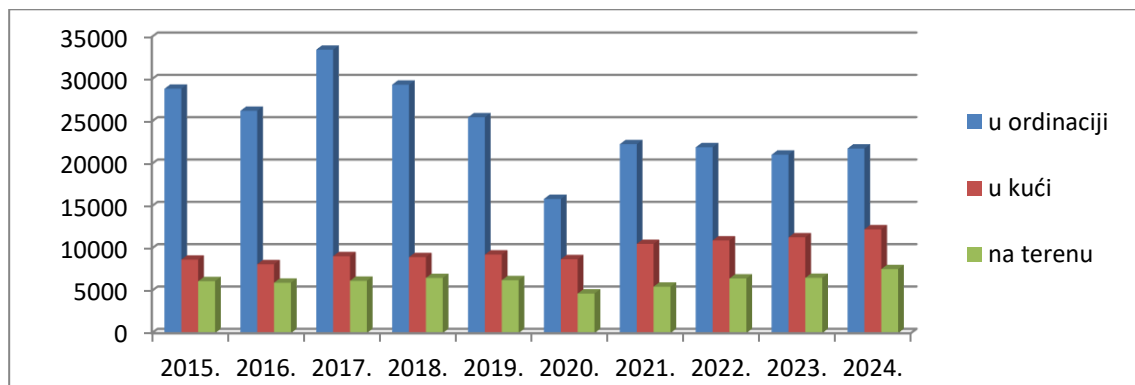
Na 100 osiguranika bilo je 19,4 intervencija: 10,2 u ordinaciji, 5,7 u kući i 3,5 na terenu.

Na 100 osiguranika, najviše intervencija u ordinaciji pruženo je predškolskoj djeci (16,7).

Starijim osobama pruženo je najviše intervencija u kući (16,4 intervencija na 100 osiguranika) i najviše intervencija na terenu na 100 osiguranika (5,7 na 100 osiguranika).

Intervencije su pružene većinom muškarcima (52,9%), osim u starijoj dobi (51,7% žene). Muškarcima je pruženo 57,4% intervencija na terenu i 53,6% u ordinaciji. Ženama je pruženo 51,1% intervencija u kući. U starijoj dobi sve vrste intervencija (osim na terenu) su većinom pružene ženama (51,7%), dok su u srednjoj dobi sve intervencije većinom pružene muškarcima (55,7%).

U odnosu na prethodnu godinu, broja intervencija u porastu je za 6,9% (RH pad za 1,7%). U odnosu na 2019.g., veći je broj intervencija za 1,4%, broj intervencija u ordinaciji za 14,5%, broj intervencija u kući za 32,19% i broj intervencija na terenu za 20,9%.

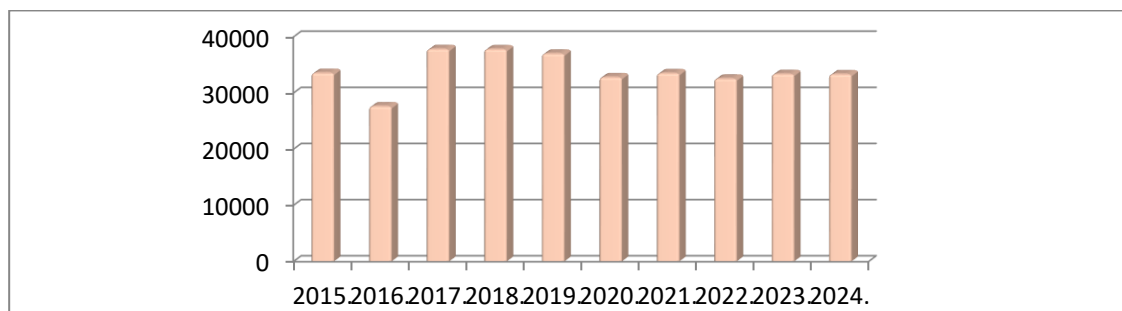

Slika 1 - Broj intervencija hitne medicine od 2015. do 2024. godine

Najčešće evidentirane bolesti i stanja u djelatnosti hitne medicine bile su:

- osobe koje se koriste zdrav. službom radi pregleda i istraživanja (11,3%),
- bolesti intervertebralnih diskova i ostale dorzopatije (4,1%),
- hipertenzivne bolesti (3,0%),
- osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi specifičnih postupaka i njege (2,4%),
- akutne infekcije gornjeg dišnog sustava (2,2%),
- druge srčane bolesti (I26-I53) (1,6%),
- dermatitis, egzemi i urtikarije (1,5%).
- prijelomi (1,4%).

Obavljeno je 33.368 sanitetskih prijevoza, za 0,1% manje nego lani, a u odnosu na 2019.g. manje za 9,9%.

Slika 1 - Broj sanitetskih prijevoza od 2015. do 2024. godine

Broj sanitetskih prijevoza na 100 osiguranika bio je 15,6.

Više od $\frac{3}{4}$ (77,4%) sanitetskih prijevoza bilo je za osobe iznad 65 godina. Više od polovine (55,6%) sanitetskih prijevoza korisnici su bili muškog spola.

2.10. MEDICINA RADA

U 2024. godini djelatnost medicine rada provodilo je 9 timova s punim radnim vremenom (6,5 ima ugovor s HZZO-om) i 2 tima s djelomičnim radnim vremenom. Uz 11 specijalista medicine rada radilo je 12 medicinskih sestara / tehničara više i srednje stručne spreme.

Ugovorne ordinacije medicine rada imale su u skrbi 59.891 radnika, za 24,5% više u odnosu na lani. Na mjestima s posebnim uvjetima rada bilo je 30.483 (50,9%) radnika. Muškarci čine 68,9% radnika u skrbi medicine rada i 76,8% radnika na mjestima s posebnim uvjetima rada.

Prosječni broj osoba po ugovorenim timu medicine rada iznosio je 9.214, a prosječan broj radnika na mjestima s posebnim uvjetima rada 4.689,7.

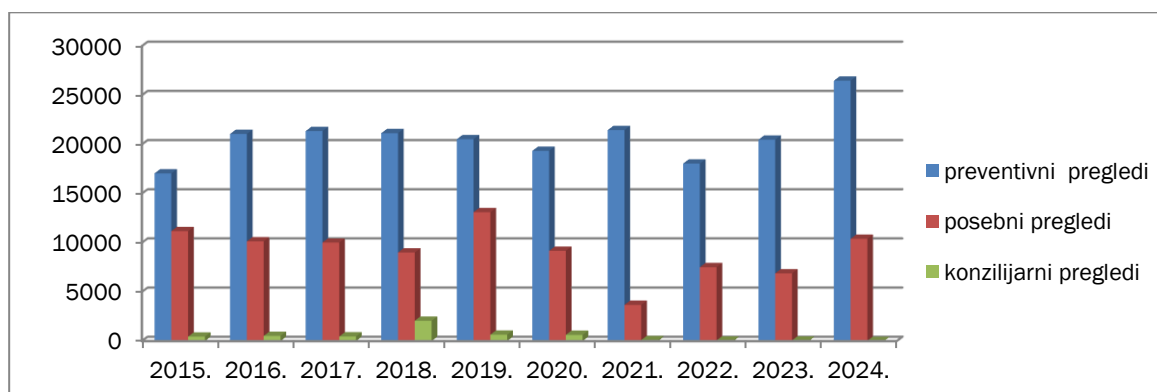
U djelatnosti medicine rada obavljeno je ukupno 46.256 pregleda, za 29,7% više nego lani. Od toga u ugovornim ordinacijama 36.900 pregleda, za 34,6% više nego lani.

Većina pregleda (79,8%) obavljena je u ugovornim ordinacijama.

Oko $\frac{3}{4}$ (73,4%) pregleda u medicini rada bilo je kod muškaraca.

Preventivnih pregleda bilo je 30.700 i oni čine 66,4% ukupnih pregleda, a 86,2% preventivnih pregleda obave ugovorne ordinacije. $\frac{3}{4}$ preventivnih pregleda u medicini rada bilo je kod muškaraca.

Među preventivnim pregledima najveći udio čine periodični (61,8%), zatim prethodni pregledi (27,5%).

Slika 1 - Rad u djelatnosti medicine rada 2015.-2024. godine (ugovorne ordinacije)

Obavljeno je 18.960 periodičnih pregleda, od toga 89,8% u ugovornim ordinacijama. Prethodnih pregleda bilo je 8.431, od toga 76,6% u ugovornim ordinacijama.

Sistematski pregledi čine samo 0,5% preventivnih pregleda, a evidentirani su samo u ugovornim ordinacijama (100,0%).

Na preventivnim pregledima 1,0% pregledanih je ocijenjeno radno nesposobnima, 9,3% sposobnima uz ograničenje, a 89,7% potpuno radno sposobnima. Kod 0,3% pregledanih utvrđeno je patološko stanje, a kod 0,0% potrebna je promjena radnog mjesta.

Posebni pregledi (pregledi vozača profesionalaca i amatera, pomoraca, za držanje oružja, upis u obrtnička zanimanja i ostalo) bilo je 10.396.

Najčešće registrirane bolesti u djelatnosti medicine rada kod muškaraca bile su: osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi pregleda i istraživanja (65,1%), poremećaji refrakcije i akomodacije (5,3%), hipertenzivna bolest (3,6%), prekomjerna težina (2,3%),

dijabetes melitus (2,0%), osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi drugih razloga (2,0%) te oštećenje sluha (1,0%).

Najčešće registrirane bolesti u djelatnosti medicine rada kod žena bile su: osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi pregleda i istraživanja (68,7%), poremećaji refrakcije i akomodacije (6,4%), prekomjerna težina (2,7%), dijabetes melitus (1,5%), poremećaji štitnjače odnosno migrena i ostali sindromi glavobolje odnosno osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi drugih razloga (po 1,2%).

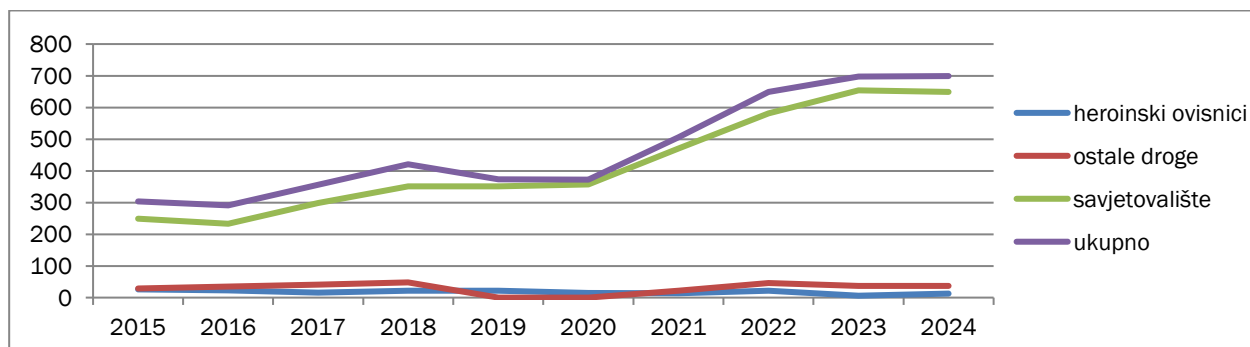
2.11. MENTALNO ZDRAVLJE, PREVENCIJA I IZVANBOLNIČKO LIJEČENJE OVISNOSTI

Služba za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti NZZJZIŽ imala je 2.410 korisnika, 28,4% korisnika zbog konzumacije ili ovisnosti o drogama te 71,6% korisnika savjetovališta za mentalno zdravlje. Dodatno se radilo i s 522 roditelja i članova obitelji (437 zbog problema mentalnog zdravlja i 85 zbog problema s drogom).

U odnosu na prethodnu godinu Služba je ukupno imala veći broj korisnika za 3,8%. Više od 3/4 korisnika je s prebivalištem na Puljštini.

U 2024.g. broj **korisnika savjetovališta** za mentalno zdravlje nastavio se povećavati i godinama je veći od broja korisnika koji su dolazili zbog problema s drogom. Broj korisnika koji su došli zbog problema mentalnog zdravlja veći je za 4,2% od broja osoba u 2023. godini što govori o povećanoj potrebi koja postoji u zajednici za ovom vrstom usluge. U promatranom šestogodišnjem razdoblju (2019.-2024.) vidljiv je trend pada broja korisnika koji dolaze zbog droge.

U promatranih 10 godina vidljiv je trend rasta novih korisnika i trend pada broja novoevidentiranih heroinskih ovisnika.

Slika 1 - Broj novoevidentiranih osoba od 2015. do 2024. godine

Godišnje premine desetak ovisnika. Najveći udio u broju korisnika zbog zlouporabe droga čine heroinski ovisnici (80,8%).

Broj **novoevidentiranih korisnika** u 2024. godini stagnira (veći je za 0,3%) u odnosu na prethodnu godinu. Većina (79,5 %) novih korisnika je s prebivalištem na Puljštini.

Najveći udio novoevidentiranih čine korisnici savjetovališta za mentalno zdravlje (92,8%), a slijedi marihuana (2,0%), heroin (1,9%) amfetamin (1,4%), i kokain (1,0%).

Broj novoevidentiranih ovisnika o heroinu (13) veći je za 7 u odnosu na 2023.g. (6).

Od početka rada (veljača 1996. godine) do kraja 2024. godine evidentirano je ukupno 7.977 korisnika, 37,2% zbog zlouporabe psihoaktivnih tvari i 62,8% zbog različitih problema s područja mentalnog zdravlja. Prikupljanjem podataka o liječenim ovisnicima koji se više ne javljaju u Službu provjerava se uspješnost liječenja te poboljšava skrb o onim ovisnicima koji imaju neku vrstu problema kako bi smanjili razvoj negativnih posljedica na njihovo psihofizičko stanje.

Dugogodišnjom provedbom testiranja na krvlju prenosive bolesti, cijepljenjem negativnih na HBV i motiviranjem pozitivnih na HCV na liječenje, utječe se na smanjenje broja oboljelih od hepatitisa i HIV-a.

U program resocijalizacije liječenih ovisnika uključeno je 6 korisnika zbog nezainteresiranosti poslodavaca i nedostatka financijskih sredstava za podršku doškoloavanja i prekvalifikacije.

Kroz rad savjetovališta za trudnice ovisnice i roditelje ovisnike obuhvaćeno je oko 15% ovisnika koji su ujedno i roditelji.

Posredovalo se za osobe u ostvarivanju prava iz područja socijalne skrbi (suradnja sa socijalnom skrbi, Crvenim križem i Gradom Pula), u ostvarivanju zdravstvenog i dopunskog osiguranje te ostvarivanja drugih prava na zdravstvenu zaštitu (HZZO), uz status osiguranika (HZMO), pružena pomoć pri izradi osobnih dokumenata i ostale dokumentacije (MUP, matični ured). Kontaktirani su liječnici radi pronalaženja liječnika obiteljske medicine te Zavod za zapošljavanje. Također se radilo s beskućnicima, praćene su osobe koje su aktivne u Udruzi UZPIRO. Pratilo se osobe koje su izašle iz zatvora i komune te su osobe upućivane u komunu.

Najveći broj korisnika savjetovališta za mentalno zdravlje dolazi iz Pule i njene okolice – 84,3%.

Prema dobi najveći udio korisnika savjetovališta za mentalno zdravlje čine odrasli (63,6%), dok djeca i adolescenti čine 36,4%.

U odnosu na prošlu godinu, udio djece i adolescenata u ukupnom broju korisnika savjetovališta za mentalno zdravlje, kao i udio odraslih korisnika ostao je uglavnom isti.

Najveći udio odraslih osoba (55,9%) potražio je pomoć zbog poremećaja raspoloženja, anksioznih poremećaja i reaktivnih stanja, slijede osobe koje su potražile pomoć zbog obiteljskih i partnerskih problema (26,6%), alkohola (5,5%), savjetovanja (2,9%), kockanja (2,8%) te psihoza (2,6%). Najzastupljenije dobne skupine među odraslim korisnicima su od 31 do 50 godina starosti (53,4% odraslih korisnika).

Najveći udio djece i adolescenata dolazi zbog emocionalnih poremećaja u djetinjstvu i adolescenciji te adolescentskih kriza (83,6%), slijede poremećaji u ponašanju (3,9%) te kraće savjetovanje (2,8%). Među djecom i adolescentima najbrojniji su bili korisnici u dobi od 10-14 godina (45,1%) i 15- 19 godina starosti (39,1%).

Ukupno su na tribinama, predavanjima, webinarima i predstavama sudjelovale 1.449 osobe.

3. SPECIJALISTIČKO-KONZILIJARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

3.1. LIJEČNIČKE ORDINACIJE

U **specijalističko – konzilijarnoj djelatnosti** u IŽ radi 75 ordinacija s punim radnim vremenom i 88 ordinacija s djelomičnim radnim vremenom. Ugovor s HZZO-om imalo je 56 timova s punim i 49 timova s djelomičnim radnim vremenom.

U odnosu na 2023.g., u 2024.g. ukupan broj pregleda je za 25,5% veći, u ugovornim ordinacijama za 30,6%, u neugovornim ordinacijama za 4,0%.

Pregledi u ugovornim ordinacijama čine 84,0% ukupnih pregleda u SKZZ, a u neugovornim 16,0% ukupnih pregleda u SKZZ - svaki šesti pregled obavlja se privatno.

Najveći udio čine pregledi u specijalnosti interne medicine (19,3%), objedinjenom hitnom bolničkom prijemu (OHBP) (15,5%), oftalmologiji (9,0%), kirurgiji (8,9%) i fizikalne medicine i rehabilitacije (8,3%).

Na OHBP-u je obavljeno 52.307 pregleda. U odnosu na 2023.g., u 2024.g. broj pregleda na OHBP-u je za 129,3% veći.

U neugovornim ordinacijama obavljeno je 37,0% od ukupnih pregleda u dermatologiji i venerologiji, 34,0% u internoj medicini, 33,5% u fizikalnoj medicini i rehabilitaciji, 32,9% u urologiji, 22,6% internoj te 21,2% u psihijatriji.

U Puli je obavljeno 82,0% ukupnih pregleda u ugovornim ordinacijama, odnosno 81,3% ukupnih pregleda u SKZZ, što ukazuje na nedovoljnu dostupnost pregleda u SKZZ u ostalim dijelovima Županije. U Rovinju je obavljeno 7,6% pregleda u SKZZ, u Poreču 5,1% i na Bujštini 3,1%.

Najčešće evidentirane skupine bolesti su:

- čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom s učešćem u ukupnom pobolu od 17,6%,
- bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva (14,5%),
- novotvorine (9,9%),
- ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka (8,0%),
- bolesti oka i očnih adneksa (7,5%).

Vodeće pojedinačne dijagnoze kod oba spola ukupno su:

- osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi pregleda i istraživanja (15,7%),
- bolesti intervertebralnih diskova i ostale dorzopatije (5,9%),
- novotvorine in situ i dobroćudne novotvorine nepoznate prirode (4,1%),
- prijelomi (2,6%),
- artroze (2,5%),
- hipertenzivne bolesti (1,9%).

3.2. SPECIJALISTIČKE DENTALNE ORDINACIJE (UGOVORNE)

U 2024. godini radilo je 6 ugovornih specijalističkih dentalnih ordinacija: 4 ordinacija za ortodonciju i 2 za oralnu kirurgiju.

Kod ugovornih ortodonata obavljeno je 5.786 posjeta i načinjeno 1.548 protetskih radova/aparata. Većina posjeta bila je u dobi 7-19.g. (88,7%). Zabilježeno je za 8,7% više posjeta nego lani, te za 8,5% manje izrađenih aparata.

Kod ugovornih oralnih kirurga registrirano je 4.719 posjeta, 927 izvađenih zubi i 691 liječenje mekih tkiva. Većina posjeta bila je u dobi 20-64 g. (76,0%) te 65 i više (17,0%). Zabilježeno je za 0,1% više posjeta nego lani, broj izvađenih zubi je manji za 9,4%, dok je broj liječenja mekih tkiva manji za 43,2%.

4. BOLNIČKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

4.1. KAPACITETI I RAD STACIONARNIH ZDRAVSTVENIH USTANOVA

Stacionarne zdravstvene ustanove u IŽ su: Opća bolnica Pula, Specijalna bolnica za ortopediju i rehabilitaciju "Martin Horvat" Rovinj - Rovigno te stacionari u Umagu, Labinu i Pazinu i hemodijalize u Labinu i Umagu pri Istarskim domovima zdravlja.

U stacionarnim ustanovama u IŽ ukupno ima 711 kreveta (3,5 na 1.000 stanovnika), a s HZZO ima ugovoreno 544 kreveta (2,7/1.000 stanovnika).

U 2024. godini zabilježeno je 20.567 otpuštenih bolesnika (102,3 na 1.000 stanovnika). Prosječna dužina liječenja u OB Pula iznosila je 5,7 dana, u stacionarima IDZ od 13,8 do 17,0 dana, a u Bolnici Rovinj 18,5 dana.

U odnosu na 2023.g. bilo je 2,4% više ispisanih bolesnika, broj evidentiranih bolničkih dana stagnira, a za 7,7% umrlih manje.

U OB Pula najduža prosječna dužina liječenja je u djelatnosti palijativne skrbi (28,7 dana), psihijatrije (8,3 dana), neurologije (8,2 dana), interne medicine (7,6 dana) te infektologije (6,4 dana).

U stacionarnim ustanovama umrlo je 949 bolesnika, najviše u OB Pula (714 ili 75,2% od umrlih u zdravstvenim ustanovama u IŽ), dok je u stacionarima Istarskih domova zdravlja umrlo 235 osoba: u stacionaru Labin 94 (9,9%), Pazin 95 (10,0%) i Umag 46 (4,8%).

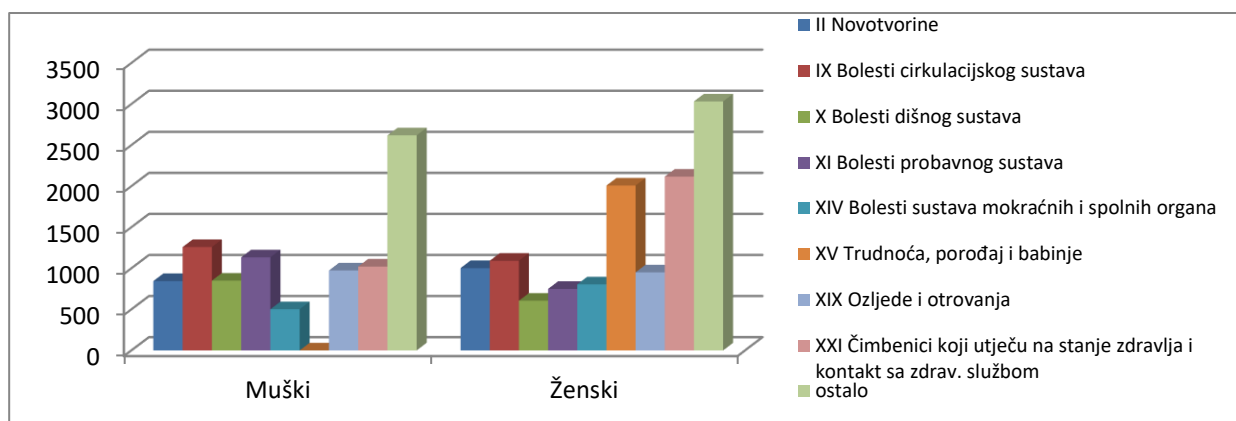
Broj umrlih u OB Pula najveći je u djelatnosti interne medicine (63,7% ukupno umrlih), kirurgije (16,8%), neurologije (9,8%) i infektologije (8,7%).

4.2. BOLESTI I STANJA EVIDENTIRANI U STACIONARNOM LIJEČENJU U USTANOVAMA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

Tijekom 2024. godine u bolnicama u Istarskoj županiji zabilježeno je 21.552 hospitalizacija u stacionarima (najviše u OB Pula – 85,1%) uz 157.668 ostvarenih dana bolničkog liječenja.

Među ustanovama postoje razlike u dobnom sastavu bolesnika: OB Pula liječi osobe svih dobnih skupina; stacionari IDZ-a većinom osobe starije dobi -95,7% bile su osobe iznad 50 godina; Bolnica Rovinj rehabilitira osobe raznih dobnih skupina, ali je 79,4% bolesnika bilo iznad 50 godina.

U OB Pula najveći udio hospitaliziranih osoba oba spola bile su osobe u kontaktu sa zdravstvenom službom u drugim okolnostima (5,4%) – samo žene i to kao zdravi pratilac bolesnika, novorođenčad prema mjestu rođenja (5,4%), jednoplodni spontani porođaj (4,5%), cerebralni infarkt odnosno prijelom bedrene kosti odnosno insuficijencija srca odnosno pneumonija nespecificiranog uzročnika (sve po 2,2%).

Slika 1 - Vodeće skupine bolesti ili stanja evidentiranih u bolnicama u Istarskoj županiji (stacionarno liječenje) u 2024. godini po spolu

U IDZ najveći je udio bolesnika hospitaliziran zbog palijativne skrbi (18,8%).

Vodeće pojedinačne dijagnoze po broju pacijenata u bolnici Rovinj u 2024. godini bile su: poremećaj mišićno-koštanog sustava (22,6%), osobe u kontaktu sa zdravstvenom službom u drugim okolnostima - zdravi pratilac bolesnika (19,9%), paraplegija i tetraplegija (11,9%), prisutnost drugih funkcionalnih implantata (6,9%) i hemiplegija (5,2%).

Vodeće dijagnoze po broju bolničkih dana liječenja u stacionarnim ustanovama u IŽ bile su: osobe u kontaktu sa zdravstvenom službom u drugim okolnostima (6,6%), poremećaji mišićno-koštanog sustava nakon određenih postupaka (6,2%), paraplegija i tetraplegija (4,2%) prijelom bedrene kosti (3,4%) te insuficijencija srca (2,9%).

4.3. BOLESTI I STANJA EVIDENTIRANI U DNEVNIM BOLNICAMA U USTANOVAMA U ISTARSKOJ ŽUPANIJ

Tijekom 2024. godine zabilježeno je 67.149 boravaka u dnevnim bolnicama, jednodnevnoj kirurgiji i hemodijalizi u Istarskoj županiji uz 80.916 ostvarenih dana liječenja. Najviše boravaka bilo je u OB Pula (90,8%). Prosječna dužina liječenja u dnevnim bolnicama iznosila je 1,2 dana.

U dnevnim bolnicama, jednodnevnoj kirurgiji i hemodijalizi u ustanovama u Istarskoj županiji najčešće su bolesti mokraćnih i spolnih organa (29,4%), novotvorine (28,2%), bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva (7,6%), duševne bolesti (4,8%) te endokrine bolesti i bolesti prehrane (4,3%).

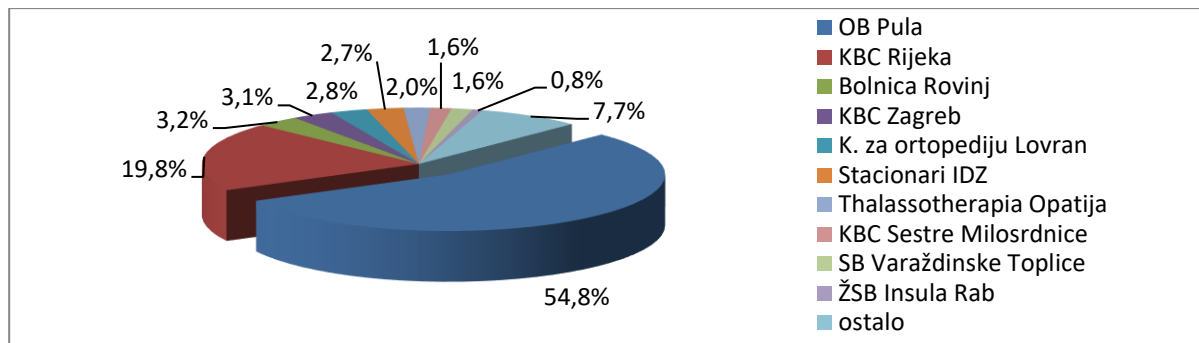
Najčešće dijagnoze u 2024. godini bile su kronično bubrežno zatajenje (27,1%), što je i očekivano obzirom da se hemodijaliza kod pacijenata provodi svaka 2-3 dana, slijedi rak dojke (4,6%) te bol u leđima odnosno rak debelog crijeva (po 2,5%)

4.4. BOLESTI ILI STANJA EVIDENTIRANA KOD STANOVNIKA ISTARSKE ŽUPANIJE U SVIM BOLNICAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

U svim bolnicama u RH u 2024. godini liječeno je 30.508 bolesnika s prebivalištem u IŽ, 13.820 muškaraca i 16.688 žena. Stopa bolničkog liječenja bila je 151,8/1.000 stanovnika.

Prema skupinama bolesti, najveći je udio bolesnika hospitaliziran zbog bolesti cirkulacijskog sustava odnosno čimbenika koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom (po 12,8%), novotvorina (11,8%), bolesti mišićno-koštanog sustava (9,3%) te bolesti probavnog sustava (7,9%).

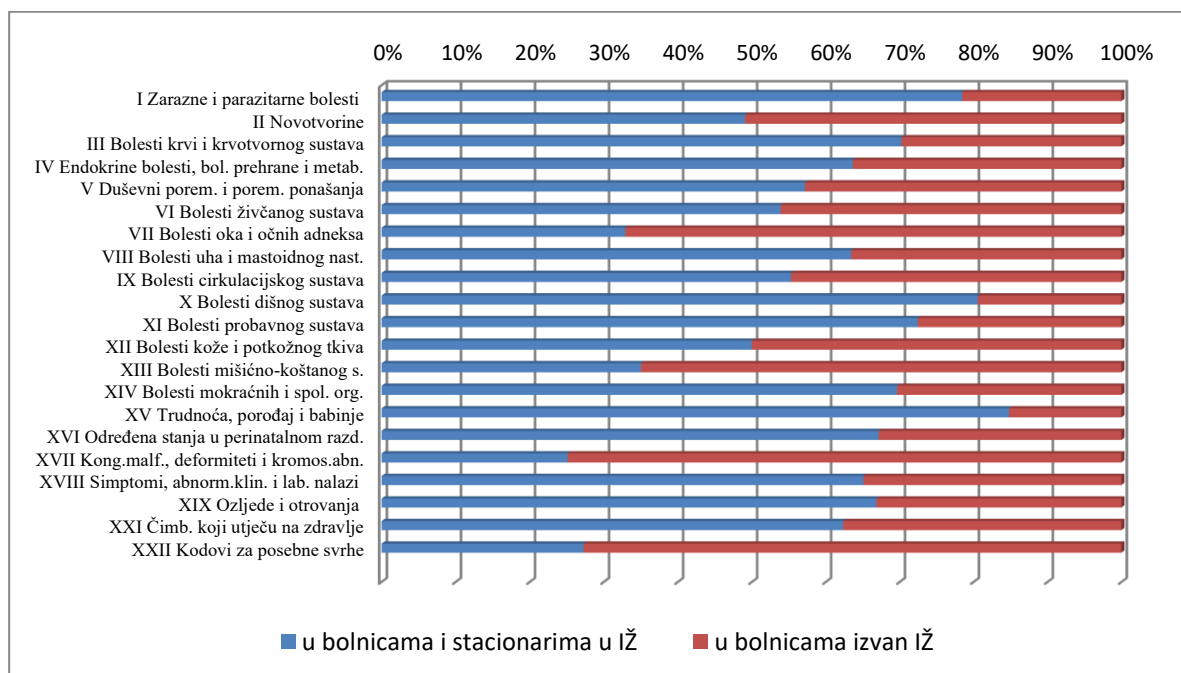
Prema podacima HZJZ-a (NAJS), najviše pacijenata iz Istarske županije gravitiralo je u 2024. godini u OB Pula (54,8%), zatim u KBC Rijeka (19,8%), Bolnicu Rovinj (3,2%) KBC Zagreb (3,1%), Kliniku za ortopediju Lovran (2,8%) i u stacionare IDZ (2,7%).

Slika 1 - Gravitacije pacijenata (stacionarno liječenje, uključeni porodi, živorođena djeca, prekidi trudnoće i bolnička rehabilitacija) iz Istarske županije prema stacionarnim ustanovama u RH u 2024.godini

U bolnicama u IŽ (OB Pula, Bolnica Rovinj, stacionari IDZ) u 2024. godini liječena je većina (60,8%) bolesnika s prebivalištem u IŽ, 56,6% muškaraca s prebivalištem u IŽ i 64,6% žena s prebivalištem u IŽ.

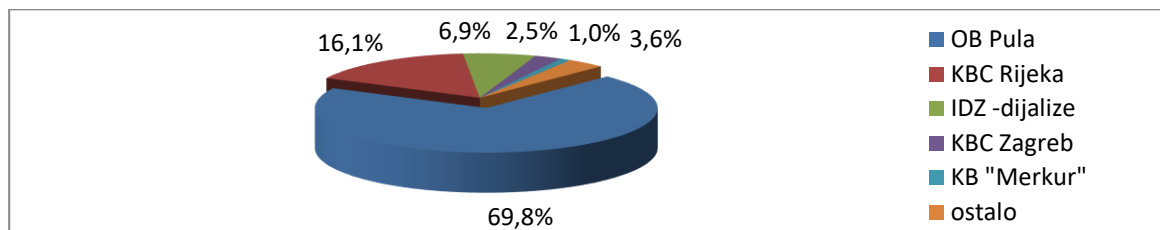
U bolnicama izvan IŽ su stanovnici IŽ hospitalizirani u većem udjelu zbog kongenitalnih malformacija, deformiteta i kromosomskih abnormalnosti (74,9% hospitalizacija zbog ove skupine bolesti), kodova za posebne svrhe (72,7%), bolesti oka i očnih adneksa (67,1%), bolesti mišićno-koštanog sustava (65,0%) te novotvorina (50,9%).

Slika 2 - Struktura bolesti ili stanja evidentiranih kod hospitaliziranog stanovništva s prebivalištem u IŽ u 2024. godini po liječenju u bolnicama u IŽ ili izvan nje

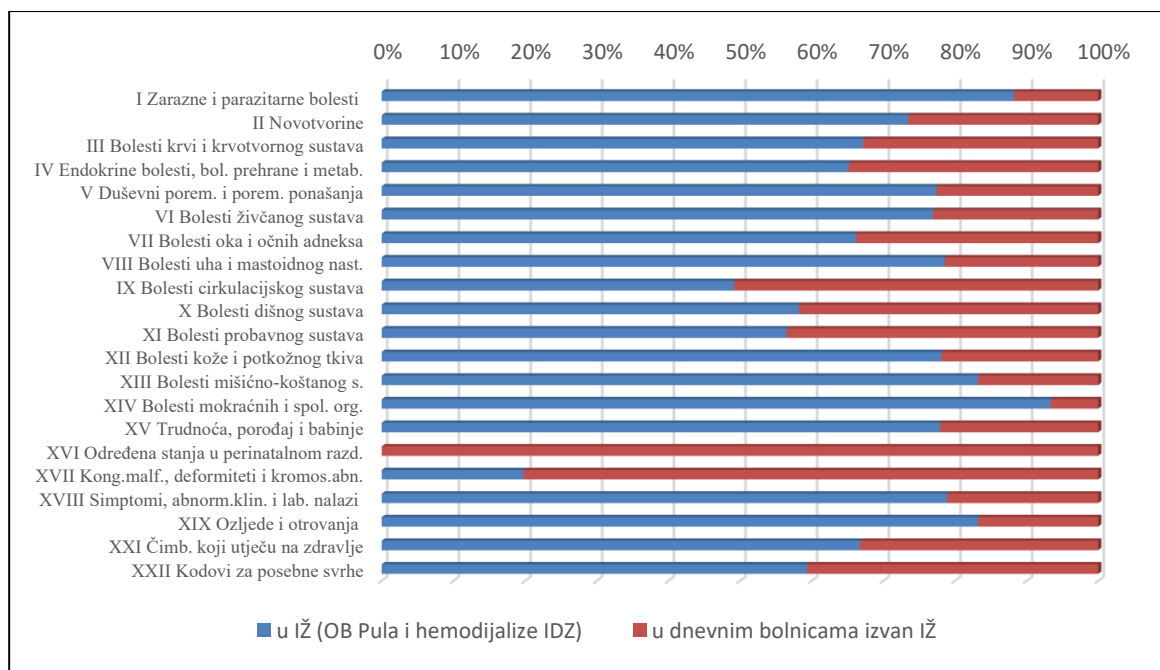
U svim **dnevnim bolnicama** u RH u 2024. godini zabilježeno je 85.040 ispisanih bolesnika s prebivalištem u IŽ. U dnevne bolnice zdravstvenih ustanova u Istarskoj županiji gravitiralo je 76,7% stanovnika Istarske županije (69,8% OB Pula i 6,9% hemodijalize u IDZ-

u), 16,1% u KBC Rijeka, 2,5% u KBC Zagreb, 1,0% u KB Merkur te 3,6% u ostale zdravstvene ustanove u RH.

Slika 3 - Gravitacije pacijenata (dnevna bolnica) iz Istarske županije prema stacionarnim ustanovama u RH u 2024.godini

Stanovnici IŽ su u dnevnim bolnicama izvan IŽ najčešće boravili zbog određenih stanja nastalih u perinatalnom razdoblju (100,0%), kongenitalnih malformacija, deformiteta i kromosomskih abnormalnosti (80,2%) te bolesti cirkulacijskog sustava (50,8%).

Slika 4 - Struktura bolesti ili stanja evidentiranih u dnevnoj bolnici, jednodnevnoj kirurgiji i hemodijalizi u 2024. godini kod stanovništva IŽ prema liječenju u Istarskoj županiji ili izvan nje

Kod stanovnika IŽ evidentirano je 2.380 **bolničkih rehabilitacija** u RH, češće kod osoba ženskog spola (57,6%). Najčešće bolesti ili stanja bile su bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva (54,1%), zatim bolesti živčanog sustava odnosno čimbenici koji utječu na zdravlje i kontakt i zdravstvenom službom (po 18,4%) te ozljede (5,8%).

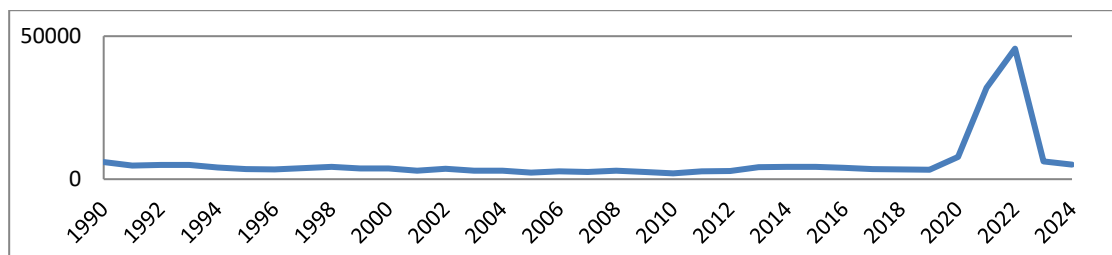
U Bolnicu Rovinj radi bolničke rehabilitacije gravitiralo je 41,4% stanovnika IŽ, slijede Varaždinske Toplice (20,3%), Thalassotherapie Opatija (11,4%), Toplice Lipik (5,5%) Krapinske toplice (5,0%) te Thalassotherapie Crikvenica (4,5%).

5. ZARAZNE BOLESTI, CIJEPLJENJE, MIKROBIOLOŠKI I ZDRAVSTVENO – EKOLOŠKI POKAZATELJI, HRANA I PREHRANA

5.1. ZARAZNE BOLESTI

U 2024. godini u IŽ prijavljeno je 5.112 osoba oboljelih od zaraznih bolesti i kliconoštva (stopa 26,2/1.000 stanovnika).

Najčešće prijavljena zarazna bolest u 2023. godini bila je COVID-19 bolest (38,2% ukupno prijavljenih), a slijede varicella, herpes zoster (19,8%), angina streptococcica, erysipelas i scarlatina (13,5%), enterocolitis (5,4%) i pneumonia, bronchopneumonia (5,2%).

Slika 1 - Kretanje zaraznih bolesti u Istarskoj županiji od 1990. do 2024. godine (prijavljeni slučajevi)

U 2024. godini broj prijavljenih slučajeva COVID-19 bolesti je za 43,2% manji od broja prijavljenih slučajeva u prethodnoj godini.

U 2024. se ponovno registrira porast prijava crijevnih zaraznih bolesti. Broj primoizolacija salmonela među osobama u radu sa živežnim namirnicama 2024. dvostruko je veći u odnosu na 2023. godinu (55/28). Broj oboljelih od salmoneloze (126 oboljelih u 2024.) u promatranih deset godina varira (od 20 - 126 oboljelih godišnje). U 2024. godini niti jedna osoba nije oboljela od trbušnog tifusa (zadnji slučaj importiran 2017.godine).

Zahvaljujući provedbi programa obveznih cijepljenja, bolesti protiv kojih se cijepi pokazuju nisku učestalost, osim pertusisa (hripavca). Nakon niza godina bez, ili sa vrlo sporadičnim brojem prijava, u 2023. godini su zaprimljene 164, a u 2024. godini 63 prijave hripavca. U posljednjih 10 godina nije zabilježen niti jedan oboljeli od difterije, tetanusa, rubeole, bolesti uzrokovane H. influenzae tipa B, dječje paralize (eradikacija proglašena 2002.g.), u 2024. g. nije bilo oboljelih od ospica (3 slučaja bila su 2015.g.), ni zaušnjaka.

U 2024. godini u Istarskoj županiji prijavljeno je 34 oboljelih od **spolno prenosivih bolesti**. Najveći broj prijava (9) odnosi se na HIV. Od ostalih spolno prenosivih bolesti prijavljeno je 8 slučajeva klamidijaze, 5 slučajeva sifilisa 1 slučaj gonoreje, 6 hepatitisa B, 2 hepatitisa C i 3 nosilaštva HCV protutijela, a nije prijavljen ni jedan slučaj nosilaštva HBsAg. U razdoblju od 2015. do 2024. godine prijavljeno je 317 spolnih bolesti (prosječna stopa 16,1/100.000), od toga 12 slučajeva gonoreje (0,6/100.000), 32 sifilisa (1,6/100.000) i 132 klamidijaza (6,7/100.000). Stope prijavljenih spolno prenosivih bolesti su u Istarskoj županiji deseterostruko manje od onih u državama EU/EEA.

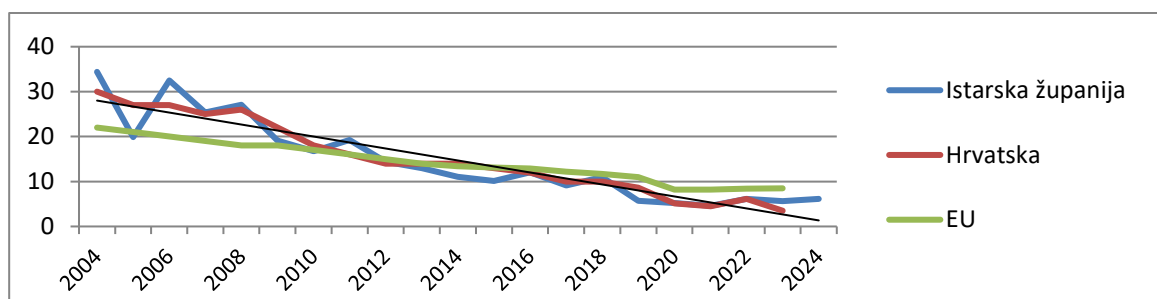
Prema podacima Registra za **HIV/AIDS**, od 1985. do 2024. godine u Istarskoj županiji je evidentirano 114 osoba (5,2% u RH) kojima je dijagnosticirana HIV infekcija, a od kojih je 37 osoba (5,9% RH) oboljelo od AIDS-a, a umrlo je 18 osoba (4,6% RH). Među zaraženima HIV-om najviše je muškaraca (98 ili 86,0%), kao i među oboljelima od AIDS-a (94,6%). Najviše je zaraženih u dobi od 20 do 44 godine (78 ili 68,4%), a najviše oboljelih u dobi od 30 do 54 godine (27 ili 73,0%).

Kod zaraženih osoba najčešći put prijenosa je spolni put - muški homoseksualni put (56,1%) odnosno heteroseksualni (28,1%). Kod oboljelih osoba najčešći put prijenosa je spolni put - muški homoseksualni put (48,6%) odnosno heteroseksualni (35,1%).

U Centru za dobrovoljno, anonimno i besplatno savjetovanje i testiranje na HIV pri Službi za epidemiologiju NZZJZIŽ provedeno je 253 savjetovanja, od toga 130 predtestnih i 123 posttestnih savjetovanja. Testirano je 130 osoba, na HIV također 130 osoba (1 osoba s pozitivnim nalazom), na hepatitis B 126 osoba (svi negativni) i hepatitis C virus 126 osoba (svi negativni). Na sifilis (TPHA/VDRL) testirane su 123 osobe i 20 osoba je bilo reaktivno.

U 2024. godini prijavljeno je 12 oboljelih od **tuberkuloze**, od čega po 5 na području Puljštine i Poreštine. U 2024. godini stopa incidencije tuberkuloze u Istarskoj županiji bila je 6,1/100.000.

U promatranih dvadeset godina stope incidencije aktivne tuberkuloze u IŽ su u padu te su od 2012.g. na razini stopa RH odnosno manje od stopa EU.

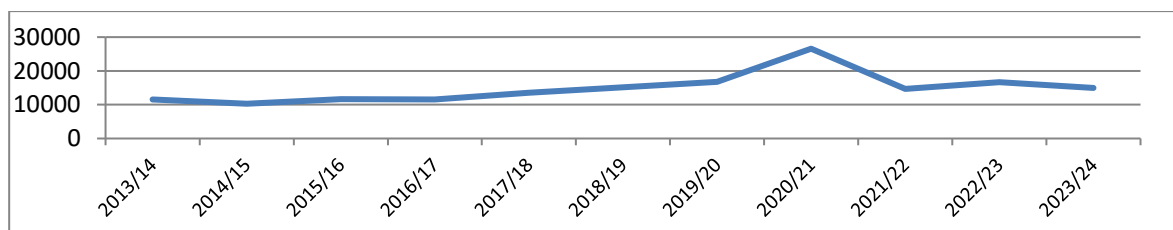

Slika 2 - Kretanje incidencije tuberkuloze svih organa (A15-A19) od 2004. –2024. godine (na 100 000 stanovnika)

Izvor: za IŽ izračun ZZJZIŽ; prilagođeno prema European Health Information Gateway, WHO do 2016.g.; od 2017.g. ECDC

U sezoni 2023./2024. prijavljeno je 1.160 oboljelih od influenze od čega je najveći broj prijava s područja Poreštine (336 osoba, 29,0%) i Labinštine (259 osoba, 22,3%).

Protiv **sezonske gripe**, u sezoni 2023./2024.g. cijepljeno je 14.996 osoba (indeks 2022./2023. – 92,4%), većinom umirovljenika iznad 65 godina (sa i bez kroničnih bolesti) (75,2%) i kroničnih bolesnika do 65 godina (20,8%). Protiv gripe cijepljeno je u Istarskoj županiji u sezoni 2021./2022.g. 20,6% starijih osoba, u sezoni 2022./2023. 24,7%, u sezoni 2023./2024. 23,1% (2021./2022. RH 29%; EU 48%).

Slika 3 - Cijepljeni protiv sezonske gripe u IŽ od sezone 2013./2014. do 2023./2024.

U 2024. godini evidentirano je 151 osoba koje su se obratile Službi za epidemiologiju NZZJZIŽ zbog ugriza, ogrebotine ili kontakta s nekom životinjom (indeks 2024./2023. – 100,7%). Protiv **bjesnoće** je potpuno cijepljeno 21 osoba (13,9%), a serum je uz vakcinu primilo 7 osoba. Sve cijepljene osobe je ozlijedila ili su bile u kontaktu sa životinjom sumnjivom na bjesnoću, odnosno većina s nepoznatom, uginulom, odlutalom, ubijenom ili divljom životinjom.

Tijekom 2024. godine zabilježeno je 7 **epidemija** s ukupno 76 oboljelih osoba. Prijavljene su 2 epidemije virusnog gastroenterokolitisa (25 oboljelih), 2 epidemije šarlaha (10 oboljelih), po 1 epidemija COVID -19 (25 oboljelih), enterokolitisa (12 oboljelih) i svraba (4 oboljela). U 3 epidemije virusnog gastroenterokolitisa uzročnik je ostao nepoznat.

5.2. CIJEPLJENJE

Rezultati provedbe obveznog cijepljenja u IŽ u 2024. godini pokazuju kontinuirani pad cijepnog obuhvata ispod 95% za primarno cijepljenje i za docjepljivanje protiv ospica, rubeole i zaušnjaka, te cikličke padove procijepljenosti ispod 90% protiv difterije, tetanusa i pertusisa i u prvom i drugom docjepljivanju. Zakonski minimum cjepnog obuhvata ($\geq 95\%$) postignut u cijepljenju novorođenčadi protiv tuberkuloze (97,3%) i pneumokoka za dojenčad koja su primila dvije doze (96,2%). Kod ostalih primovakcinacija, cjepni obuhvat je između 90 i 94%. Ispod 90% su 5 docjepljivanja: drugo docjepljivanje protiv poliomjelitisa u 1.raz.OŠ (87,9%) kao i treće docjepljivanje u 8.raz. OŠ (83,5%), docjepljivanje protiv difterije i tetanusa u 8.raz. OŠ (83,5%), docjepljivanje protiv difterije, tetanusa i pertusisa (u 6. god. života 82,2%) te docjepljivanje protiv morbila, parotitisa i rubeole (82,9%). Pad cjepnog obuhvata ispod 95% za primarno cijepljenje, a posebno niski obuhvat revakcinacijom (82,9%) protiv ospica, rubeole i zaušnjaka čiji uzročnici imaju veću kontagioznost i epidemijski potencijal predstavlja podlogu za ponovni nastanak epidemije, trenutno potisnute, ali za većinu mlađih generacija, “zaboravljene” zarazne bolesti.

Tradicionalno najniži obuhvati u Programu cijepljenja postižu se pri docjepljivanju 60-godišnjaka protiv tetanusa, pa tako u IŽ iznosi 9,2%.

5.3. MIKROBIOLOŠKI POKAZATELJI

Služba za mikrobiologiju NZZJZIŽ u 2024. godini obavila je 179.664 pretraga (1,9% manje nego lani). Najveći broj mikrobioloških pretraga obavljen je iz područja urogenitalnih infekcija (45.306 ili 25,2%), zatim crijevnih infekcija (17,5%) i parazitologije (16,8%).

Najčešće izolirani uzročnici iz stolice bolesnika bili su *Campylobacter spp.* (31,3%), *Salmonella spp.* (29,8%), rotavirus (14,0%) i adenovirus (11,1%).

Najčešće izolirani uzročnici iz urina bili su *Escherichia coli* (52,8%), *Klebsiella pneumoniae* (12,5%) i *Enterococcus faecalis* (10,1%).

Najčešće izolirani uzročnici iz obrisaka ždrijela, nosa i usta bili su *beta hemolitički streptokok grupe A* (58,3%), *Streptococcus pneumoniae* (20,1%) i *Haemophilus influenzae* (8,9%).

Najčešće izolirani uzročnici iz obrisaka urogenitalnog trakta bili su Humani papiloma virus (HPV) (24,7%) *Ureaplasma urealyticum* (19,1%) i *Candida albicans* (14,3%).

5.4. ZDRAVSTVENO-EKOLOŠKI POKAZATELJI

5.4.1. KVALITETA ZRAKA

Na području Istarske županije praćene su kontinuirano uz pomoć automatskih i ručnih mjernih postaja razine sumporova dioksida (SO₂), dušikova dioksida (NO₂), ozona (O₃), ugljikova monoksida (CO), sumporovodika (H₂S), frakcije lebdećih čestica PM₁₀ i PM_{2.5}, ukupne taložne tvari (UTT) i sadržaj metala u njoj (TM u UTT).

U 2024. godini u IŽ zrak je bio **prve kategorije** - čist ili neznatno onečišćen zrak: nisu prekoračene granične vrijednosti (GV) za sve praćene parametre, osim za *prizemni ozon* za koji je zrak na praćenom području Istarske županije **druge kategorije** - onečišćen zrak: prekoračene su GV i ciljne vrijednosti za prizemni ozon.

Prizemni ozon se ne ispušta direktno u atmosferu nego nastaje kao rezultat složenih kemijskih reakcija njegovih prekursora (dušikovi oksidi, hlapivi organski spojevi, ugljikov monoksid i slično) potaknutih sunčevim zračenjem. Visoke vrijednosti ozona mjerene su i u područjima značajno opterećenim njegovim prekursorima (urbane i industrijske sredine), ali i u područjima neopterećenim emisijama (pozadinske i ruralne postaje), a posebno u priobalju gdje je intenzitet sunčevog zračenja visok, što je uočeno i u IŽ. Ti rezultati ukazuju na problem koji prelazi regionalne granice i postaje globalnim problemom kao i na značajan utjecaj prekograničnog transporta.

Tablica 1 - Kategorija zraka prema razinama onečišćenosti pojedinom tvari na mjernim postajama Istarske županije u 2024. godini

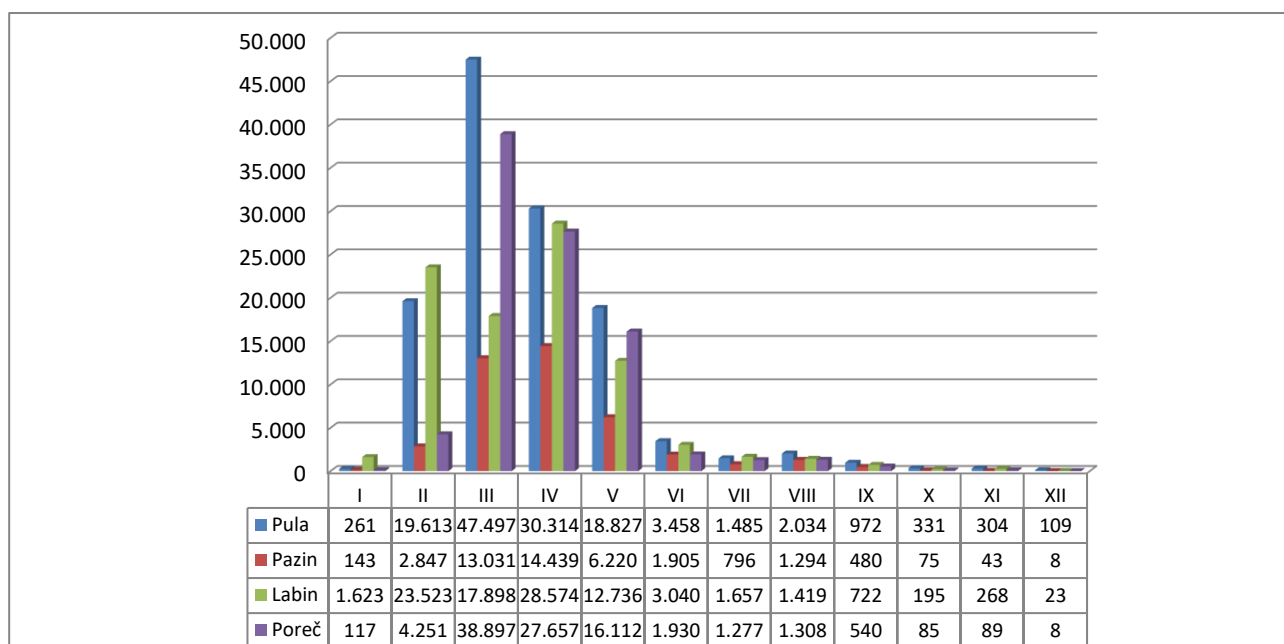
Mjerna mreža	Mjerna postaja	Onečišćujuća tvar							
		SO ₂	NO/NO ₂	CO	O ₃	PM 2,5	PM 10	UTT	TM u UTT
Grad Pula	14 Fižela A.P.	-	-	-	-	-	-	I KAT.	I KAT.
	Fižela Pula	-	I KAT.	-	II KAT.	-	-	-	-
Općina Raša	01 Koromačno	-	-	-	-	-	-	I KAT.	I KAT.
	01 Most Raša	-	-	-	-	-	-	I KAT.	I KAT.
	Koromačno Brovinje	I KAT.	I KAT.	I KAT.	II KAT.	-	I KAT.	-	-
Rockwool - Pićan	Čambarelići	I KAT.	-	-	-	-	I KAT.	-	-
	Zajci	I KAT.	-	I KAT.	-	-	I KAT.	-	-
ŽCGO Kaštijun	Kaštijun	-	I KAT.	-	-	I KAT.	I KAT.	-	-
Općina Višnjan	Višnjan	-	-	-	II KAT.	I KAT.	I KAT.	-	-

Zbog nedovoljnog obuhvata podataka na mjernoj mreži TE Plomin (sa 4 mjerne postaje – Plomin Grad, Ripenda Verbanci, Sv. Katarina i Klavar), statistički pokazatelji se ne mogu uključiti u ocjenu

Na području Istarske županije u 2023. godini praćena je koncentracija sumporovodika na postaji Rockwool – Pićan i na Kaštijunu te koncentracija amonijaka i merkaptana na Kaštijunu kako bi se ocijenio **utjecaj na kvalitetu življenja – dodijavanje mirisom**, a granične vrijednosti koncentracija onečišćujućih tvari nisu prekoračene ni na jednoj postaji te je zrak na praćenom području **prve kategorije** – čist ili neznatno onečišćen zrak.

Koncentracije peludi biljaka u zraku mjerene su na području gradova Pule, Pazina, Labina i Poreča. U ukupnom peludnom spektru prevladava pelud drveća (Poreč 92,9%, Labin 88,0%, Pula 86,6%, Pazin 84,9%), slijedi korov (Pula 11,6%, Labin 9,6%, Pazin 9,1%, Poreč 5,0%), a najmanji je udio trava (Pazin 6,0%, Labin 2,3%, Poreč 2,0%, Pula 1,8%,).

U Puli s 43,6%, Pazinu s 34,9% i u Labinu s 43,0% ukupnog peludnog spektra - najzastupljenija je umjereno alergogena pelud čempresa, dok je u Poreču najzastupljenija slabo alergogena pelud borova s udjelom od 34,1% ukupnog peludnog spektra.

Slika 1 - Mjesečne koncentracije peludnih zrnaca u zraku na mjernim postajama u 2024.

5.4.2. KVALITETA VODE ZA LJUDSKU POTROŠNJU I PRIRODNIH RESURSA VODA

Prema županijskom programu praćenja **vode za ljudsku potrošnju (voda za piće)** u 2024. godini, analizirano je 826 uzoraka na parametre skupine A i 88 uzoraka na parametre skupine B u skladu sa Pravilnikom. Monitoring je proveden u vodoopskrbnoj mreži u sva 3 vodoopskrbna sustava (Vodovod Pula, Vodovod Labin i Istarski vodovod Buzet) u 16 zona opskrbe. Stanje na vodoopskrbnoj mreži je u 2024. godini bilo izuzetno dobro, budući da su rezultati svih uzoraka u skladu sa standardom kvalitete vode za ljudsku potrošnju. Ukupan plan monitoringa je nesmetano i uspješno realiziran.

Program praćenja kvalitete **prirodnih resursa (podzemne i površinske vode)** koje se koriste u vodoopskrbnom sustavu IŽ ili se u slučajevima potrebe mogu uključiti u sustav obuhvaća sve prirodne resurse voda (neprerađena voda) koji se koriste u vodoopskrbi. Prema planu, prirodni resursi vode se ispituju četiri do osam puta godišnje osim akumulacije Butoniga koja se ispituje mjesečno te fosforovih spojeva na izvorima Kokoti i Fonte Gaja (mjesečno). Rezultati ispitivanja u 2024. godini ne pokazuju značajna odstupanja u odnosu na prethodna razdoblja ispitivanja. Svi prirodni resursi voda zahtijevaju preradu prije korištenja u vodoopskrbi za ljudsku potrošnju. Vidljiv je utjecaj klimatskih promjena na praćenim vodnim resursima (porast srednjih temperatura, zaslanjenje bunara).

5.4.3. KVALITETA MORA ZA KUPANJE, BAZENSKIH I OTPADNIH VODA

Ispitivanje **kvalitete mora za kupanje na plažama** u sezoni kupanja 2024. godine Zavod je proveo na 217 mjernih mjesta na morskim plažama, a praćenje se obavljalo od 15. svibnja do početka listopada, svakih 15 dana. Ispitano je ukupno 2.170 uzoraka u redovnom ispitivanju i 7 uzoraka u izvanrednom ispitivanju zbog kratkotrajnih onečišćenja i dojava o iznenadnim onečišćenjima. U sezoni kupanja 2024. godine zabilježena su 3 kratkotrajna onečišćenja na području Poreča, a iznenadna onečišćenja nisu zabilježena. Kratkotrajna onečišćenja su onečišćenja koja se utvrde mikrobiološkim analizama u toku redovnog monitoringa, dok za iznenadna onečišćenja laboratorij zaprima dojave građana i obavlja obilazak plaže i uzorkovanja.

Godišnja ocjena plaža (mjernih mjesta) u IŽ pokazuje da izvrsnu kakvoću mora ima 98,2% plaža, dobru kakvoću mora 1,8% plaža, a niti jedna plaža nije ocijenjena zadovoljavajućom i nezadovoljavajućom ocjenom.

Rezultati praćenja kvalitete mora na morskim plažama u IŽ pokazuju izuzetno visok udio plaža s izvrsnom konačnom ocjenom kakvoće mora za kupanje (99,5%).

Kakvoću mora za kupanje građani mogu pratiti na internetskim stranicama Zavoda.

Tablica 1 - Općine/gradovi po broju točaka ispitivanja mora, broju ispitivanja i godišnjoj ocjeni

Grad/ Općina	Ukupno točaka	Broj ispitivanja	Godišnja ocjena plaža			
			Izvršno	Dobro	Zadovoljavajuće	Nezadovoljavajuće
Bale	2	20	2	-	-	-
Barban	1	10	1	-	-	-
Brtonigla	3	30	3	-	-	-
Buje	3	30	3	-	-	-
Fažana	4	40	3	1	-	-
Funtana	8	80	8	-	-	-
Kršan	3	30	1	2	-	-
Labin	9	90	9	-	-	-
Ližnjan	1	10	1	-	-	-
Marčana	2	20	2	-	-	-
Medulin	26	260	26	-	-	-
Novigrad	10	100	10	-	-	-
Poreč	30	307	30	-	-	-
Pula	23	230	23	-	-	-
Raša	8	80	8	-	-	-
Rovinj	36	360	35	1	-	-
Tar-Vabriga	10	100	10	-	-	-
Umag	25	250	25	-	-	-
Vodnjan	2	20	2	-	-	-
Vrsar	11	110	11	-	-	-
UKUPNO	217	2.177	213	4	-	-
%	100,0		98,2	1,8	-	-

Zavod je u 2024. godini **kvalitetu bazenske vode** kontrolirao na 573 bazena: 48 zatvorenih i 525 otvorenih, odnosno 83 punjenih morskom vodom i 490 slatkom vodom. Uzeto je 5.224 uzoraka bazenskih voda (11,0% više nego lani). U 2024. godini bilo je 9,7% neispravnih uzoraka. Najveći udio neispravnih uzoraka bio je u otvorenim bazenima – 10,2% neispravnih uzoraka. Najčešći uzrok kemijske neispravnosti je prisutnost trihalometana (ukupnih) iznad vrijednosti propisanih Pravilnikom (239 neispravnih uzorka), a najčešći uzrok bakteriološke neispravnosti je prisutnost *Pseudomonas aeruginosa* (252 neispravna uzorka).

5.4.4. RAZINA BUKE CESTOVNOG PROMETA

Na području Istarske županije u 2024. godini provedena su sustavna mjerenja razina buke cestovnog prometa za dnevne, večernje i noćne uvjete, u dva razdoblja (ljetno-jesen), sa ciljem utvrđivanja razine okolišne buke. Mjerenjem je obuhvaćeno 6 gradova (Pula, Pazin, Rovinj, Poreč, Umag, Labin), u svakom gradu određena su po 3 mjerna mjesta u stambenim, mješovitim i poslovnim zonama.

U ljetnom razdoblju rezultati mjerenja buke za dnevne uvjete ne zadovoljavaju na ukupno 4 mjernih mjesta, za večernje uvjete ne zadovoljavaju na 2 mjern mjesta, a za noćne uvjete ne zadovoljavaju na ukupno 16 mjernih mjesta. Najviša prekoračenja graničnih vrijednosti razina buke za noćni period izmjerena su na mjernim mjestima u: ulica Omladinska

u Rovinju (za 13,8 dB(A)), ulica Istarska u Rovinju (za 12,2 dB(A)) i ulica D-75 Raskršće u Poreču (za 10,5 dB(A)).

U **jesenjem razdoblju** rezultati mjerenja buke za dnevne uvjete ne zadovoljavaju na ukupno 4 mjerna mjesta, za večernje uvjete ne zadovoljavaju na ukupno 2 mjerna mjesta, a za noćne uvjete ne zadovoljavaju na 15 mjernih mjesta. Najviša prekoračenja graničnih vrijednosti razina buke za noćni period izmjerena su na mjernim mjestima u: ulica Koparska u Puli (za 11,1 dB(A)), ulica 15.siječnja u Pazinu (za 10,0 dB(A)) i ulica M.B.Rašana u Pazinu (za 8,7 dB(A)).

U gotovo svim slučajevima su razine buke u ljetnom razdoblju bile više u odnosu na razdoblje jeseni. Razlog tome je da tijekom ljetnih mjeseci imamo povećan broj prolaska vozila glavnim prometnicama te povišenu rezidualnu buku zbog ugostiteljsko-turističke aktivnosti u gradovima uz more. U noćnom periodu se razine buke tokom ljeta i jeseni značajno razlikuju, a razlog je isti kao i kod dnevnih mjerenja.

Svjetska zdravstvena organizacija preporučuje da je za kvalitetan san potrebno da buka okoliša koja noću dopire u spavaće sobe (pri zatvorenim prozorima), ne prelazi 30 dB(A), a da je za dobre uvjete za (npr. predavanja i učenje) potrebno da buka u učionicama ne prelazi razinu od 35 dB(A).

5.4.5. KVALITETA HRANE I PREDMETA OPĆE UPORABE

Tijekom 2024. godine Zavod je na mikrobiološku ispravnost ispitao 3.740 uzoraka hrane, 175 predmeta opće uporabe i 25.450 briseva mikrobiološke čistoće odnosno na kemijsku ispravnost 1.523 uzorka hrane i 25 predmeta opće uporabe.

Na ispitivanje mikrobiološke i kemijske ispravnosti hrane najveći je broj uzoraka uzet iz proizvodnje (više od 80%). Iz obrtničke proizvodnje mikrobiološki je bilo neispravno 8,7%, a kemijski 0,4%. Iz industrijske proizvodnje mikrobiološki je bilo 1,0% neispravnih, a kemijski 3,9%. Kod uzoraka hrane iz prometa - dostavljenih od strane Sanitarne inspekcije odnosno uzetih putem županijskog programa ispitivanja zdravstvene ispravnosti hrane i predmeta opće uporabe, nađeno je 2,6% mikrobiološki i 0,2% kemijski neispravnih uzoraka.

Mikrobiološki neispravnih uzoraka ispitanih predmeta opće uporabe bilo je 1,1%, dok nije bilo kemijski neispravnih.

Neispravnih briseva mikrobiološke čistoće bilo je 3,6%.

Mikrobiološki neispravnih uzoraka hrane bilo je 7,1%, najviše iz skupine sladoleda i kolača (9,9% ukupno ispitanih iz ove skupine), alkoholnih i bezalkoholnih pića (8,7%), gotovih jela (8,5%).

Mikrobiološki neispravnih uzoraka iz prometa bilo je 2,6%, najviše iz skupine sladoleda i kolača (5 od 39 ispitana uzorka – 12,8%). Kemijski neispravnih uzorka iz prometa u 2024. godini bilo je 8 i to najviše iz skupine šećera, meda i konditorskih proizvoda (25,0%).

U 2024. godini u dječjim vrtićima i jaslicama, osnovnim školama, bolnicama, domovima za starije te učeničkim domovima i objektima društvene prehrane uzeto je ukupno 5.344 briseva mikrobiološke čistoće, 421 uzoraka hrane na mikrobiološku ispravnost i 205 uzoraka vode na zdravstvenu ispravnost.

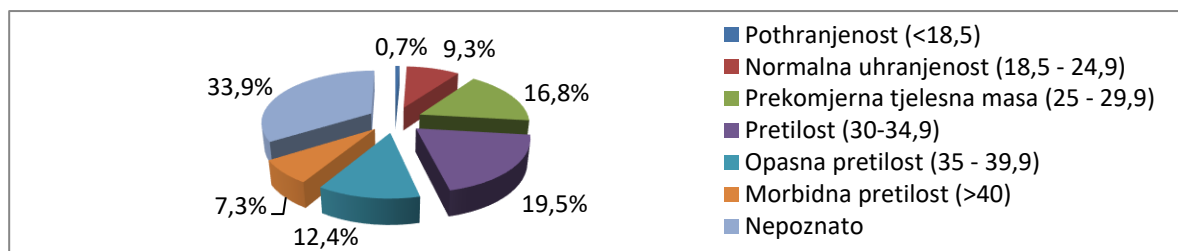
5.5. SAVJETOVALIŠTE ZA PREHRANU

Savjetovalište za prehranu NZZJŽIŽ djeluje u Puli, Labinu, Pazinu, Rovinju, Bujama, Buzetu, Poreču, Kanfanaru i Novigradu. Naglasak rada savjetovališta je na prevenciji bolesti i promociji zdravlja. Aktivnosti su namijenjene svim građanima, a posebno djeci i njihovim roditeljima, adolescentima, studentima i mladima. U rad savjetovališta uključeni su stručnjaci: magistri nutricionizma, specijalisti epidemiolozi, specijalisti školske medicine, psiholozi koji

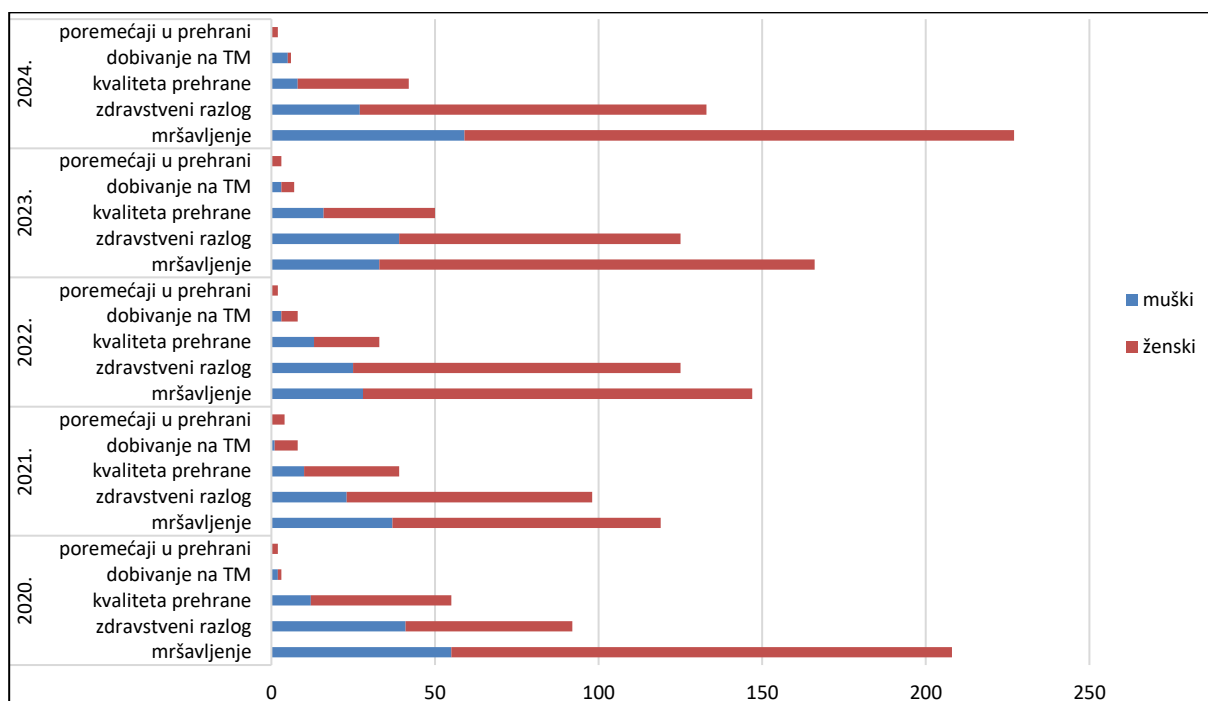
savjetima i preporukama pružaju podršku korisnicima, uče ih i jačaju u cilju poboljšanja i očuvanja zdravlja. Usluge Savjetovališta su besplatne i nije potrebna uputnica. Aktivnosti Savjetovališta uključuju analizu antropometrijskih parametara, nutritivnog statusa, izradu individualnih planova prehrane, edukaciju o prehrani, nutritivnu prevenciju bolesti, edukaciju roditelja, grupni rad s roditeljima, djecom, mladima i studentima, individualno savjetovanje pacijenata s kroničnim nezaraznim bolestima i izradu individualnog plana prehrane – dijetoterapija kod raznih bolesti i stanja, rad sa djecom i mladima koji se bave sportom, savjetovanje i izradu planova prehrane za osobe s posebnim prehrambenim potrebama, individualni i grupni rad s osobama starije životne dobi, e-savjetovanje, suradnja sa zdravstvenim, odgojnim, obrazovnim i sportskim ustanovama te udrugama.

U 2024.g. Savjetovalište za prehranu NZZJZ IŽ obavilo je 1.255 savjetovanja. U prosjeku bila su 2,5 savjetovanja po korisniku. Ukupno je bilo 505 korisnika, od toga 76,2% žena. Najčešći razlozi dolazaka (55,4%) kod oba spola bili su želja za mršavljenjem, razni zdravstveni problemi (32,4%) te poboljšanje kvalitete prehrane (10,2%), dok se manje dolazilo zbog dobivanja na tjelesnoj masi (1,5%) ili poremećaja u prehrani (0,5%).

U odnosu na prethodnu godinu, u 2024. godini u porastu je broj korisnika (za 10,2%) i broj nutricionističkih savjetovanja (za 19,1%); povećao se broj korisnika koji dolaze zbog mršavljenja za 36,7% i zbog zdravstvenih razloga za 6,4% te se povećao se broj korisnika koji su morbidno pretili za 87,5%, opasno pretili za 70,0% i pretilih za 60,0%, dok broj osoba koje se nisu željele vagati čini 27,5% osoba koje su došle u savjetovalište.

Slika 1 - Stupanj uhranjenosti novih korisnika pri dolasku u Savjetovalište u 2024.g.

Slika 2 - Razlozi dolaska korisnika u Savjetovalište za preh. NZZJZIŽ od 2020.-2024.g.

6. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA TURISTA

Prema podacima DZS-a, u IŽ u 2024. godini ostvareno je 4.873.947 dolazaka i 27.907.047 noćenja gostiju.

U odnosu na lani u 2024.g. stagnira broj dolazaka turista (za 0,9% više).

Zahvaljujući noćenjima turista IŽ je u 2024.godini imala za 38,0% više stanovnika od službenih procjena.

6.1. TURISTIČKE AMBULANTE

Turističke ambulante pružaju usluge ordinacija opće medicine (nemaju ugovor s HZZO-om). Prvenstveno su namijenjene gostima čime se djelomično smanjuje pritisak na redovne ordinacije, odnosno hitnu medicinsku pomoć i OHBP.

Tijekom 2024. godine u dostavljenim izvješćima registrirano je 27.149 (lani 17.324) osoba koje su koristile zdravstvenu zaštitu. Prosječni broj korisnika turista po ordinaciji bio je 1.367,5 na 20 timova koji su radili tijekom 2024. g.

6.2. STACIONARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

U **Općoj bolnici Pula** tijekom 2024. godine bilo je 658 hospitalizacija (3,6% hospitaliziranih) osoba iz drugih županija RH i 968 stranih državljana (5,3% hospitaliziranih).

Od stranih državljana najviše je bilo Nijemaca (41,9% stranaca), Slovenaca (10,8%), Austrijanaca (10,0% stranaca), Talijana (7,0%) i Nizozemaca (4,9%). Polovina (55,7%) ispisanih bolesnika turista i gostiju u OB Pula bili su mlađi od 50 godina.

Po učestalosti prema skupinama bolesti, pacijenti iz drugih županija RH su u OB Pula hospitalizirani na prvom mjestu zbog ozljeda i otrovanja te duševnih poremećaja, dok su strani državljani hospitalizirani zbog ozljeda i otrovanja, zatim čimbenika koji utječu na zdravlje i kontakt sa zdravstvom te bolesti cirkulacijskog sustava.

U **Bolnici Rovinj** tijekom 2024. godine liječeno je 658 osoba iz drugih županija RH (28,1% hospitaliziranih) i 700 stranih državljana (29,9%). Hospitalizirani stranci su većinom iz Austrije (89,6%). Približno 3/4 bolesnika iz ostalih županija i stranaca u Bolnici Rovinj bili su u dobi iznad 50 godina.

U **IDZ** tijekom 2024. godine liječeno je ukupno 865 osoba, od čega iz ostalih županija 27 ili 3,1 %, dok stranaca nije bilo.

6.3. UMRILI STRANI DRŽAVLJANI I OSOBE S PREBIVALIŠTEM U OSTALIM ŽUPANIJAMA

U Istarskoj županiji u 2024.g. umrlo je 166 **osoba koje nemaju prebivalište** u toj županiji, od toga 100 (60,2%) stranih državljana i 66 osoba iz ostalih županija.

U 2024. godini od 66 umrlih, iz Primorsko-goranske županije bilo je 14 umrlih osoba, iz Grada Zagreba 13, iz Brodsko-posavske odnosno Karlovačke odnosno Osječko-baranjske po 6 umrlih.

U 2024. godini **osobe iz ostalih županija** umrle su najčešće od bolesti cirkulacijskog sustava (48,5%; najčešće I25 Kronična ishemična bolest srca – 7 umrlih te I21 Akutni infarkt miokarda odnosno I51 Komplikacije i nedovoljno definirani opisi srčane bolesti – po 4 umrla), novotvorina (22,7%), ozljeda i otrovanja (12,1%) te endokrinih bolesti (6,1%).

Strani državljani u 2024.g. najčešće su umrli od bolesti cirkulacijskog sustava (60,0%; najčešće I21 Akutni infarkt miokarda - 27 umrlih), ozljeda i otrovanja (24,0% najčešće T75 Učinci drugih vanjskih uzroka, među koje se ubraja i utapanje – 15 umrlih) te endokrinih bolesti (4,0%; dijabetes melitus – 4 umrla).

7. PORODI I POBAČAJI / PREKIDI TRUDNOĆE

7.1. PORODI

U 2024. godini u OB Pula je registrirano 1.256 poroda s 1.269 ukupno rođene djece (26 blizanca), od čega je 1.266 djece živorođeno i 3 mrtvorodeno. U dobi do 6 dana nije umrlo niti jedno dijete, što uz 3 mrtvorodena, ukazuje na ukupno 3 perinatalno umrla.

Oko polovine roditelja (48,2%) je prvi put rodilo, za 37,2% žena je ovo bio drugi porod, za 10,8% treći porod, a 3,8% roditelja rodilo je više od 3 puta.

Najviše je roditelja bilo u dobi 30-34 godine (36,5%) (prvorotkinja 32,8%), zatim u dobi 25-29 godina (24,8%) (prvorotkinja 29,4%), 35-39 (22,1%) (prvorotkinja 19,0%). Od 5 roditelja koje su bile u dobi 45-49 godina, 4 je bilo prvorotkinja (80,0%). Od 11 roditelja u dobi 15-19 godina, 8 je bilo prvorotkinja (72,7%).

76,8% roditelja nije imalo pobačaje/prekide trudnoće, 17,0% su imale jedan pobačaj/prekid, a 6,2% je imalo više pobačaja/prekida trudnoće.

U 2024.g. većinu djece, gotovo dvije trećine (65,4%) rodile su majke u dobi iznad 30 godina. Najmanje je rođene djece kod majki u dobi 45-49 godina (6 djece) dok su djevojke u dobi 15-19 godina rodile 11 djece (djevojke u dobi 15-17 g. rodile su 2 djece u 2024.g.).

Najviše je živorođenih porodne težine 3.000-3.499 grama (37,2%) i 3.500-3.999 grama (35,6%). Djece niske porodne težine (ispod 2.500 grama) 2024. godine je bilo 4,1%, a njihov udio se već godinama kreće između 3 i 4%.

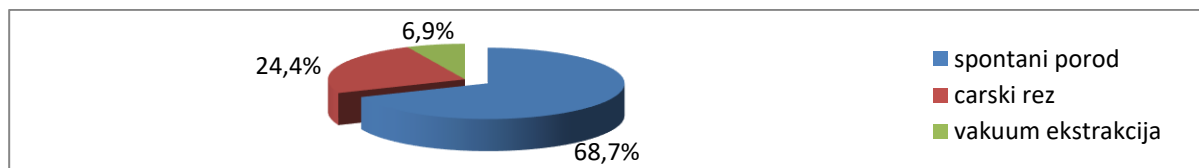
Antenatalne preglede je 61,9% roditelja obavilo 9 i više puta (optimalna antenatalna skrb). Nije bilo roditelja s nekontroliranom trudnoćom (bez antenatalnih pregleda), a s nezadovoljavajućim minimalnim brojem pregleda (1-2 pregleda) 0,8% roditelja. Prosječan broj antenatalnih pregleda bio je 8,8 po roditelji.

Komplikacije u trudnoći registrirane su kod 26,8% roditelja. Jednu komplikaciju u porodu imalo je 5,7% roditelja, 8,6% imalo je dvije, a kod 12,5% tri i više komplikacija. Najčešće evidentirane komplikacije u trudnoći bile su:

- dijabetes melitus prije trudnoće (7,7%),
- prijevremena ruptura ovojnice i prijevremeni trudovi bez poroda (6,5%),
- ostale hipotireoze (6,3%),
- gestacijski dijabetes (5,8%),
- nepravilnosti fetalnog položaja i/ili stava (3,3%),
- oligohidramniji (2,8%),
- gestacijska hipertenzija (2,3%),
- intrauterini zastoj rasta (2,2%).

U 16,5% roditelja zabilježene su **porodne komplikacije**. Najčešće porodne komplikacije bile su prijevremeni porod (8,1%) i retinirana ili defektna posteljica (6,2%).

U 68,7% roditelja porod je bio spontani, 24,4% poroda je dovršeno carskim rezom, a 6,9% vakuum ekstrakcijom.

Slika 1 - Rodilje prema završetku poroda u Općoj bolnici Pula u 2024.g.

Poroda s epiziotomijom bilo je 11,5% i njihov je udio u kontinuiranom padu (2015.g. 28,8%) što doprinosi humanizaciji poroda.

Kod 21,1% **rođene djece** evidentirana su **patološka stanja**.

Najčešće su evidentirani:

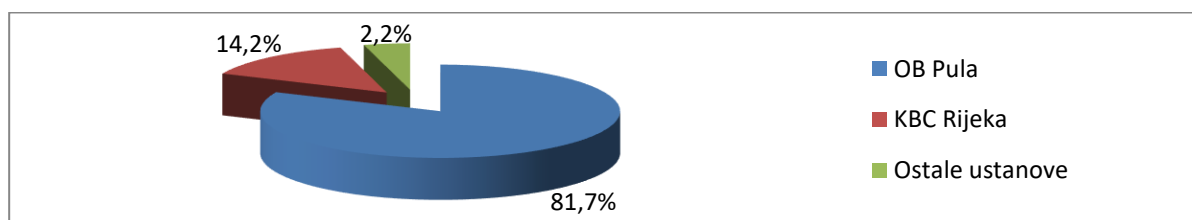
- poremećaji koji se odnose na kratko trajanje gestacije i nisku porođajnu težinu (15,1%),
- rana neonatalna infekcija (12,1%),
- hiperbilirubinemija (6,8%),
- respiracijski poremećaji i poremećaji povezani s nezrelošću (6,2%),
- usporen rast fetusa i njegova pothranjenost (5,6%).

U 2024.g. zbog komplikacija u trudnoći, porodu ili babinjama u OB Pula nije umrla niti jedna žena. Prema podacima DZS, smrt roditelja s prebivalištem u IŽ zabilježena je 2007. godine, a prije toga 1999. godine.

U OB Pula u 2024.g. obavljeno je 81,7% od ukupnih poroda žena s prebivalištem u IŽ, a u KBC Rijeka obavljeno je 14,2% poroda žena s prebivalištem u IŽ. Iz godine u godinu sve je veći udio žena s prebivalištem u IŽ koje rađaju u OB Pula.

Tablica 3 - Udio poroda žena s prebivalištem u IŽ u OB Pula od 2015. do 2024. godine

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Broj poroda	1.713	1.661	1.720	1.711	1.622	1.702	1.704	1.588	1.478	1.496
- od toga OB Pula	1.260	1.292	1.330	1.348	1.301	1.406	1.470	1.318	1.250	1.222
% OB Pula	73,6	77,8	77,3	78,8	80,2	82,6	86,3	83,0	84,6	81,7

Slika 2 - Gravitacija roditelja s prebivalištem u IŽ po ustanovama u 2024. godini

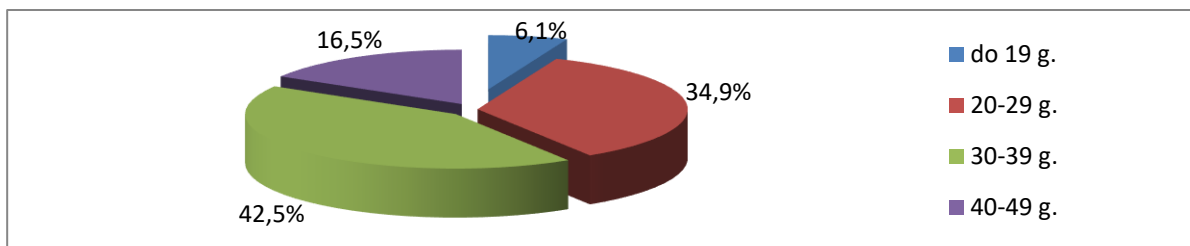
7.2. POBAČAJI / PREKIDI TRUDNOĆE

U OB Pula 2024. godine bilo je registrirano 466 pobačaja/prekida trudnoće. Pobačaj/prekid trudnoće je najčešće zabilježen kod žena u dobi 30-39 godine (51,7%). Najviše je bilo legalno induciranih prekida (47,4%), spontanijih pobačaja bilo je 14,4%, a ostalih pobačaja/prekida (abnormalni produkti začeća te ostalo) bilo je 38,2%. Kod adolescentica u dobi do 19 godina evidentirano je 13 pobačaja/prekida trudnoće od čega su svi bili legalno inducirani prekidi.

U 2024. godini registrirano je u OB Pula 419 (89,9%) pobačaja/prekida žena s prebivalištem u IŽ, 30 kod žena iz drugih županija i 17 kod žena iz drugih država.

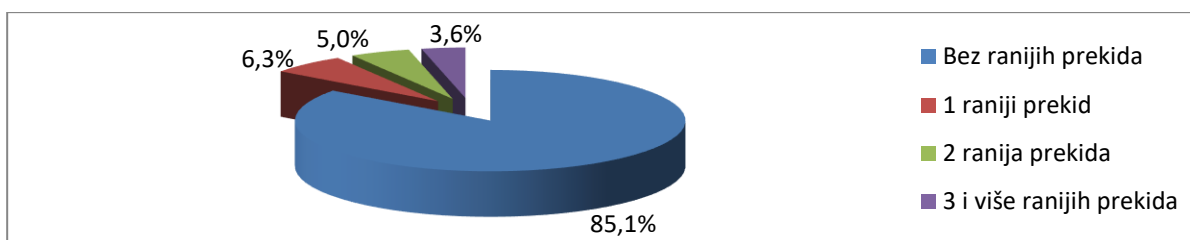
Od svih žena koje su imale **pobačaj/prekid trudnoće (sve grupe prekida)** najviše je onih koje nisu imale ranijih prekida trudnoće (77,0%).

Među ženama koje traže prekid trudnoće (**legalno inducirani prekid trudnoće**), većina je onih u dobi 30-39 godina (40,7%).

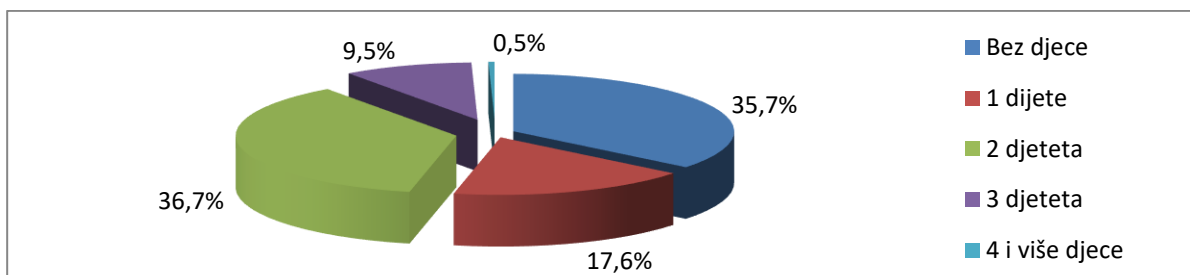
Slika 1 - Legalno inducirani prekidi trudnoće u OB Pula u 2024. godini prema dobi žene

Među ženama koje traže prekid trudnoće najviše je onih koje nisu imale ranijih prekida trudnoće (85,1%).

Slika 2 - Broj žena s prekidom trudnoće (legalno inducirani) prema broju ranijih prekida trudnoće u Općoj bolnici Pula 2024. godine

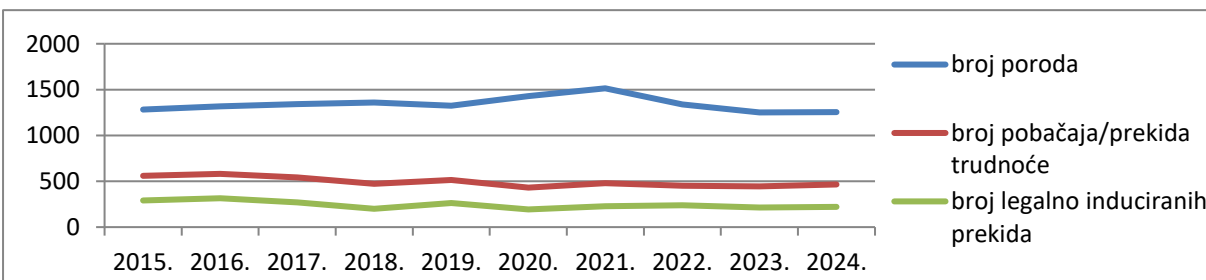
Oko dvije trećine (64,3%) žena koje su zatražile prekid već imaju djecu. Oko trećine (35,7%) žena koje su legalno inducirale prekid trudnoće je bez djece, većinom u dobi 20-29 godina.

Slika 3 - Broj žena s prekidom trudnoće (legalno inducirani) u Općoj bolnici Pula 2024. godine prema broju djece

Prekid trudnoće i dalje se koristi kao sredstvo kontracepcije bez obzira na obrazovanje, radni status i bračno stanje žene.

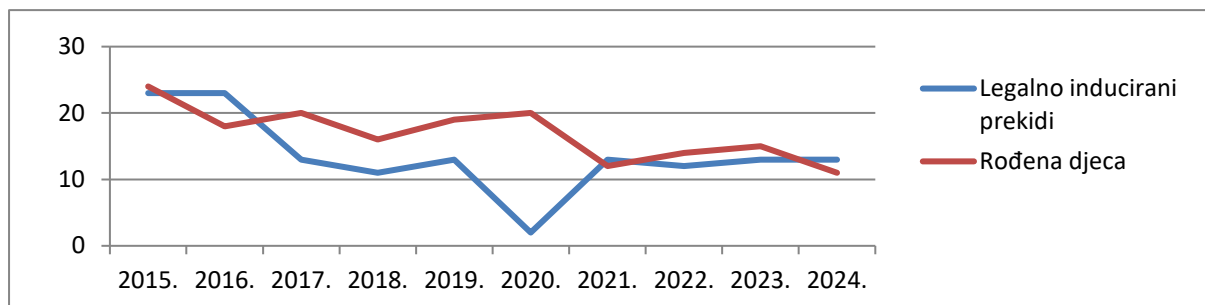
Na 2,7 poroda dolazi po 1 pobačaj/prekid trudnoće, odnosno na 5,7 poroda 1 legalno inducirani prekid. Posljednjih godina bilježi se trend pada prekida trudnoća i trend porasta poroda u OB Pula.

Slika 4 - Broj poroda i prekida trudnoće u Općoj bolnici Pula od 2015. do 2024. godine

U OB Pula u 2024.g. obavljeno je 92,1% ukupnih legalno induciranih prekida žena s prebivalištem u IŽ. Broj legalno induciranih prekida žena s prebivalištem u IŽ na 1.000 živorođene djece je u posljednjih deset godina u padu.

Kod **adolescentica** (15 - 19 godina) je u OB Pula u posljednjih deset godina broj pobačaja/prekida trudnoće i broj rođene djece u padu. U posljednjih pet godina (2020.-2024.) u odnosu na 2015.-2019. godinu broj legalno induciranih prekida kod adolescentica smanjen je za 44,2% (s 120 na 67), a broj rođene djece smanjen je za 28,0% (s 100 na 72).

Slika 5 - Broj zatraženih prekida trudnoće i rođene djece kod adolescentica (do 19. godina) u Općoj bolnici Pula od 2015. do 2024. godine

8. STANOVNIŠTVO I VITALNI DOGAĐAJI

Prema konačnim rezultatima Popisa 2021.godine u Istarskoj županiji (IŽ) bilo je 195.237 stanovnika. Prema **Procjeni stanovništva Državnog zavoda za statistiku (DZS) sredinom 2024. godine** u Istarskoj županiji (IŽ) bilo je 202.844 stanovnika. U odnosu na procjenu iz prethodne godine (199.541), broj stanovnika povećao se za 3.303 osoba ili za 1,7%. IŽ je u 2024.g. u odnosu na procjenu 2023.g. imala najveći porast stanovništva među županijama i jedna je od 10 županija u RH koje su ostvarile povećanje ukupnog broja stanovnika.

U 2024.g. muškarci čine 49,0%, a žene 51,0% stanovništva IŽ. Broj muškaraca u odnosu na broj žena veći je u dobnim skupinama do 54 godine, a u dobnim skupinama od 55 godina nadalje broj žena veći je od broja muškaraca. Razlike u broju muškaraca i žena postupno se povećavaju prema starijim dobnim skupinama da bi u dobi iznad 85 godina broj žena bio 2,1 puta veći od broja muškaraca (feminizacija starijih dobnih skupina).

Djeca u dobi 0-19 godina prema Procjeni za 2024.g. bilo je 25.538 i čine 12,6% stanovnika (2021. g. 16,6%). Radno sposobnih stanovnika u dobi 15-64 godine prema Procjeni za 2024.g. bilo je 127.217 i čine 62,7% stanovnika. U fertilnoj dobi (15-49 godina) broj žena prema Procjeni za 2024.g. bio je 40.426 žena. Starijih osoba (65 i više godina) prema Procjeni za 2024.g. bilo je 50.089 i čine 24,7% stanovnika. Žene čine 56,7% ove dobne skupine.

Procjena stanovnika za 2024. godinu pokazuje daljnje starenje stanovništva - udio starijih od 65 godina je 24,7% (Popis 2021. 24,2%), a manje je djece 0-14 g. 12,6% (Popis 2021. 13,3%).

Svaki peti muškarac i svaka četvrta žena u IŽ su starije dobi.

Broj stanovnika porastao je u odnosu na Popis 2021. u svim skupinama starijih.

Osobe iznad 80 godina čine 2024.g. 6,0% stanovništva IŽ.

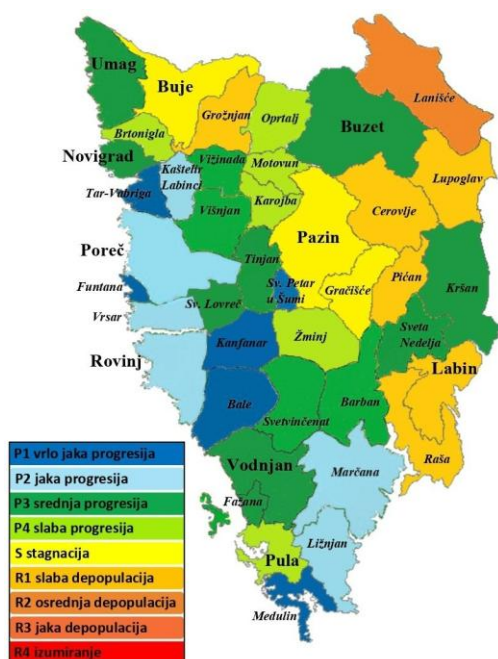
Na prostoru 10 gradova prema Procjeni stanovništva 2024.g. živi 138.399 ili 67,6% stanovnika IŽ, dok u 31 općini živi 66.310 ili 32,4% stanovništva.

U razdoblju od Popisa 2021. do Procjene stanovništva 2024.g. u Istarskoj županiji ima za 4,9% više stanovnika, što znači da je u tijeku srednja progresija (promjena od 3,00% do 6,99%).

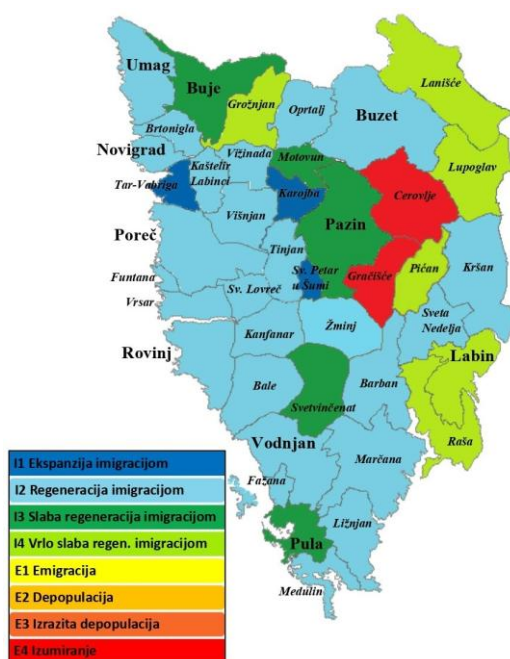
Progresija (rast broja stanovnika od 1,00% i više) u odnosu na 2021. zabilježena je, u 31 JLS (po 8 na Poreštini i Puljštini, po 4 na Bujštini, Rovinjštini i Pazinštini, 2 na Labinštini te 1 na Bužeštini).

Stagnacija broja stanovnika u odnosu na 2021. (promjena od -0,99% do 0,99%) zabilježena je u 3 JLS (Buje, Pazin i Gračišće). Stagnaciji i progresiji je dominantno pridonijela imigracija, obzirom da 31 od navedenih 34 JLS ima prirodni pad stanovnika.

Depopulacija (pad stanovništva od -1,00% i više) zabilježena je u 7 JLS: Grožnjanu, Lanišću, Labinu, Pićanu, Raši, Cerovlju i Lupoglavu, od toga u 6 od 7 kao slaba depopulacija (međupopisni pad broja stanovnika -1,00% do -2,99%), a u Lanišću kao osrednja (međupopisni pad broja stanovnika -3,00% do -6,99%). Također, obzirom da su negativni kako prirodni prirast tako i međupopisna promjena, depopulacija prijeti i Gračišću koje je sada u stagnaciji.

Slika 2 - Tip općeg kretanja stanovništva od 2021.-2024.g. prema veličini promjene

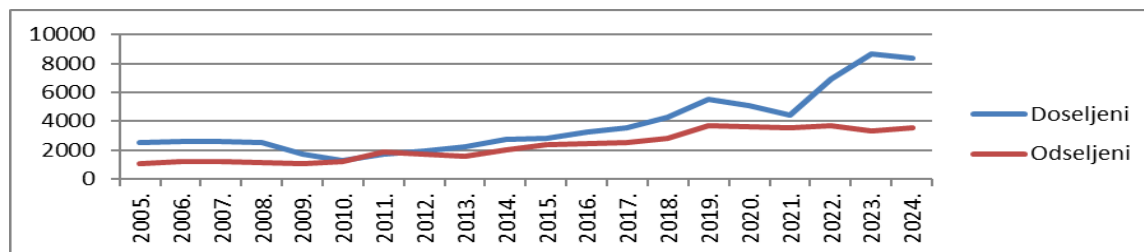
Slika 3 - Tip općeg kretanja stanovništva 2021.-2024.g. prema imigraciji i emigraciji

Saldo ukupne **migracije** je pozitivan (veći broj doseljenih od odseljenih) u 2024.g. i u prosjeku petogodišnjeg razdoblja (2020.-2024.g.), zahvaljujući doseljavanju iz inozemstva (86,5% u petogodišnjem saldu ukupne migracije), ali i doseljavanju iz drugih županija (13,5% u saldu ukupne migracije).

Prosječni godišnji migracijski saldo 2020.-2024.g. je 15,9 doseljenih na 1.000 stanovnika. Saldo migracija između županija za IŽ posljednjih dvadeset godina je pozitivan (više doseljavanja). Također je u dvadeset godina i saldo s inozemstvom (broj doseljenih iz inozemstva veći od odseljenih u inozemstvo) uglavnom pozitivan.

Pozitivan saldo ukupne migracije stanovništva u 2024.g. u RH imalo je 15 županija, s tim da je Istarska s pozitivnim saldom od 4.783 na trećem mjestu iza Grada Zagreba i Zagrebačke županije. Pozitivan saldo migracije s inozemstvom imalo je 19 županija, a Istarska je na trećem mjestu (4.329) iza Grada Zagreba i Splitsko-dalmatinske županije.

Od ulaska u EU 2013.g., u porastu je broj doseljenih, ali i odseljenih. Od 2019. do 2021. godine u padu je broj doseljenih, a i broj odseljenih je u blagom padu. Od 2022. godine ponovo se bilježi porast doseljenih, a broj odseljenih u posljednjih 6 godina stagnira.

Slika 4 - Doseljeni i odseljeni stanovnici Istarske županije, 2005.-2024.

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

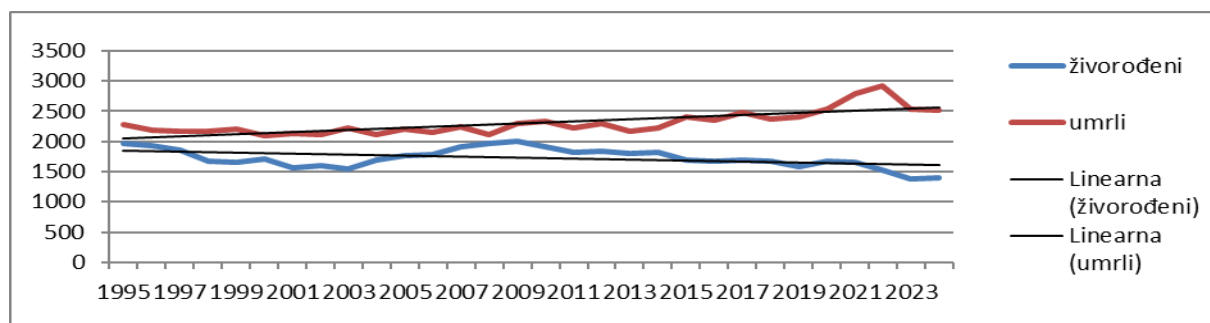
U posljednjih pet godina mjesto stanovanja unutar IŽ promijenilo je 15.155 osoba i to najviše (71,1%) osoba između različitih gradova/općina, a ostali između naselja istoga grada/općine.

U 2024. godini u IŽ je **živorođeno** 1.405 djece (stopa nataliteta 6,9/1.000 stanovnika, RH 8,3/1.000), a **umrlo** je 2.510 osoba (stopa mortaliteta 12,4/1.000, RH 13,2/1.000), odnosno umrlo je 1.105 osoba više no što je djece živorođeno, što znači da se u 2024.g. nastavlja prirodni pad stanovništva. Vitalni indeks (odnos živorođenih i umrlih) u IŽ iznosio je u 2024.g. 56,0 (RH 62,8).

Stopa **prirodnog prirasta** bila je negativna, -5,4/1.000 (-4,9 stopa u RH). Pozitivan prirodni prirast u 2024.g. nije imala niti jedna županija, pa tako niti Istarska.

U IŽ se u prosjeku (prosjeck 2020.-2024.) godišnje rodilo 1.528 žive djece, a stopa nataliteta iznosi 7,7/1.000. Opća stopa fertiliteta pokazuje broj živorođenih u odnosu na žensko stanovništvo u fertilnoj dobi (15-49 godina). Opća stopa fertiliteta za IŽ 2020.-2024.g. iznosila je 38,8 živorođene djece na 1.000 žena fertilne dobi. Stopom totalnog fertiliteta mjeri se prosječan broj djece koje bi žena rodila u toku fertilnog razdoblja kada bi radala prema sadašnjim stopama fertiliteta (očekivani broj djece). Kritična brojčana vrijednost stope totalnog fertiliteta iznosi 2,1 - stopa manja od 2,1 govori da u stanovništvu nije osigurana jednostavna reprodukcija stanovništva. U IŽ je u prosjeku (2020.-2024.) iznosila 1,4 djece te ne osigurava reprodukciju. U IŽ godišnje je u prosjeku (2020.-2024.) umrlo 2.659 osoba, a stopa mortaliteta iznosila je 13,4/1.000. Vitalni indeks iznosio je u prosjeku 57,5 (prosjeck od 2020.-2024.), a obzirom da je manji od 100 ukazuje na veći broj umrlih nego rođenih odnosno da je riječ o regresivnom stanovništvu.

U IŽ nakon porasta broja živorođene djece u razdoblju od 2004. do 2009. godine (2009.g. 2.012 živorođene djece), od 2010.g. njihov broj se kontinuirano smanjuje.

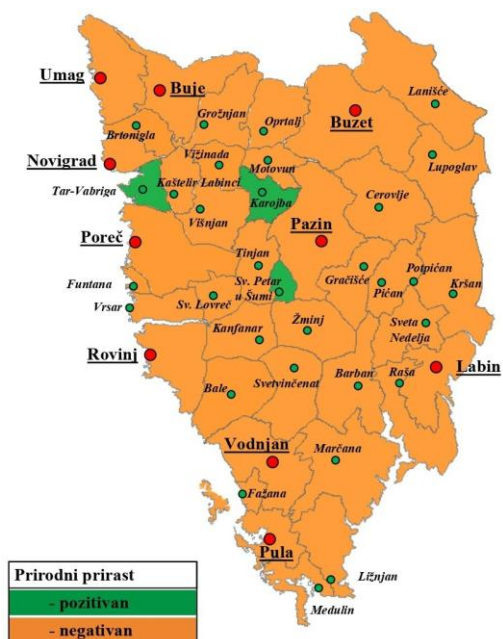
Slika 5 - Prirodno kretanje stanovništva Istarske županije od 1995.-2024. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

Stopa prirodnog prirasta za IŽ je od 1992.g. negativna. Zbog negativnog prirodnog prirasta u posljednjih 5 godina nestalo je stanovništvo gotovo tri (2,8) prosječne istarske općine (5.655 stanovnika, a prosjek stanovnika po općini na Popisu 2021. bio je 1.995,9).

U zadnjem petogodišnjem razdoblju (prosjeak 2020.-2024.g.) pozitivan prirodni prirast imaju samo 3 općine: Karojba, Sv. Petar u šumi i Tar-Vabriga.

U petogodišnjem razdoblju (2019.-2023.) najniži vitalni indeks imala je općina Grožnjan (32,3 odnosno na 1 rođeno dijete 3,1 osoba je umrla), a manje od 40 imale su i Raša, Lupoglav i grad Labin. Vitalni indeks manji od 50 imali su: grad Buje te općine Sv. Nedelja, Lanišće, Medulin i Sveti Lovreč, a od područja Labinština.

Slika 6 - Prirodni prirast stanovništva po općinama i gradovima IŽ (prosjeak 2020.-2024. godine)

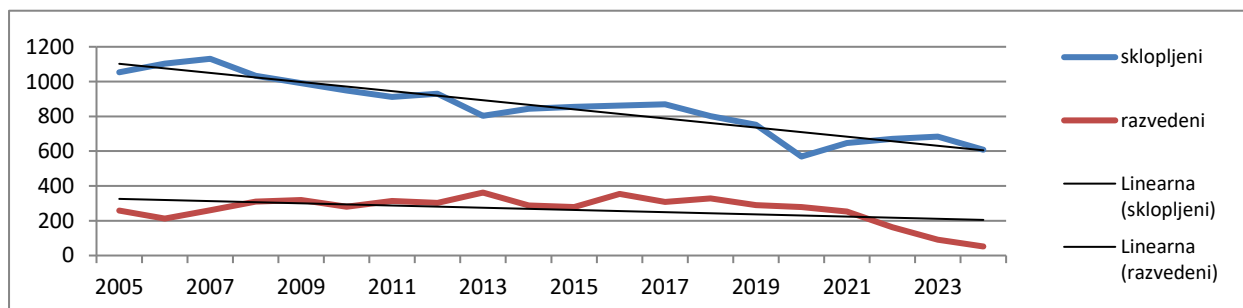

Slika 7 - Vitalni index stanovništva po općinama i gradovima IŽ (prosjeak 2020.-2024. godine)

Broj **sklopljenih brakova** u 2024. godini (609) manji je u odnosu na 2023.g., pa je stopa sklopljenih brakova 3,0/1.000 stanovnika (RH 4,5/1.000). U 2024. godini razvedena su 52 braka, 0,3 brakova na 1.000 stanovnika (RH 1,3/1.000), odnosno 85,4 razvedenih brakova na 1.000 sklopljenih (RH 288,3/1.000).

Broj sklopljenih brakova u Istarskoj županiji je kontinuirano u padu. Prosječna stopa sklopljenih brakova iznosi 3,2/1.000 stanovnika (2020.-2024.).

Broj **razvedenih brakova** u Istarskoj županiji je u padu. Prosječna stopa razvedenih brakova iznosi 0,8/1000 stanovnika (2020.-2024.).

Slika 8 – Sklopljeni i razvedeni brakovi u Istarskoj županiji od 2005.-2024. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

Sve je češći građanski oblik sklapanja braka (u razdoblju 2020.-2024.g. 62,9%, 2015.-2019.g. 58,5%), u 2024.g. 60,8% (RH 47,1%).

Sklapanje braka se sve više odgađa, ženici i nevjeste prilikom sklapanja braka sve su starije dobi. Veći je udio onih koji sklapaju brak iznad 30 godina: ženika je 2020.-2024.g. bilo 70,9%, 2015.-2019.g. 65,6%; nevjesta je 2020.-2024.g. bilo 55,8%, 2015.-2019.g. 47,7%.

Udio razvoda u dobi iznad 50 godina kod muževa se neznatno mijenja (2020.-2024.g. 31,8%, 2015.-2019.g. 31,6%), odnosno kod žena pada (2020.-2024.g. 20,9%, 2015.-2019.g. 22,2%).

U razdoblju 2020.-2024.g. najčešće su razvedeni brakovi u trajanju dužem od 20 godina (28,2%) ili od 5-9 godina (20,9%).

U 2024.godini u 40,4% brakova koji su se razveli bilo je uzdržavane djece. U razvedenim brakovima s uzdržavanom djecom (31 brak), najčešće je dvoje uzdržavane djece (15) ili jedno dijete (12). U većini razvedenih brakova s uzdržavanom djecom ona su dodijeljena na čuvanje i odgoj ženi (23/31 razvedenih brakova s uzdržavanom djecom).

Udio izvanbračne djece povećan je u razdoblju 2020.-2024.g. (40,6%) u odnosu na 2015.-2019.g. (31,0%).

U 2024.g. 49,8% živorođenih bilo je rođeno kao prvo dijete, 36,6% kao drugo dijete, a 13,7% kao treće i nakon trećeg (u RH 19,6%, EU 2023. 18,5%).

Starost majki živorođene djece je u porastu, većina majki je u dobi iznad 30 godina: u 2020.-2024.g. 66,1%, 2015.-2019.g. 61,7%.

U 2024.godini nije rodila niti jedna djevojčica u dobi mlađoj od 15 godina (a ni u promatranom razdoblju od 2015. do 2024.). U 2020.-2024.g. u padu je za 48,5% broj poroda majki u dobi 15-19 godina (u odnosu na 2015.-2019.g.).

U 2024.godini većina (96,7%) majki imalo je stručno obrazovanje: 44,3% srednjoškolsko te 52,4% više i visoko obrazovanje. Bez škole ili samo s osnovnom školom je 2,3% majki (RH 4,3%). U 2024.g. 97,4% majki koje su rodile bile su aktivne – radile su ili tražile posao, udio aktivnih majki u Istri je veći u odnosu na prosjek RH (90,0%).

U Istarskoj županiji (stanje na dan 16.09.2024.) živi 21.944 **osoba s invaliditetom**, od toga 11.662 su muškog (53,1%) i 10.282 ženskog spola (46,9%). Najveća prevalencija osoba s invaliditetom u stanovništvu je u starijoj dobi (21,5% starijeg stanovništva).

Istarska županija ima, u odnosu na ostale županije, najmanji udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije (11,2%) i ispod prosjeka RH prevalencije (17,0%) ukupno i u svim dobnim skupinama. Najveća prevalencija je zabilježena u Lanišću (15,8/1.000).

Iz Istarske županije, u Hrvatski registar osoba s invaliditetom HZJZ-a, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2.024 osoba s većim brojem muških osoba (67%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja.

U Istarskoj županiji živi 652 branitelja s invaliditetom te 137 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Najčešće vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osoba iz Istarske županije su oštećenja drugih organa (35,0%), višestruka oštećenja (32,1%), i oštećenja lokomotornog sustava (28,6%).

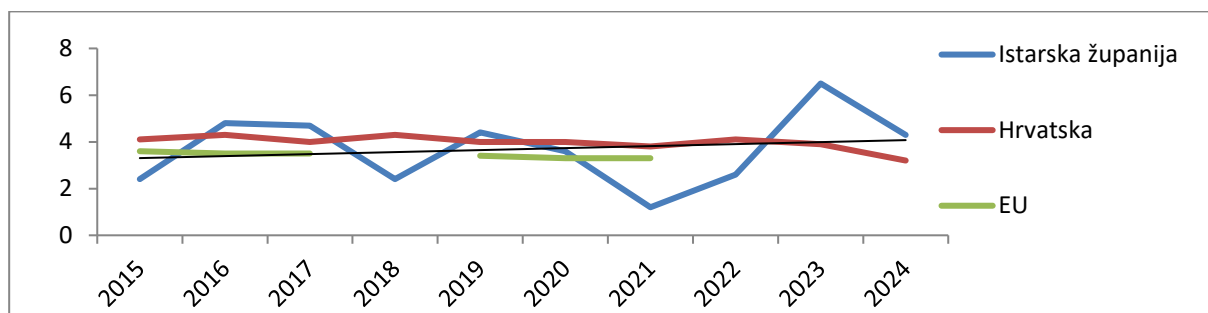
Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju su zloćudna novotvorina dojke (C50) i ostali oblici srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom iz IŽ su kronične bolesti (32,8%, muški 26,6%, ženski 39,7%), psihičke bolesti (14,8%, muški 17,3%, ženski 12,0%) i tjelesno oštećenje (12,4%, muški 10,6%, ženski 14,4%). Kod osoba muškog i ženskog spola najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti su ista kao i u ukupnom stanovništvu.

U IŽ je u 2024. godini 3 djece mrtвороđeno, umrlo je 6 dojenčadi (3 u dobi do 6 dana). **Dojenačka smrtnost** u IŽ u 2024. godini iznosila je 4,3/1.000 živorođenih (RH 3,2/1.000).

U prosjeku 2020.-2024.g. umrlo je 5,4 dojenčadi, a dojenačka smrtnost je bila 3,5/1.000 živorođenih. **Perinatalni mortalitet** je u prosjeku bio 6,8/1.000 ukupno rođenih.

Stope mortaliteta dojenčadi u IŽ su na nivou RH i EU, a stope perinatalnog mortaliteta na nivou RH.

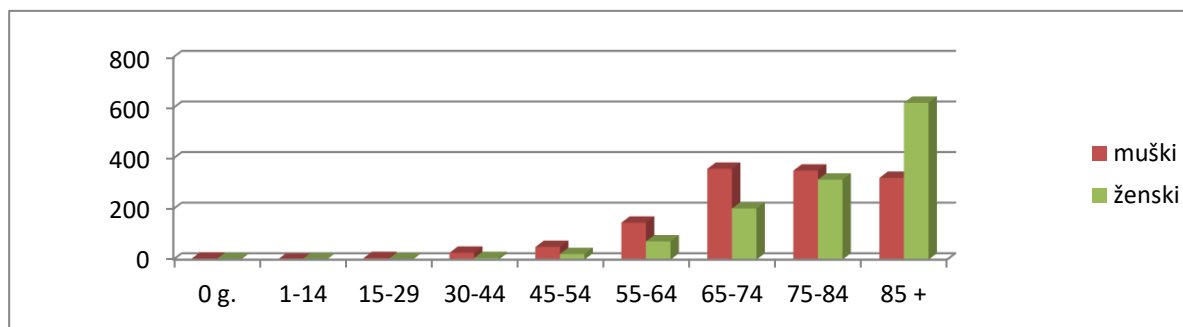

Slika 9 - Mortalitet dojenčadi u Istarskoj županiji, Hrvatskoj i Europskoj Uniji 2015. - 2024. godine

Izvor: European health for all database (HFA-DB), WHO Regional Office for Europe; za RH od 2020.g. podaci DZS; za IŽ izračun prema podacima DZS-a

Uzroci dojenačkih smrti (6) u IŽ 2024. godine bili su određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju (4) prirodene malformacije i kromosomske aberacije (1) te sindrom iznenadne smrti dojenčeta (1).

Prema podacima DZS u 2024. godini umrlo je 2.510 osoba čije je prebivalište bilo u IŽ (50,5% muškaraca i 49,5% žena). Zabilježena su 34 umrla manje nego prošle godine ili za 1,3% manje. Kroz sve dobne skupine (osim iznad 80 godina), broj umrlih osoba muškog spola dominira. U dobi iznad 85 godina broj umrlih žena je dvostruko veći (1,9 puta) od broja muškaraca (tome u prilog govori duži životni vijek žena odnosno u stanovništvu te dobi na 1 muškarca dolaze više od 2 žene).

Slika 10 - Umrli po dobi i spolu u Istarskoj županiji u 2024. godini

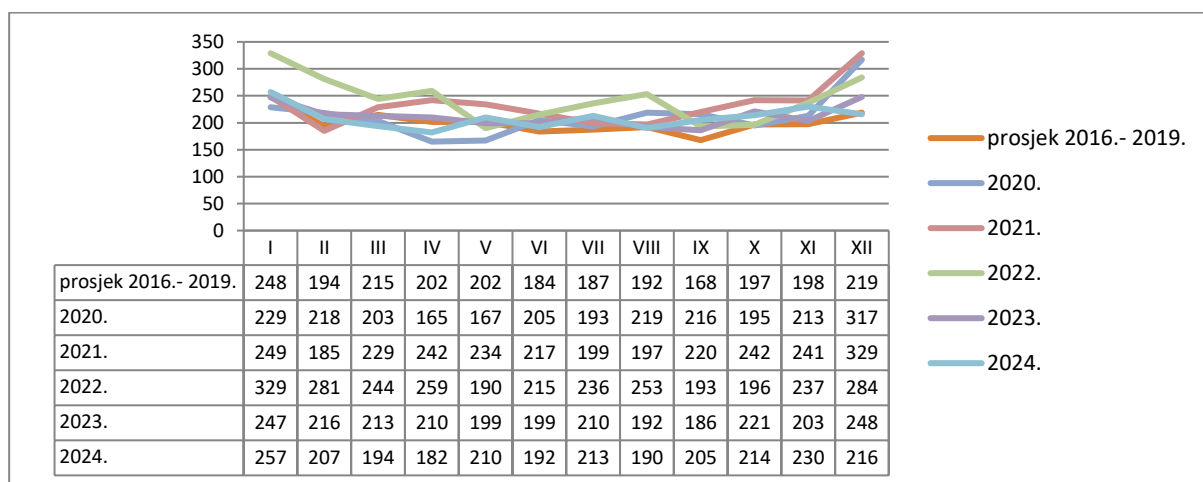
Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

Među umrlima 86,5% su osobe starije od 65 godina odnosno 64,2% su osobe starije od 75 godina.

Očekivano trajanje života pri rođenju u IŽ 2023. godine je iznosilo 79,6 godina, za muškarce 76,8 godina, a za žene 82,4 godina. Očekivano trajanje života pri rođenju u IŽ u 2023.g. na drugom do trećem je mjestu među županijama u RH.

U 2024. godini najviše je osoba umrlo u zdravstvenim ustanovama (48,5%), zatim u stanu (28,9%) i ustanovi za smještaj (19,4%) te na drugom mjestu (3,1%). U RH 27,7% umire u stanu, što je nešto manje od prosjeka IŽ.

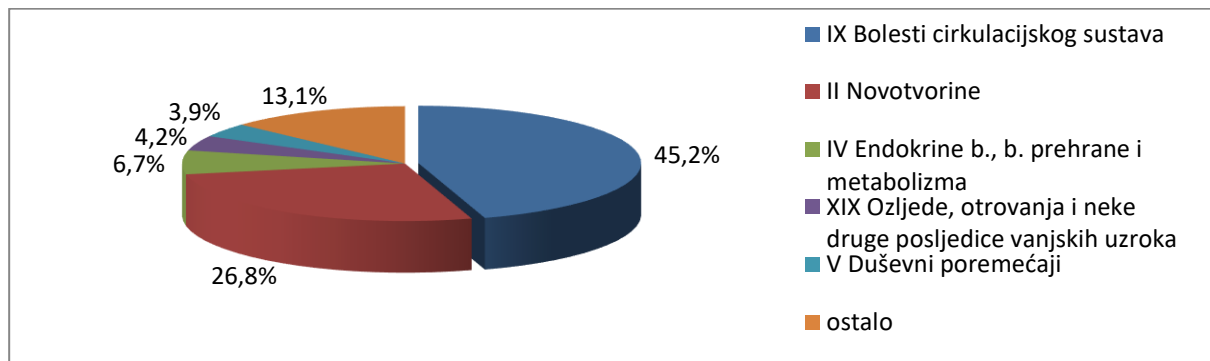
U 2024.g. umrlo je 107 (4,5%) stanovnika više u odnosu na prosjek 2016.-2019.g. Višak umrlih zabilježen je u siječnju i veljači, zatim od svibnja do srpnja, te od rujna do studenog, a najviše u rujnu 2024.g. kada je umrlo za 22,2% osoba više.

Slika 11 - Umrli u Istarskoj županiji 2020.-2024. i prosjek 2016.-2019. prema mjesecu smrti

Vodeći uzrok smrti su bolesti cirkulacijskog sustava s 1.134 umrlih, što čini 45,2% ukupno umrlih. Drugi uzrok smrti su novotvorine sa 673 umrlih (26,8% umrlih), a na trećem mjestu su endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma s 168 umrlih osoba (6,7%). Nasilne smrti (ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka) su na četvrom mjestu (3,9%), a duševni poremećaji su na petom mjestu (3,9%).

U 2024. godini udio nepoznatog uzroka smrti kao najznačajnijeg pokazatelja kvalitete mortalitetne statistike prema podacima HZJZ-a u Istarskoj županiji iznosi 0,3% (7 umrlih).

Slika 12 - Vodeće skupine uzroka smrti u Istarskoj županiji u 2024. godini

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

U dobnoj skupini 0-64 godine vodeći uzrok smrti su zloćudne novotvorine, slijede bolesti cirkulacijskog sustava te ozljede i otrovanja. U starijoj dobnoj skupini vodeće su bolesti cirkulacijskog sustava, slijede zloćudne novotvorine i endokrine bolesti.

Među vanjskim uzrocima smrti kojih je u 2024. godini bilo 106, najčešće su bile posljedice nezgoda pri padu (45,2%) te nezgode pri prijevozu i njihove posljedice (16,0%) i samoubojstva (13,2%).

U 2024.g. umrlo je 2 djece u dobi 1-19 godina (1 dječak i 1 djevojčica). Od 2015. do 2024.godine umrlo je 49 djece (prosječno 4,9 djece godišnje), 32 dječaka i 17 djevojčica. Najviše umrlih (24 osoba) bilo je u dobi 15-19 godina, 18 dječaka i 6 djevojčica. Vodeće skupine uzroka smrti kod djece u posljednjih deset godina bile su ozljede i otrovanja (28 umrlih, 57,1% umrle djece, od toga 22 kod dječaka), kongenitalne malformacije (6 umrlih ili 12,2%) i endokrine bolesti (4 umrla ili 8,2%).

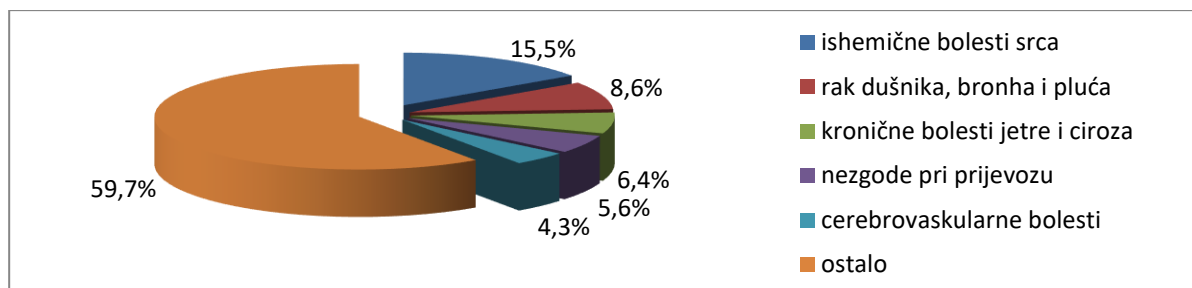
U 2024.g. u mlađoj odrasloj dobi (20-44 g.) umrlo je 40 osoba, od čega 32 muškog spola. Vodeći uzrok smrti bile su ozljede i otrovanja (15, od toga 14 osoba muškog spola), a slijede novotvorine (7, od toga 4 kod muškog spola) i bolesti cirkulacijskog sustava (6 umrlih, 6 muškog spola).

U starijoj odrasloj dobi (45-64 g.) umrlo je 290 osoba, od čega 67,6% muškog spola. Vodeće skupine uzroka smrti bile su novotvorine (37,2%), bolesti cirkulacijskog sustava (31,7% umrlih) i ozljede i otrovanja odnosno bolesti probavnog sustava (po 6,6%).

U starijoj dobi (65 i više g.) umrlo je 2.172 osoba, od čega 52,4% ženskog spola. Vodeće skupine uzroka smrti bile su bolesti cirkulacijskog sustava (47,7% umrlih), novotvorine (25,7%) i endokrine bolesti (7,3%).

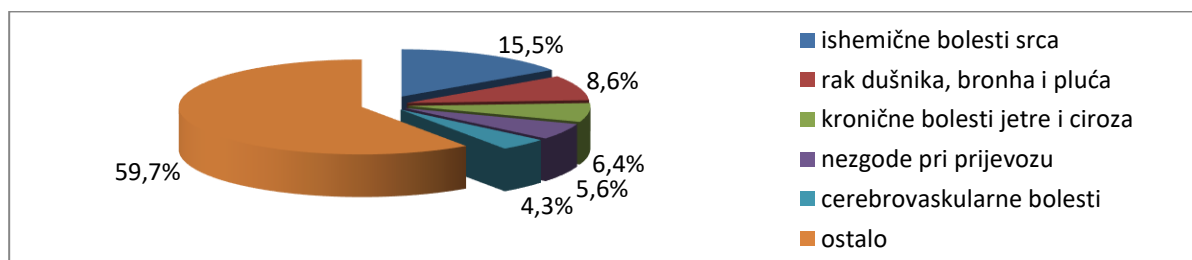
U 2024. godini najviše je ljudi umrlo od ishemične bolesti srca (19,8%) te od dijabetesa mellitus (6,5%). Treći i četvrti uzrok smrti su rak bronha i pluća (5,8%) te hipertenzivne bolesti (5,3%), a na petom mjestu je ateroskleroza (5,1%).

Vodeći uzroci smrti u dobi od 0-64 godine (u mlađoj dobi) bile su ishemične bolesti srca (13,3%), rak dušnika, bronha i pluća (8,9%), cerebrovaskularne bolesti (5,0%), kronične bolesti jetre i ciroza (4,4%), rak debelog, završnog crijeva i čmara odnosno nezgode pri prijevozu (po 3,8%).

Slika 13 - Pet vodećih uzroka smrti osoba muškog spola u 2024 g. (0-64 godine)

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

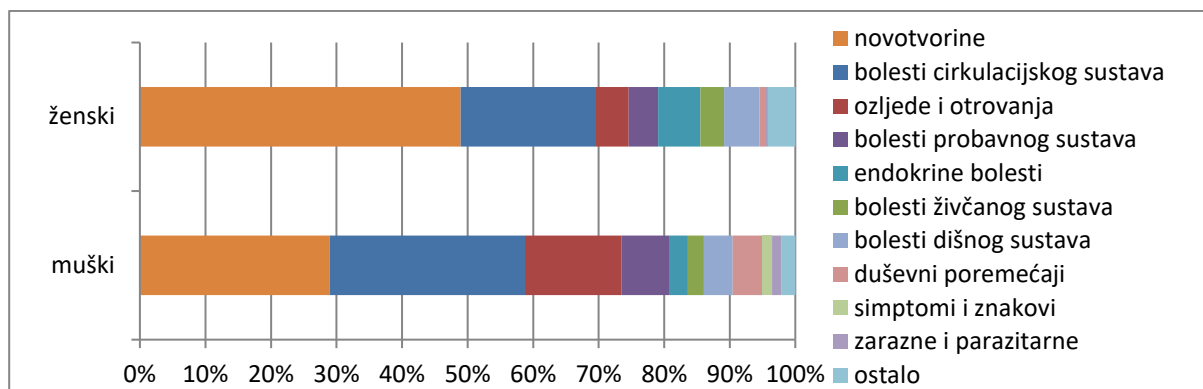

Slika 14 - Pet vodećih uzroka smrti osoba ženskog spola u 2024 g. (0-64 godine)

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

Broj potencijalno izgubljenih godina života umrlih između 1 i 75 godina starosti u IŽ 2024.g. iznosio je 9.127,0 od toga kod muškog spola 68,1%. Najveći gubitak u ukupnom stanovništvu ostvaren je na račun novotvorina i to 35,3%, bolesti cirkulacijskog sustava s 26,8% te ozljeda i otrovanja s 11,6%, dok su na četvrtom mjestu bolesti probavnog sustava s 6,4% i petom mjestu bolesti dišnog sustava s 4,7%. Potencijalno izgubljene godine života sumarna je mjera preranog mortaliteta, a ukazuju na potrebu prevencije ovih bolesti i nezgoda.

Najveći gubitak kod osoba muškog spola ostvaren je na račun bolesti cirkulacijskog sustava s 29,8%, novotvorina s 29,0%, ozljeda i otrovanja s 14,7%, bolesti probavnog sustava s 7,2% i duševnih poremećaja sa 4,6%. Kod osoba ženskog spola najveći gubitak ostvaren je na račun novotvorina i to 48,9%.

Slika 15 - Potencijalno izgubljene godine života (1-75 g.) u 2024.godini po spolu

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

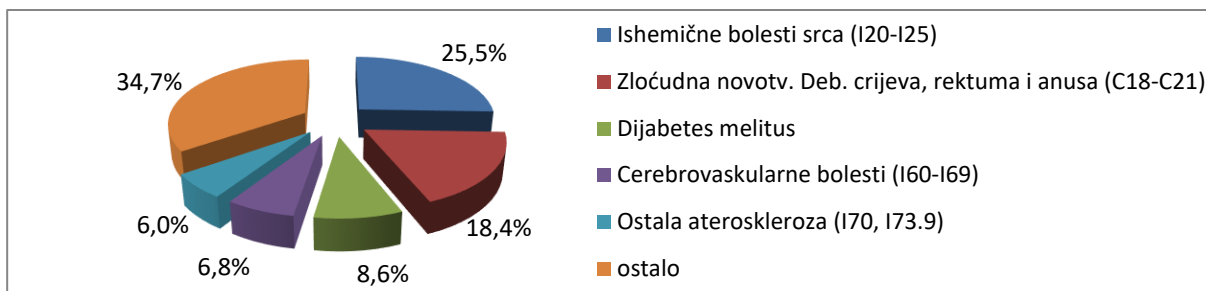
Izbježive smrti su smrti do kojih je došlo iako postoje medicinska znanja i tehnologije da se one izbjegnu dobrom zdravstvenom skrbi (lječive bolesti uzroci smrti, *treatable causes of deaths*) ili su smrti mogle biti prevenirane preko determinanti zdravlja kroz javnozdravstvene intervencije u širem smislu (preventabilni uzroci smrti).

U Istarskoj županiji u 2024.g. bilo je 696 izbježivih smrti (27,7% smrti), u ukupnim smrtnostima 10,0% bilo je lječivo, a 17,7% preventabilno. Većina izbježivih smrti bila je kod muškaraca (67,7%), kako lječivih (60,5%) tako i preventabilnih (71,7%). Među umrlima do 74 godina bilo je izbježivo 77,4% smrti: 27,9% je bilo lječivo, a 49,6% preventabilno.

Vodeće izbježive smrti su ishemične bolesti srca (18,4%), rak bronha i pluća (14,4%), rak debelog i završnog crijeva i čmara (6,6%), dijabetes melitus (6,2%), alkohol-specifični poremećaji i trovanja (6,0%), cerebrovaskularne bolesti (4,9%), kronične bolesti donjeg dišnog sustava (4,7%), ostala ateroskleroza (4,3%), hipertenzivne bolesti (3,9%), rak jetre odnosno slučajne nezgode (po 2,6%). Ove vodeće dijagnoze ukupno čine 74,6% izbježivih smrti.

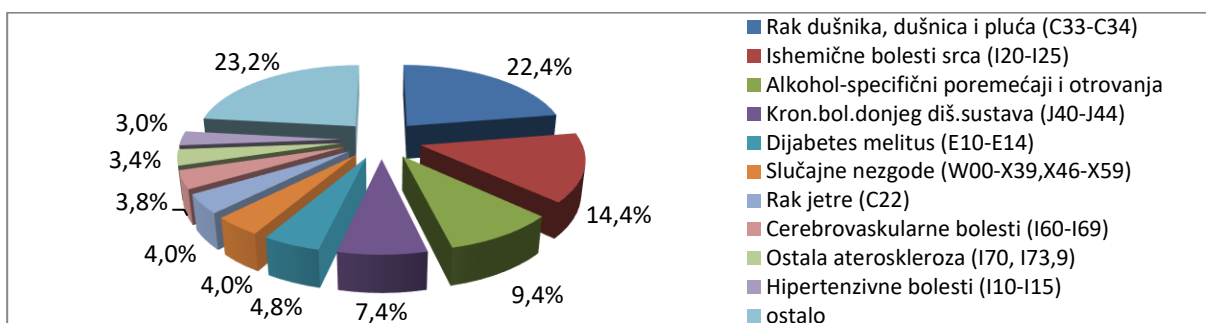
Pet vodećih uzroka koji se pribrajaju lječivim bolestima uzrocima smrtnosti su ishemične bolesti srca (25,5%), rak debelog, završnog crijeva i čmara (18,4%), dijabetes melitus (8,6%), cerebrovaskularne bolesti (6,8%) i ostala ateroskleroza (6,0%). Pet vodećih dijagnoza ukupno čine 65,3% lječivih bolesti uzroka smrti.

Kod muškaraca su vodeće lječive bolesti kao uzrok smrti ishemične bolesti srca (31,0%) te rak debelog, završnog crijeva i čmara (19,1%), također i kod žena ishemične bolesti srca odnosno rak debelog, završnog crijeva i čmara (po 17,2%).

Slika 16 - Struktura lječivih bolesti kao uzroka smrti u Istarskoj županiji 2024.g.

Pet vodećih uzroka koji se pribrajaju **preventabilnim smrtima** su rak dušnika, dušnica i pluća (22,4%), ishemične bolesti srca (14,4%), alkohol-specifični poremećaji i trovanja (9,4%), kronične bolesti donjeg dišnog sustava (7,4%) i dijabetes melitus (4,8%). Oni čine 58,5% preventabilnih uzroka smrti, što ukazuje na potrebu daljnjeg rada na promociji zdravih životnih navika, cijepjenja i ranog otkrivanja bolesti.

Slika 17 - Struktura preventabilnih smrti u Istarskoj županiji 2024.g.

Kod muškaraca su vodeći uzroci preventabilnih smrti rak dušnika, dušnica i pluća (18,2%), ishemične bolesti srca (13,1%), alkohol-specifični poremećaji i trovanja (11,1%), kronične bolesti donjeg dišnog sustava (7,0%) i dijabetes melitus (3,6%).

Kod žena su vodeći uzroci preventabilnih smrti rak dušnika, dušnica i pluća (24,4%), ishemične bolesti srca (12,2%), dijabetes melitus (6,1%), rak jetre odnosno kronične bolesti donjeg dišnog sustava (po 5,7%).

U 2022.g. standardizirana stopa izbjeglikih uzroka smrti u IŽ veća je od EU, a nešto manja od RH, kako ukupno, tako i po spolu. Standardizirane stope lječivih i preventabilnih uzroka smrti u IŽ također su veće od EU, ali nešto manje od RH. Standardizirane stope lječivih uzroka smrti su niže od stopa preventabilnih uzroka smrti, razlika između ove dvije stope u IŽ je 131,7 što znači da je na 100.000 stanovnika toliko više smrti od preventabilnih nego od lječivih uzroka (u RH 119,6; u EU 78,4).

Stope lječivih i preventabilnih uzroka smrti su više kod muškaraca nego kod žena. Za lječive uzroke smrti muškarci imaju za 1,5 puta veće stope od žena u IŽ (RH 1,7; EU 1,4). Za preventabilne uzroke smrti razlika među spolovima je veća, muškarci imaju za 3,2 puta veće stope nego žene u IŽ (RH 3,0; EU 2,5).

Standardizirane stope smrtnosti za vodeće lječive bolesti u 2022.g. kao što su ishemične bolesti srca, kolorektalni rak, rak dojke i dijabetes melitus veće od stopa EU, dok su za cerebrovaskularne bolesti niže. U odnosu na RH, stope smrtnosti za sve vodeće izlječive bolesti su u IŽ niže, osim za ishemične bolesti srca i rak dojke. Standardizirane stope za vodeće preventabilne bolesti u 2022.g. kao što su rak traheje, bronha i pluća, ishemične bolesti srca, alkohol specifične poremećaje i trovanja, kronične opstruktivne bolesti pluća te COVID-19 veće su od stopa EU, dok su za cerebrovaskularne bolesti bolest niže. U odnosu na RH, stope

smrtnosti za COVID-19, kronične opstruktivne bolesti pluća te alkohol specifične poremećaje i trovanja su u IŽ niže, a za rak bronha i pluća te ishemične bolesti srca više.

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od vodećih kroničnih nezaraznih bolesti: bolesti cirkulacijskog sustava, rak, dijabetes mellitus i kronične bolesti donjeg dišnog sustava (I00-I99, C00-C97, E10-E14, J40-J47) za dob 30-69 godina su u padu, niže su od hrvatskih, ali više od europskih stopa. Ove su smrti preventabilne kroz kontrolu rizičnih čimbenika koji dovode do njihovog nastanka, kroz nepušenje i umjerenu konzumaciju alkohola, vođenje aktivnog stila života uz pravilnu prehranu. U 2024.g. u IŽ od navedenih bolesti umrlo je 425 osoba (75,2% od ukupno umrlih u dobi 30-69 godina).

9. SOCIO-EKONOMSKI POKAZATELJI I SOCIJALNA SKRB

Prema podacima DZS-a u IŽ na početku pedagoške godine 2024./2025. radilo je 143 odvojenih jedinica (područnih odjela) **vrtića** (112 javna, 30 privatnih i 1 vjerskih zajednica). Broj vrtića je povećan za 3 u odnosu na 2023.g. (3 javna vrtića više) – 6 više (3 više u Puli, 2 u Ližnjanu te 1 više u Vrsaru) i 3 manje (3 u Motovunu). Dječji vrtići nisu evidentirani u 3 općine: Funtana, Grožnjan i Lanišće. U pedagošku godinu 2024./2025. bilo je upisano 8.091 djece (broj povećan za 3,9% u odnosu na lani), od toga većina (6.299 ili 77,9%) su djeca starija od 3 godine, a 1.792 su djeca do 3 godine. Većina djece (6.861 ili 84,8%) bili su polaznici javnih vrtića. U vrtićima je bilo zaposleno 1.701 osoba i to 1.026 odgojitelja i učitelja te 28 zdravstvena radnika. U dječjim vrtićima zaposleno je 12,7 odgojitelja /100 djece što je više od hrvatskog prosjeka (RH 10,6/100, Grad Zagreb 11,3/100), ali je zaposleno zdravstveno osoblje ispod prosjeka - samo 3,5 zdravstvenih radnika /1.000 djece (RH 3,9/1.000, Grad Zagreb 3,5/1.000).

Prema procjeni, na početku pedagoške godine 2024./25. obuhvat populacije jasličkim programima bio je 61,9%, odnosno obuhvat vrtićkim programima 95,9% (obuhvat djece u dobi 3-4 godine 93,5%, a obuhvat u dobi 5 i više godina 98,4%).

U školskoj godini 2022./2023. djelovalo je 98 **osnovnih škola**, 58 osmorazrednih i 40 područna četverorazredna škola, što je jedna osmorazredna više, a jedna četverorazredna manje u odnosu na prethodnu godinu. U osnovnim školama bilo je 15.004 učenika, od čega u područnim školama samo 1.171 ili 7,8%. U prosjeku je ukupno 16,4 djece po razrednom odjelu, 11,0 u područnim školama, a 17,1 u matičnim školama. Osnovnu školu završilo je 1.986 djece. U školama je 2.042 zaposlenih, većinu (82,2%) čine žene, dok je među zaposlenima s punim radnim vremenom (1.515) udio žena još veći (87,5%). U osnovnim školama zaposleno je u ekvivalentu pune zaposlenosti 114,1 učitelja na 1.000 učenika što je nešto više od hrvatskog prosjeka (106,3/1.000).

Za djecu i mladež s teškoćama u razvoju djeluje 6 osnovnih škola, s ukupno 63 učenika i 31 zaposlenih učitelja.

U IŽ djeluje 11 osnovnih umjetničkih škola s 1.215 djece, od kojih su 711 ili 58,5% djevojčice. Umjetničku osnovnu školu polazi 8,1% učenika osnovnih škola (9,8% učenica i 6,5% učenika) što je više od prosjeka RH (6,1%, 7,7% učenice, 4,6% učenici).

U školskoj godini 2023./2024. **osnovno obrazovanje odraslih** završilo je 7 učenika.

U školskoj godini 2023./2024. u IŽ djelovalo je 48 **srednjih škola**, 43 redovne i 5 za odrasle, isto kao lani. Broj srednjih škola veći je od stvarnog broja škola. Ako jedna srednja škola obuhvaća nekoliko školskih jedinica različite vrste, npr. gimnaziju, tehničku, industrijsku i obrtničku školu, svaka takva jedinica smatra se zasebnom školom i tako se prikazuje. Najviše je tehničkih i srodnih škola (17), industrijsko-obrtničkih škola (12) i gimnazija (11). Bilo je

7.067 učenika, a srednju školu je završilo 1.767 učenika. U školama za odrasle bilo je 215 učenika, a 122 su završili obrazovanje. U redovnim srednjim školama u punom ekvivalentu zaposlenosti radilo je 799,37 nastavnika, većinom žena (558,24 ili 69,8%) te 63,15 stručnih suradnika (psiholog, pedagog, socijalni radnik i knjižničar), većinom žena (56,28 ili 89,1%).

Najviše učenika je završilo srednje tehničke i srodne škole (44,4%), slijede gimnazije (25,0%) te industrijske i obrtničke škole (20,0%).

U srednjim školama u punom ekvivalentu zaposlenosti radilo je 117,6 nastavnika na 1.000 učenika što je manje od hrvatskog prosjeka (131,9/1.000), odnosno 8,9 stručnih suradnika što je iznad prosjeka RH (7,9/1.000).

Na **visokim učilištima** u RH u akademskoj godini 2023./2024. upisano je ukupno 5.487 studenata iz IŽ, od čega je na redovitom studiju 4.290 ili 78,2%. Najveći broj studenata upisan je na sveučilišnim studijima (79,0%), veleučilištima (10,0%) i stručnim studijima (9,3%). Na poslijediplomskim specijalističkim studijima upisano je 65 osoba iz IŽ od čega 42 žena, a na poslijediplomskim doktorskim studijima 150 osoba (84 muškaraca).

Prema podacima DZS-a, u 2024. g. diplomiralo je ili završilo studij 1.280 studenata iz IŽ, najviše žena (796 ili 62,2%). Također je u 2024. g. evidentiran 21 novi sveučilišni specijalist (13 žena) te 30 doktora znanosti (20 žena).

Podaci DZS-a za 2022. godinu (zadnji objavljeni podaci) pokazuju viši **BDP** u odnosu na prethodnu godinu na razini RH (indeks 2022./2021. 115,9) kao i u IŽ (indeks 124,0). BDP po stanovniku u 2022. godini za IŽ (€20.848) viši je od prethodne godine (indeks 123,5). BDP po stanovniku IŽ veći je za 18,9% od RH prosjeka.

Prema podacima DZS-a, u IŽ u 2024. godini ostvareno 4.873.947 dolazaka (24,1% RH) i 27.907.047 noćenja (29,8% RH) **turista**.

U odnosu na 2023. g., u 2024. g. ostvaren je za približno isti broj dolazaka (veći za 0,8%) i broj noćenja domaćih i stranih turista (za 0,8% manje).

Prema podacima IŽ u 2024. godini ukupni **prihodi od poreza svih jedinica lokalne samouprave** iznosili su 183.045.126,35 eura (za 15,5% više nego lani). Uključujući prihod Županijskog proračuna ukupni porezni prihodi u Istarskoj županiji iznosili su 229.626.727,72 eura (za 18,3% više nego lani) što daje prosječan porezni prihod po stanovniku u iznosu od 1.176,14 eura.

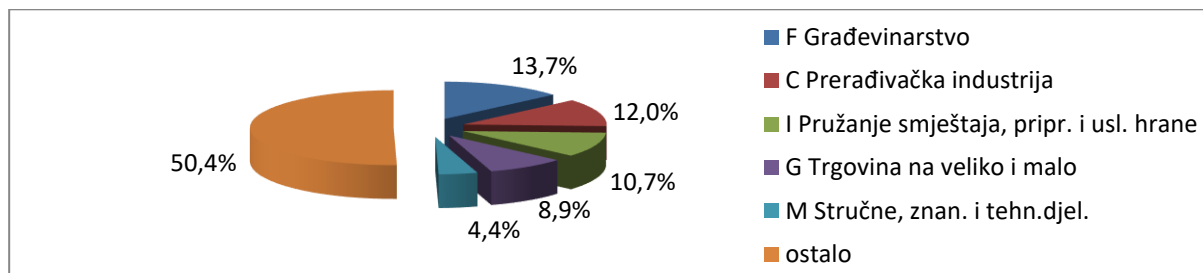
Prema podacima IŽ, u razdoblju 2023.-2024. godini prosječan porezni prihod po stanovniku IŽ (uključen i županijski proračun) iznosio je ukupno 2.170,61 eura ili godišnje 1.085,30 eura. Najviši porezni prihod po stanovniku zabilježen je u općini Medulin (godišnje 1.357,63 eura), a najniži u općini Cerovlje (godišnje 466,99 eura). Porezni prihodi po stanovniku lokalnih jedinica iznosi godišnje 874,13 eura. Od 41 jedinice lokalne samouprave, većina (25) ostvaruje porezni prihod ispod prosječnog poreznog prihoda svih JLS u Županiji. Porezni prihod po stanovniku iznad prosječnog poreznog prihoda JLS u Županiji ima 16 jedinica: 4 grada (Novigrad, Poreč, Rovinj i Umag) i 12 općina (Bale, Brtonigla, Fažana, Funtana, Grožnjan, Kanfanar, Kaštelir-Labinci, Medulin, Sveti Lovreč, Tar-Vabriga, Vižinada i Vrsar). Također, 15 od 16 jedinica s najvišim poreznim prihodima su na području zapadne i južne Istre, a 7 je na području Poreštine.

Prema podacima DZS-a 31.3.2024. godine u IŽ je bilo 73.520 **zaposlenih** u pravnim osobama (uključena procjena broja zaposlenih koje imaju manje od 10 zaposlenih, a za koje DZS nije primio izvještaje) i oni čine 5,3% zaposlenih u RH. Također je bilo i 17.303

zaposlenih u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija (8,3% zaposlenih u obrtu u RH). Ukupno zaposlenih bilo je 90.823 (5,7% zaposlenih u RH) (2023.g. 86.726).

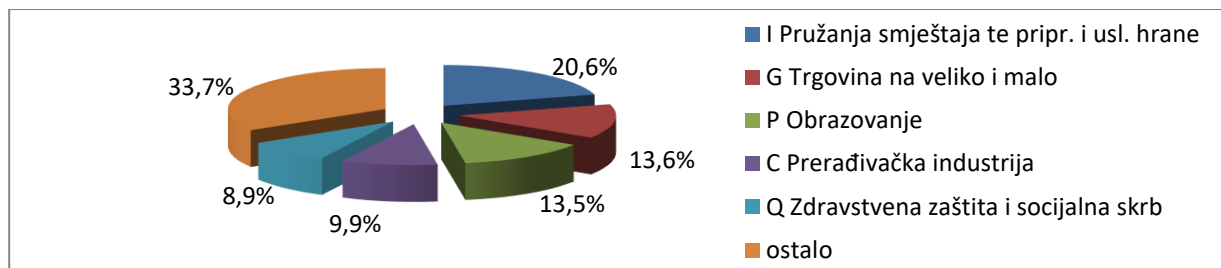
U odnosu na 2023.g., bilo je za 4,7% više ukupno zaposlenih. Žene čine 44,8% zaposlenih u Istarskoj županiji što je nešto niže od RH prosjeka (46,8%).

Najviše je muškaraca zaposleno u građevinarstvu (13,7%), zatim u prerađivačkoj industriji (12,3%), u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (10,7%), u trgovini na veliko i malo (8,9%), te u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (4,4%). U navedenih pet djelatnosti radi nešto manje od polovine (49,6%) muškaraca.

Slika 1 - Struktura zaposlenih muškaraca u 2024.godini prema djelatnosti

Najviše žena zaposleno je u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (20,6%), zatim u trgovini na veliko i malo (13,6%), u obrazovanju (13,5%), u prerađivačkoj industriji (9,9%) te u djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (8,9%). U navedenih pet djelatnosti radi dvije trećine (66,3%) žena.

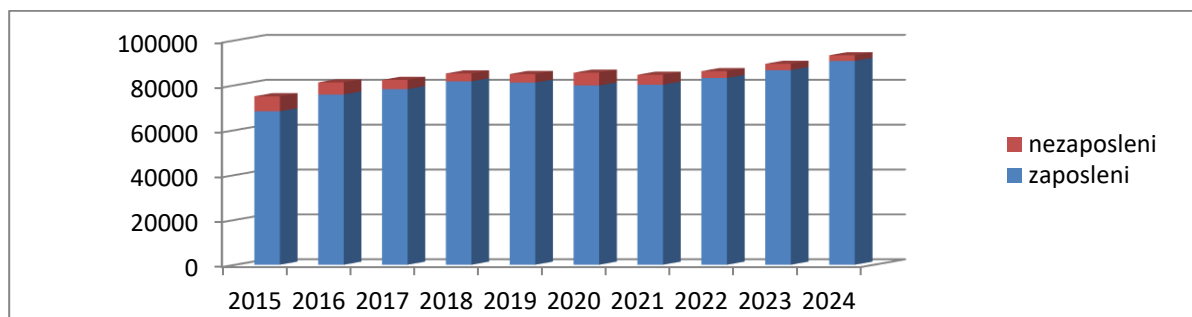

Slika 2 - Struktura zaposlenih žena u 2024.godini prema djelatnosti

Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) na dan 31.12.2024.g. u IŽ bilo je 98.663 osiguranika (HZMO vodi evidenciju prema općini rada, a ne prebivališta) po različitim osnovama osiguranja, od čega je 46,1% osiguranih žena. Najviše osiguranika (80,0%) osigurano je po osnovi rada kod pravnih osoba, 8,9% kod fizičkih osoba i 8,4% kod obrtnika. Podatak da je u RH visoki udio radnika iz IŽ kod fizičkih osoba (8,3%) i kod obrtnika (9,8%), govori o razvijenosti privatne inicijative u gospodarstvu IŽ. U odnosu na lani, bilo je za 3,2% više osiguranika.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u IŽ u 2024. godini je prosječno evidentirano 2.525 **nezaposlenih** (stopa 2,7%), 1.291 (51,1%). U IŽ je stopa nezaposlenosti niža u odnosu na RH (stopa 5,3%). U RH žene čine 55,9% (53.234) nezaposlenih, a najmanji udio žena u ukupnom broju nezaposlenih ima IŽ 51,1%. Nezaposlenih osoba do 24 godina ima 280 (11,1%) po čemu je IŽ treća županija s najmanjim udjelom mladih u ukupnom broju nezaposlenih. Najveća stopa nezaposlenosti je u Puli (3,4%), a slijedi Labin (2,9%). Najmanja stopa nezaposlenosti je u Ispostavi Umag (1,6%).

U odnosu na 2023.g., prosječan broj nezaposlenih je pao za 10,3% (RH 12,5%). Najveći pad je u Rovinju (za 17,6%), a porast nezaposlenih zabilježen je jedino u Buzetu (za 87,2%).

Slika 3 - Zaposleni u pravnim osobama, obrtu i djelatnostima slobodnih profesija (stanje u ožujku) i prosječan broj nezaposlenih

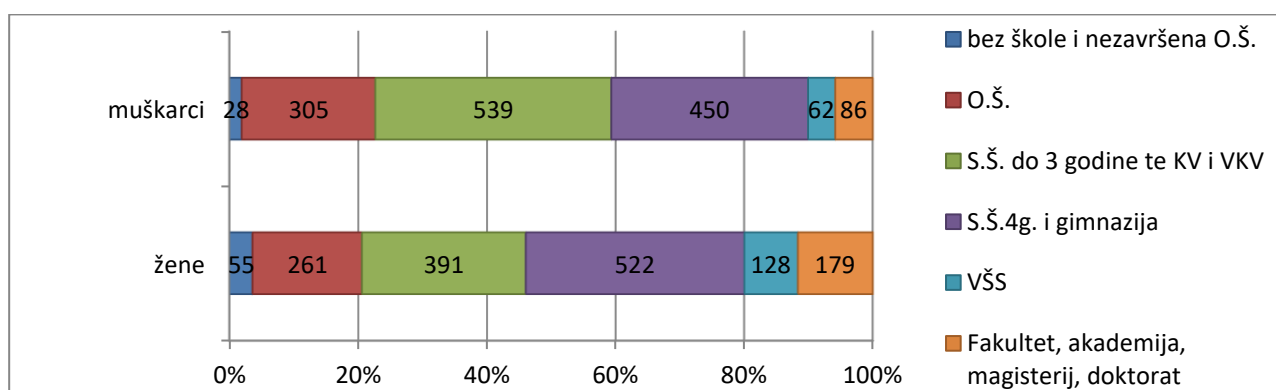
Krajem 2024.godine u IŽ je zabilježeno 3.006 nezaposlenih osoba, od toga 1.536 žena ili 51,1% (u RH je među nezaposlenima 53,6% žena). Prema razini obrazovanja krajem 2024. godine najveći udio nezaposlenih u IŽ čine osobe sa završenom srednjom školom u trajanju od četiri godina i više (32,3%), osobe sa završenom srednjom školom u trajanju do 3 godine i školom za KV i VKV radnike (30,9%) te osobe sa završenom samo osnovnom školom (18,8%). Udio stručnih osoba tj. onih koji imaju završeno srednje, više ili visoko obrazovanje bio je 78,3%, veći od RH (76,8%).

U odnosu na kraj 2023.godine, ukupan broj nezaposlenih smanjen je za 4,9%, a smanjen je broj nezaposlenih svih razina obrazovanja. Najveći pad broja nezaposlenih je kod osoba sa osnovnom školom (manje za 13,5%), a najmanji pad kod osoba sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem i doktoratom (manje za 0,7%).

Najveći udio nezaposlenih muškaraca ima završenu srednju školu u trajanju do 3 godine i školu za KV i VKV radnike (36,7%), završenu srednju školu u trajanju od četiri godina i više (30,6%) te završenu samo osnovnu školu (20,7%).

Najveći udio nezaposlenih žena ima završenu srednju školu u trajanju od četiri godina i više (34,0%), završenu srednju školu u trajanju do 3 godine i školu za KV i VKV radnike (25,5%) te završenu samo osnovnu školu (17,0%).

Udio stručnoobrazovanih tj. onih koji imaju završeno srednje, više ili visoko obrazovanje bio je kod nezaposlenih muškaraca 77,3%, a kod nezaposlenih žena 79,4%.

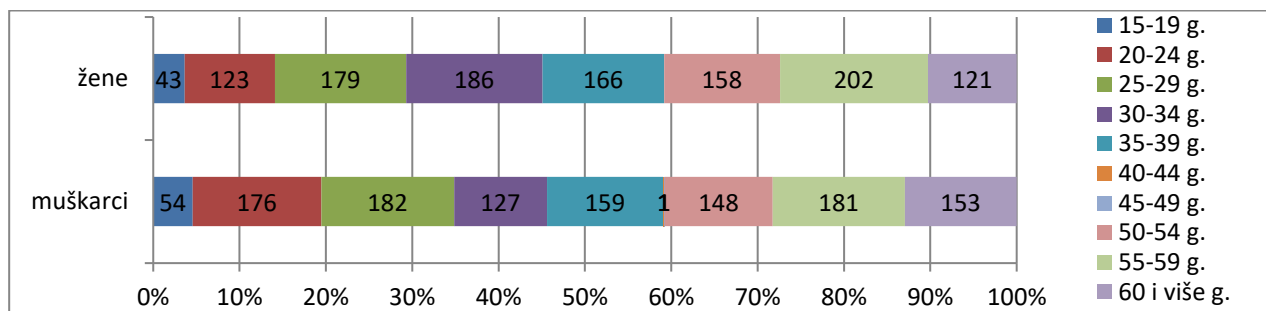
Slika 4 - Nezaposleni prema razini obrazovanja i spolu (31. prosinac 2024.)

Najveći udio nezaposlenih prema dobi krajem 2024.godine u IŽ čine osobe u dobi 55-59 godina (12,7%), zatim osobe u dobi 25-29 godina (12,0%) te u dobi 40-44 godina (11,1%). Udio mladih u dobi do 24 godina u ukupnom broju nezaposlenih bio je 13,1% (RH 15,3%).

U odnosu na 2023. godinu, broj nezaposlenih smanjen je u gotovo svim dobnim skupinama, osim u dobi 25-29 godina (veći za 7,8%). Najveći pad broja nezaposlenih je u dobi 60 i više godina (za 11,9%) te 50-54 godina (za 11,3%).

Najveći udio nezaposlenih muškaraca je u dobi 25-29 (12,4%), zatim u dobi 55-59 godina (12,3%) te 20-24 godine (12,0%).

Najveći udio nezaposlenih žena je u dobi 55-59 godina (13,2%), zatim u dobi 40-44 godina (12,3%) te 30-34 godina (12,1%).

Slika 5 - Nezaposleni prema dobi i spolu (31. prosinac 2024.)

Izvor: HZZ

Prema podacima DZS-a **prosječna mjesečna bruto plaća** zaposlenih u IŽ u 2023. godini iznosila je 1.507 eura i bila je nešto niža (za 3,8%) od prosjeka RH (1.567 eura), dok je prosječna mjesečna neto plaća od 1.078 eura bila za 3,3% niža od RH (1.115 eura). Prosječne bruto plaće su više u Istarskoj županiji u odnosu na RH, osim za višu i visoku stručnu spremu odnosno VKV (za višu je manja za 3,9%, za visoku manja za 8,5%, a za VKV manja za 1,6%). U odnosu na 2022. godinu, u 2023. je prosječna neto plaća u IŽ bila za 11,9% viša. Prosječne plaće žena u IŽ niže su u odnosu na plaće muškaraca – bruto plaća manja je kod žena za 169 eura (za 10,7%), a neto plaća za 115 eura (za 10,2%).

HZMO navodi da je na dan 31.12.2024. godine **broj korisnika doplatka za djecu** u IŽ bio 5.685, broj djece 10.761, a prosječna mjesečna svota doplatka 52,08. U odnosu na 2023.g., u porastu je broj korisnika dječjeg doplatka (za 41,6%) i broj djece (za 46,9%), a mjesečna svota doplatka stagnira (manja za 0,6%).

Prema podacima HZMO-a, u IŽ na dan 31.12.2024. bilo ukupno 56.470 **korisnika mirovina** s prosječnom mirovinom 592,63 eura. Većinu korisnika (45.038 ili 79,8%) čine korisnici starosne mirovine, invalidske mirovine prima 4.158 ili 7,4%, a korisnika obiteljske mirovine bilo je 7.240 ili 12,8%. Također u IŽ bilo je 479 korisnika nacionalne naknade za starije osobe (2,7% ukupnih korisnika u RH). Većina (72,9%) korisnika bile su žene (2,4% žena korisnica u RH). Prosječna dob korisnika bila je 73 godine (RH 72).

U odnosu na 2023. godinu, ukupan broj korisnika mirovina stagnira (više za 0,7%), kao i broj korisnika starosnih mirovina (za 1,8% više), a manje je korisnika invalidskih (za 4,2%) i obiteljskih mirovina (za 3,4%). Prosječna mirovina prema Zakonu o mirovinskom osiguranju porasla je za 12,1%, u odnosu na 2023.g.

Prema podacima Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (MRMSOSP) RH, **broj osoba obuhvaćenih zajamčenom minimalnom naknadom** na dan 31.12.2024. g. u IŽ bio je 988. Navedenu naknadu koristilo je 0,5% stanovnika IŽ što je manje nego u RH (1,1% stanovnika). U IŽ bilo je 5.128 inkluzivnih dodataka (2,5% stanovnika, RH 4,3%), 206 osoba sa statusom roditelja njegovatelja (100,6 na 100.000 stanovnika, RH 155,8), 24 sa statusom njegovatelja (11,7 na 100.000 stanovnika, RH 24,8), 49 korisnika pomoći u kući (23,9 na 100.000 stanovnika, RH 96,5) i 165 boravka (80,6 na 100.000 stanovnika, RH 84,3).

Smještaja je bilo 522 (255,0/100.000, RH 271,5), organiziranog stanovanja 60 (29,3/100.000, RH 43,8) i smještaja u udomiteljsku obitelj 81 (39,6/100.000, RH 142,2).

U 2024.g. u odnosu na prethodnu godinu iz državnog proračuna je izdvojeno za 5,4% manje zajamčenih minimalnih naknada, a obuhvaćeno je za 6,9% manje osoba, za 11,4% više korisnika pomoći u kući, za 18,7% više korisnika boravka, za 6,8% manje smještaja, za 33,3% više organiziranog stanovanja, a za 4,7% manje smještaja u udomiteljsku obitelj.

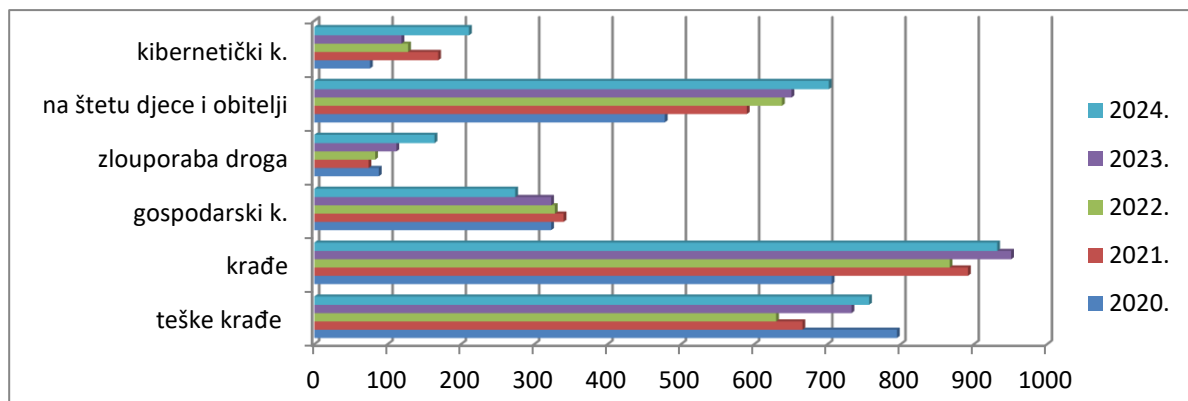
Prema podacima MUP-a, u 2024. godini u Policijskoj upravi Istarskoj zabilježeno je sveukupno 4.610 **kaznenih djela** (15,0% više nego u 2023. godini), 2.310 kaznenih djela na 100.000 stanovnika što je više od prosjeka RH (1.628/100.000). U cestovnom prometu zabilježeno je 84 kaznenih djela (25,4% više nego u 2023.godini). Udio općeg kriminaliteta u ukupnom kriminalitetu iznosi 80,6% i u odnosu na 2023. godinu veći je za 12,0%. Najviše je počinjeno krađa (20,2% u ukupnim kaznenim djelima), zatim teških krađa (16,4%), teških krađa provaljivanjem (15,4%), kaznenih djela na štetu djece i obitelji (15,2%) i gospodarskog kriminaliteta (5,9%).

Najveći rast prijavljenih kaznenih djela u odnosu na 2023.g. zabilježen je kod terorizma i ekstremnog nasilja (+300,0%), organiziranog kriminala (+132,8%), pokušaja ubojstva (+100,0%), kibernetičkog kriminaliteta (+77,3%) i zloporabe droga (+46,4%).

Najveći pad u odnosu na prethodnu godinu zabilježen je kod zločina iz mržnje (-77,8%), korupcijskih kaznenih djela (-62,9%) i razbojništva (-52,2%).

U odnosu na 2020. godinu, sigurnosni pokazatelji krađa, zloporabe droga, kibernetički kriminalitet te kaznena djela na štetu djece i obitelji su u porastu, a u padu su teške krađe i gospodarski kriminalitet.

Od 1.375 počinitelja kaznenih djela, djeca do 18 godina čine 5,0% (68 djece). Muškog spola bilo je 83,5% počinitelja. U odnosu na 2023.godinu, broj počinitelja raste (više za 8,3%).

Slika 6 - Prikaz najčešćih kaznenih djela u PU Istarskoj od 2020. do 2024. godine

Registriranih cestovnih motornih vozila (kao pokazatelj životnog standarda) na dan 31.12.2024.g. u IŽ bilo je ukupno 172.537, od čega 129.588 osobnih vozila. Registrirano je 63,9 osobnih vozila na 100 stanovnika, više nego u RH (51,4/100). U odnosu na 2023.g. veći je broj registriranih osobnih vozila za 3,1%.

U 2024.godini u IŽ bilo je 127.029 **radio pretplatnika**, odnosno 62,6 na 100 stanovnika (RH 36,5/100) te 117.479 televizijskih pretplatnika, 57,9 na 100 stanovnika (RH 32,6/100). U odnosu na 2023.g. veći je broj radio pretplatnika za 1,4% i televizijskih za 1,3%.

Na svakog drugog stanovnika dolazi po jedno registrirano osobno vozilo, radio i televizijska pretplata, što je iznad standarda RH.

10. MALIGNE BOLESTI I PROGRAMI RANOG OTKRIVANJA RAKA

10.1. NOVOTVORINE EVIDENTIRANE U RADU ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti IŽ, evidentirano je 36.363 novotvorina, od toga većina kod žena (58,2%). Među njima evidentirano je 35,1% zloćudnih novotvorina, većina također kod žena (54,5%). Kod muškaraca je najčešći rak muških spolnih organa (21,6%) - među kojima najčešće prostata, a kod žena rak dojke (35,2%).

U odnosu na 2023. godinu, u primarnoj zdravstvenoj zaštiti registrirano je za 3,6% više novotvorina, a za 4,2% više zloćudnih.

U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti evidentirano je 39.685 pregleda zbog novotvorina, od toga 89,3% pregleda u ugovornim ordinacijama. Među njima evidentirano je 58,3% pregleda zbog zloćudnih novotvorina. Najviše je evidentirano pregleda zbog raka dojke (10,9%), a slijedi zloćudna novotvorina limfnoga, hematopoetičnog i srodnog tkiva (5,7%), rak pluća (4,8%), melanom kože (2,1%) te rak završnog debelog crijeva (2,1%).

U odnosu na 2023. godinu, u svim ordinacijama u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti registrirano je za 43,8% više novotvorina, a za 75,4% više zloćudnih.

U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti, najčešće evidentirani su kod muškaraca rak pluća (6,5% pregleda), a kod žena rak dojke (19,9% pregleda).

Novotvorine kao skupina bolesti čine 11,8% uzroka **hospitalizacija stanovništva s prebivalištem u Istarskoj županiji u zdravstvenim ustanovama u RH**. Zloćudne novotvorine čine 8,2% uzroka hospitalizacija istarskog stanovništva u RH.

U bolnicama u RH zbog novotvorina bilo je 3.614 hospitalizacija (stacionarno liječenje) (17,8/1.000 stanovnika).

Zbog novotvorina hospitalizirano je u RH više žena (52,8%) iz IŽ nego muškaraca, a više muškaraca (51,1%) hospitalizirano je zbog zloćudnih novotvorina.

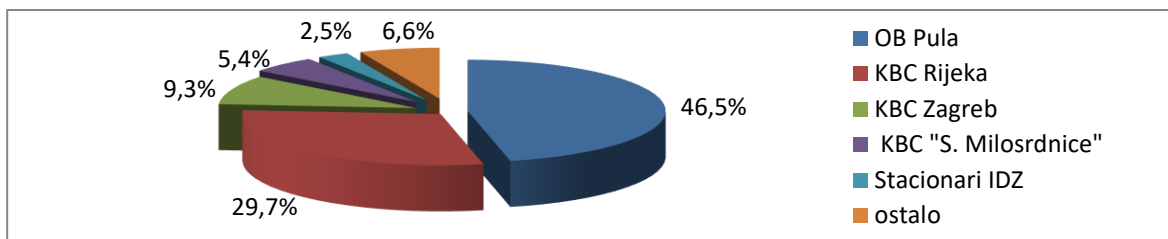
Među hospitaliziranim iz IŽ najčešće zloćudne novotvorine bile su probavnih organa (16,2%), dojke (8,1%), limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva (7,1%), dišnih i organa prsnog koša (7,0%) te urinarnog sustava (6,7%).

Muškarci iz IŽ najčešće su u RH hospitalizirani zbog zloćudnih novotvorina: probavnih organa (19,6%) – najčešće debelog, završnog crijeva i anusa (11,0%), dišnih i organa prsnog koša (10,3%) – najčešće traheje, bronha i pluća (8,2%), urinarnog sustava (10,3%) – najčešće mokraćnog mjehura (7,4%).

Žene iz IŽ najčešće su u RH hospitalizirane zbog zloćudnih novotvorina: dojke (15,3%), probavnih organa (13,0%) – najčešće debelog, završnog crijeva i anusa (7,1%) te ženskih spolnih organa (7,9%) – najčešće tijela i nespecificiranog dijela tijela maternice (3,8%).

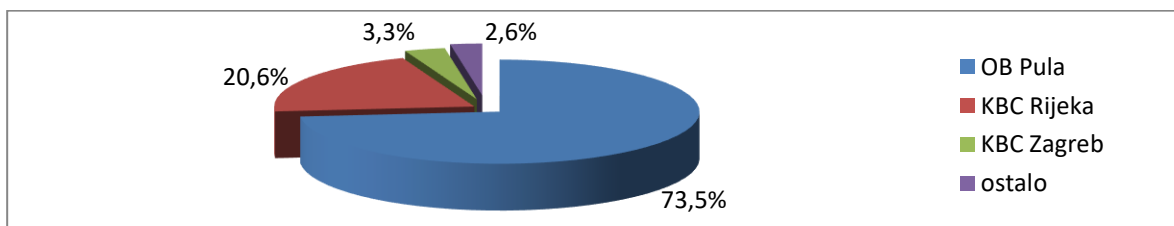
Broj hospitalizacija zbog novotvorina kao i zbog zloćudnih novotvorina raste s dobi, a osobito iznad 40 godina kod žena te iznad 50 godina kod muškaraca.

Najviše hospitalizacija pacijenata iz Istarske županije bilo je u 2024. godini u OB Pula (46,5%), KBC-u Rijeka (29,7%) i KBC-u Zagreb (9,3%).

Slika 1 - Gravitacija pacijenata (stacionarno liječenje) iz IŽ zbog novotvorina prema stacionarnim ustanovama u 2024. godini

U dnevnim bolnicama u RH zbog novotvorina bilo je i 25.448 stanovnika s prebivalištem u Istarskoj županiji. Stanovnici IŽ su 2024.godine najčešće koristili OB Pula (73,5%), KBC Rijeka (20,6%) i KBC Zagreb (3,3%).

Slika 2 - Gravitacija pacijenata (dnevna bolnica) iz IŽ zbog novotvorina prema stacionarnim ustanovama u RH u 2024. godini

U IŽ hospitalizirano je 49,0% stanovnika IŽ, a u dnevnim bolnicama 73,5% stanovnika IŽ.

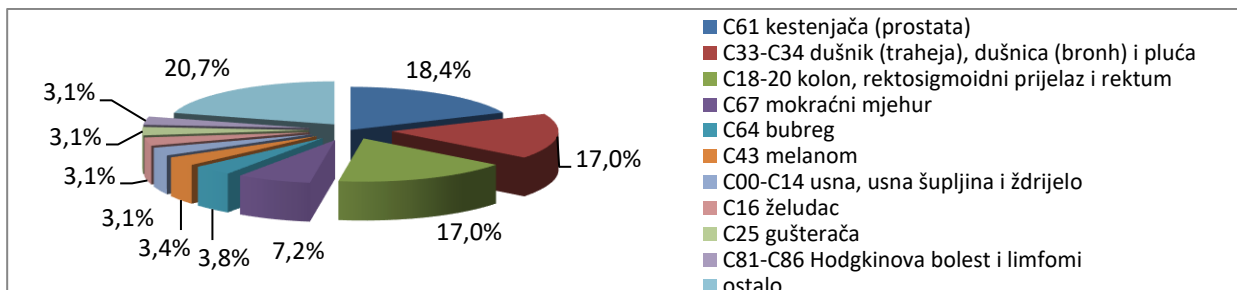
10.2. NOVOOBOLJELI OD RAKA

Prema podacima Registra za rak HZJZ-a 2023. godine (zadnji objavljeni podaci) dijagnosticirano je 1.375 novih bolesnika od raka (invazivni oblici raka bez raka kože), 706 muškaraca (51,3%) i 669 žena (48,7%).

Gruba stopa incidencije za 2023.g. iznosila je 689,1/100.000; 727,0/100.000 za muškarce i 653,2/100.000 za žene. Dobno-standardizirane stope incidencije raka su u porastu, više su za muški spol, brže rastu za žene, a ukupne stope slične su RH.

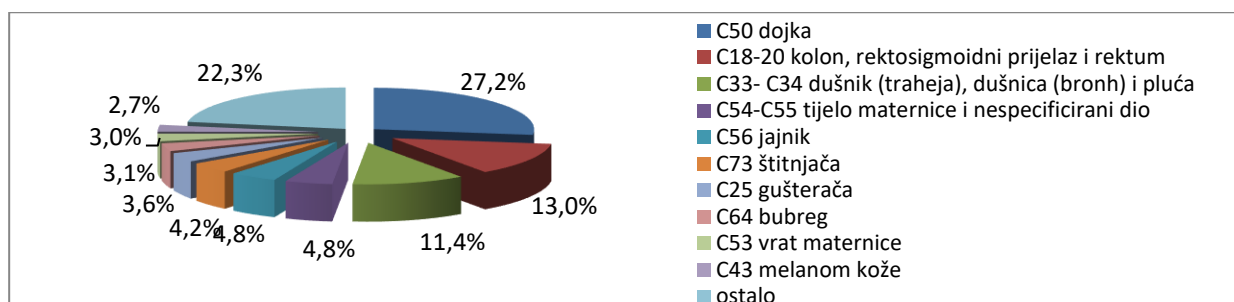
Broj novooboljelih raste s dobi. U 2023., u dobi iznad 65 godina je 71,7% novooboljelih muškaraca i 56,4% žena odnosno iznad 55 godina 90,4% muškaraca, 79,7% žena.

Pet vodećih sijela raka u 2023. g. kod novooboljelih osoba muškog spola u IŽ, koja čine ukupno 63,4% novooboljelih su: prostata (18,4%), bronh i pluća odnosno kolon, rektosigmoidalni prijelaz i rektum (po 17,0%), mokraćni mjehur (7,2%) te bubreg (3,8%).

Slika 1 - Deset vodećih sijela raka kod novooboljelih osoba muškog spola u IŽ u 2023.g.

Pet vodećih sijela raka u žena, od kojih je oboljelo 61,1% žena, su: dojka (27,2%), kolon, rektosigmoidalni prijelaz i rektum (13,0%), traheja, bronh i pluća (11,4%), tijelo maternice te jajnik (po 4,8%).

Slika 2 - Deset vodećih sijela raka kod novooboljelih osoba ženskog spola u IŽ u 2023.g.

Kod muškaraca su u porastu dobno-standardizirane stope incidencije posebno za rak prostate, ali i za rak bronh i pluća te za kolorektalni rak.

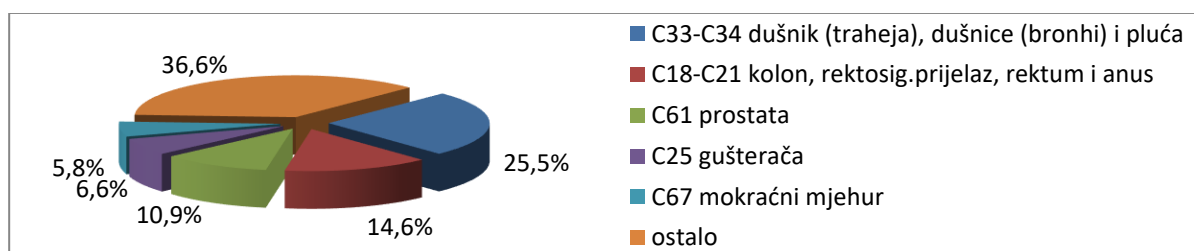
Kod žena su u porastu dobno-standardizirane stope incidencije posebno za rak dojke, ali i za rak pluća i kolorektalni rak, dok stope za rak vrata maternice gotovo stagniraju.

10.3. UMRILI OD RAKA

Prema DZS-u, u IŽ je u 2024. godini od novotvorina umrlo 673 osoba, 404 muškarca i 269 žena, od toga od zloćudnih novotvorina 658 osoba, 396 (60,2%) muškaraca i 262 žena.

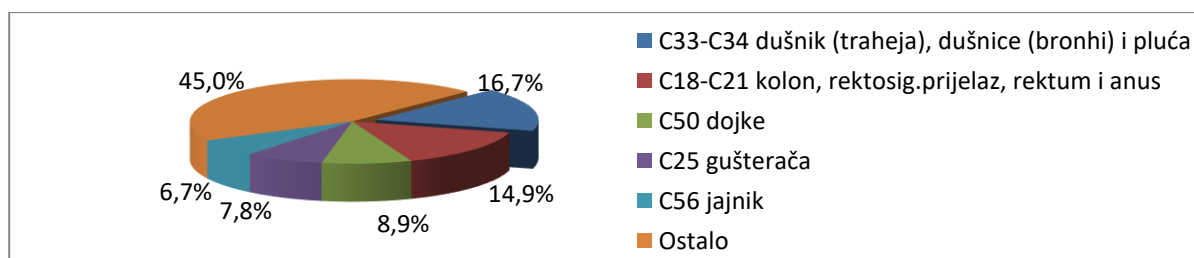
Broj umrlih raste s dobi, osobe iznad 65 godina čine 82,7% umrlih od raka, odnosno osobe iznad 75 godina 46,0%.

Najčešće sijelo raka među umrlim muškarcima u IŽ 2024. godine bio je rak traheje, bronha i pluća (25,5% umrlih muškaraca od raka), zatim kolorektalni rak (14,6%), rak prostate (6,6%), rak gušterače te rak mokraćnog mjehura (5,8%), ukupno 63,4%.

Slika 3 - Pet vodećih malignih bolesti - uzroka smrti osoba muškog spola u IŽ u 2024. g.

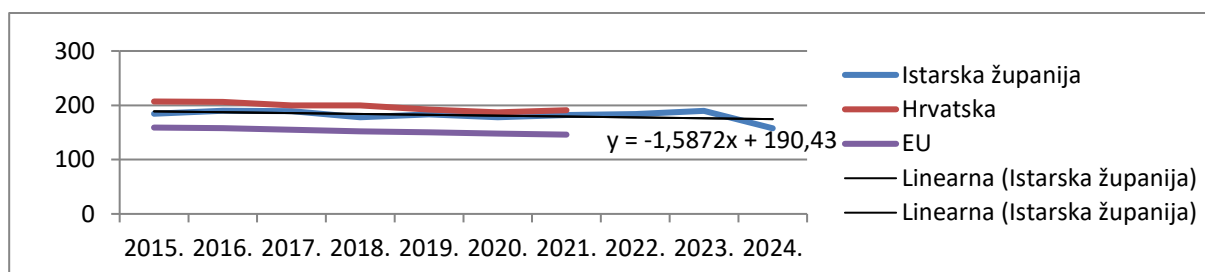
Najčešće sijelo raka kod umrlih žena je rak traheje, bronha i pluća (16,7%), slijedi kolorektalni rak (14,9%), rak dojke (8,9%), rak gušterače (7,8%) te rak jajnika (6,7%), ukupno 55,0%.

Slika 4 - Pet vodećih malignih bolesti - uzroka smrti osoba ženskog spola u 2024. godini

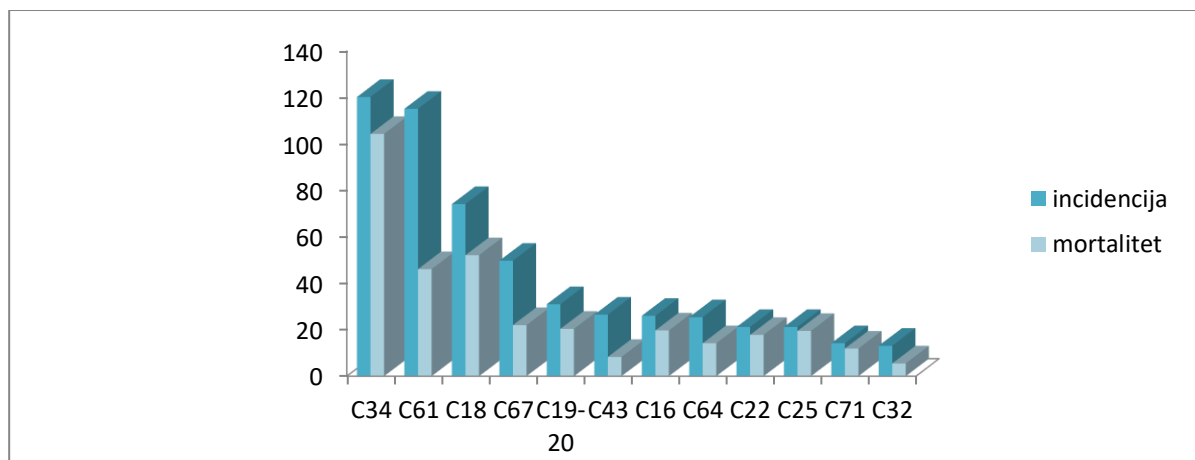
Gruba stopa mortaliteta od raka 2024.godine bila je za IŽ 324,4/100.000; 398,8/100.000 za muškarce i 253,0/100.000 za žene.

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od zloćudnih novotvorina za ukupnu dob su bliže stopama RH, a veće od EU. Dobno-standardizirane stope smrtnosti od zloćudnih novotvorina za dob 0- 64 godine su u padu, a za dob iznad 65 godina u porastu. Stope za rak traheje, bronha i pluća (ukupna dob) su bliske RH, a više od EU, dok su za dob 0-64 godine u padu, a za dob iznad 65 godina u porastu. Kod raka vrata maternice stope (ukupna dob, dob 0-64 te 65 i više godina) su u padu, slične EU, nešto niže od RH. Kod raka dojke stope (ukupna dob, 0-64 te 65 i više godina) su u padu, slične stopama RH i EU. Za kolorektalni rak (ukupna dob i 0-64 g. te 65 i više godina) stope su više od EU i slične RH. Kod raka prostate, stope (ukupna dob) stagniraju, za dob 0-64 g. su u padu, a za dob 65 i više su u porastu (stope su slične RH, a nešto veće od EU). Stope za bolesti vezane uz pušenje (obuhvaćaju rak usne šupljine, ždrijela, jednjaka, grkljana i pluća, srčani infarkt, kroničnu ishemičnu bolest srca, cerebrovaskularne bolesti, kronične bolesti donjeg dišnog sustava) su veće za IŽ i RH u odnosu na EU.

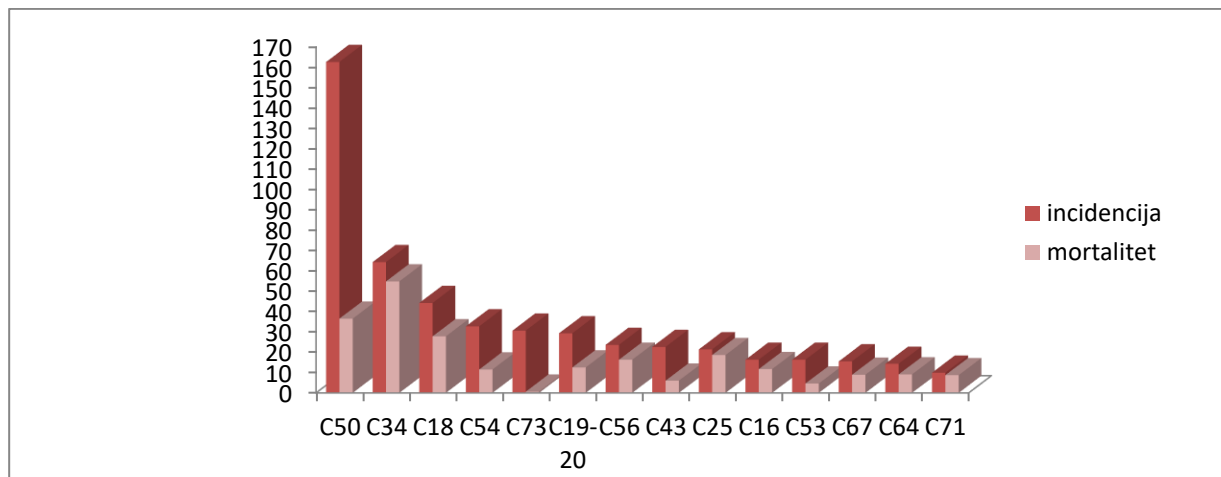
Slika 5 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od zloćudnih novotvorina, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

Omjer smrti zbog raka i novih slučajeva raka (prosjek 2019.-2023.godine) bio je 0,55 (muški 0,61 i ženski 0,48). Poželjna vrijednost omjera je ispod 0,45, a prihvatljiva ispod 0,5. Visoki omjer umrlih u odnosu na novooboljele uočljiv je kod muškaraca posebno za rak gušterače (0,92), bronha i pluća (0,87), mozga (0,84), jetre (0,84), želuca (0,76), debelog crijeva (0,70), rektosigmoidnog prijelaza i rektuma (0,66) i rak bubrega (0,56). Kod muškaraca poželjna je vrijednost ostvarena za rak mokraćnog mjehura (0,44), grkljana (0,42), prostate (0,40) i melanoma (0,31).

Slika 6 - Vodeća sijela raka kod novooboljelih osoba muškog spola iz IŽ – gruba stopa incidencije i mortaliteta (prosjek 2019.-2023. godina), na 100.000

Visoki omjer umrlih u odnosu na novooboljele kod žena vidljiv je za rak mozga (0,88), gušterače (0,87), bronha i pluća (0,85), želuca (0,72), jajnika (0,69), bubrega (0,64), debelog crijeva (0,63) i mokraćnog mjehura (0,57). Poželjna je vrijednost kod žena za rak rektosigmoidnog prijelaza i rektuma (0,43), trupa maternice (0,35), vrata maternice (0,28), melanom (0,27), dojke (0,22) i štitnjače (0,02).

Slika 7 - Vodeća sijela raka kod novooboljelih osoba ženskog spola u IŽ – gruba stopa incidencije i mortaliteta (prosjeak 2019.-2023. godina), na 100.000

10.4. NACIONALNI PROGRAMI

10.4.1. RANO OTKRIVANJE RAKA DEBELOG CRIJEVA

Prema podacima iz NPP aplikacije u **šestom ciklusu** Nacionalnog programa **ranog otkrivanja raka debelog crijeva** od rujna 2023. godine do prosinca 2024. godine (ciklus se nastavlja-nepotpuni podaci), Nastavni zavod za javno zdravstvo Istarske županije (NZZJZIŽ) poslao je 29.712 poziva na uključivanje u Program osobama oba spola rođenima od 1949. do 1973.godine, odazvalo se 45,1% populacije (RH 37,0%).

Testirano je 8.532 uzoraka stolice odnosno 32,1% testiranih (RH 25,3%). Nalaz je bio pozitivan kod 97 osoba (1,1%).

10.4.2. RANO OTKRIVANJE RAKA DOJKE

U **osmom ciklusu** Nacionalnog programa **ranog otkrivanja raka dojke** na mamografiju su pozivane žene rođene od 1954. do 1973.godine. Od travnja 2023. godine do prosinca 2024. godine, NZZJZIŽ je na mamografski pregled pozvao 25.521 žena. Uvedeno je 14.728 nalaza.

U 2024.g. u Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke bile su uključene 4 mamografske jedinica i to na lokalitetima: Labin, Pazin, Pula i mobilni mamograf koji je obilazio sljedeće lokacije: Umag, Novigrad, Buje, Poreč, Vrsar, Rovinj, Žminj, Buzet.

11. KARDIOVASKULARNE BOLESTI I DIJABETES

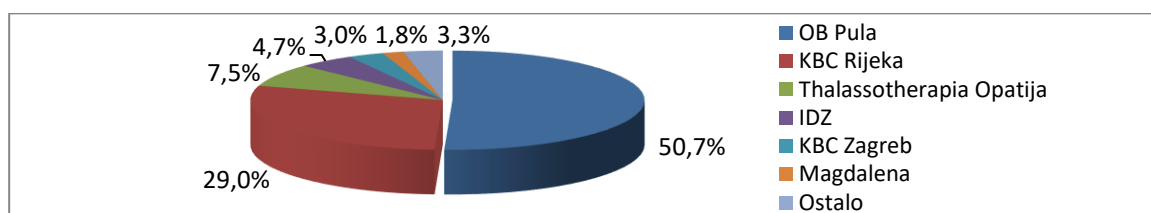
11.1. KARDIOVASKULARNE BOLESTI

11.1.1. KARDIOVASKULARNE BOLESTI EVIDENTIRANE U RADU ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI

U **primarnoj zdravstvenoj zaštiti** IŽ prema CEZIH-u registrirano je 110.413 bolesti cirkulacijskog sustava (lani 107.653). Većina bolesti je registrirana kod žena (52,3%). Više od polovine (51,2%) registriranih čine hipertenzivne bolesti, isto tako i kod žena (52,4%), a kod muškaraca oko polovine (49,8%). U odnosu na 2023.godinu, u primarnoj zdravstvenoj zaštiti registrirano je za 2,6% više kardiovaskularnih bolesti.

U **specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti** registrirano je ukupno 28.497 kardiovaskularnih bolesti, od toga 78,8% u ugovornim ordinacijama. Najčešće su registrirane hipertenzivne bolesti (27,1%), zatim bolesti vena - embolija, tromboza, varices (26,5%), druge srčane bolesti (20,1%) i druge ishemične bolesti srca (8,3%). U odnosu na 2023. godinu, u svim ordinacijama u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti registrirano je za 24,4% više kardiovaskularnih bolesti. U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti, najčešće su kod muškaraca evidentirane hipertenzivne bolesti (26,5%), a kod žena bolesti vena (33,5% pregleda).

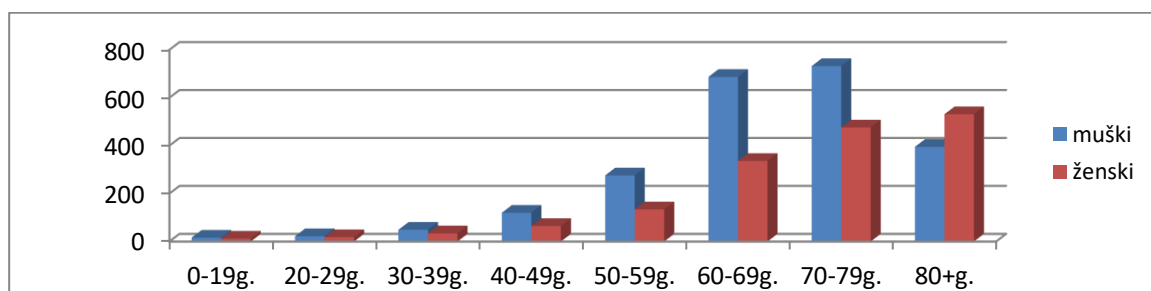
Stanovništvo IŽ zbog bolesti cirkulacijskog sustava u 2023.g. najčešće je **hospitalizirano** u OB Pula (50,7%), KBC Rijeka (29,0%) i Thalassotherapiji Opatija (7,5%).

Slika 1 – Gravitacije hospitaliziranih stanovnika Istarske županije zbog bolesti cirkulacijskog sustava u 2024. godini

Među hospitaliziranim stanovništvom IŽ u zdravstvenim ustanovama u RH bolesti cirkulacijskog sustava su vodeća skupina bolesti po broju hospitaliziranih bolesnika (12,8%).

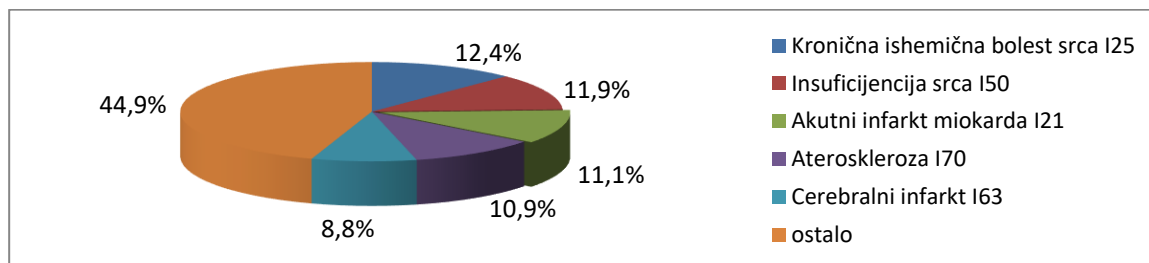
U 2024.g. u zdravstvenim ustanovama u RH bilo je ukupno 3.903 hospitalizacija stanovnika IŽ zbog bolesti cirkulacijskog sustava: 58,9% muškaraca i 41,1% žena. U dobi iznad 60 godina je 80,9% hospitaliziranih, a iznad 70 godina 54,7%.

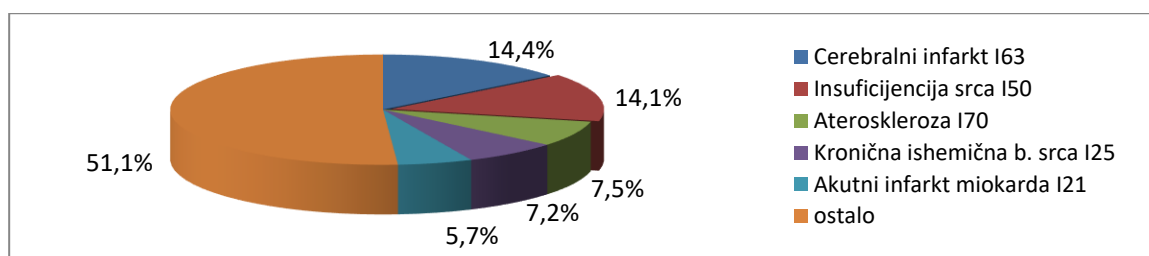
Slika 2 - Hospitalizacije zbog kardiovaskularnih bolesti stanovništva IŽ u zdravstvenim ustanovama u RH u 2024. godini po dobi i spolu (bez rehabilitacije)

Izvor: HZJZ

Vodeće dijagnoze kod hospitaliziranih osoba iz IŽ su: ishemične bolesti srca (21,8%, posebno kronična ishemična bolest srca s udjelom od 10,3% u ukupno hospitaliziranim zbog bolesti cirkulacijskog sustava i akutni infarkt miokarda s udjelom od 8,8%), cerebrovaskularne bolesti (18,9%, posebno cerebralni infarkt (11,1%), bolesti arterija, arteriola i kapilara (12,9%, posebno ateroskleroza 9,5%), a među ostalim oblicima srčane bolesti insuficijencija srca (12,8%) te fibrilacija atrijska i undulacija (6,1%).

Slika 3 - Vodeće dijagnoze kod hospitaliziranih osoba muškog spola iz IŽ u RH zbog bolesti cirkulacijskog sustava u 2024.g.

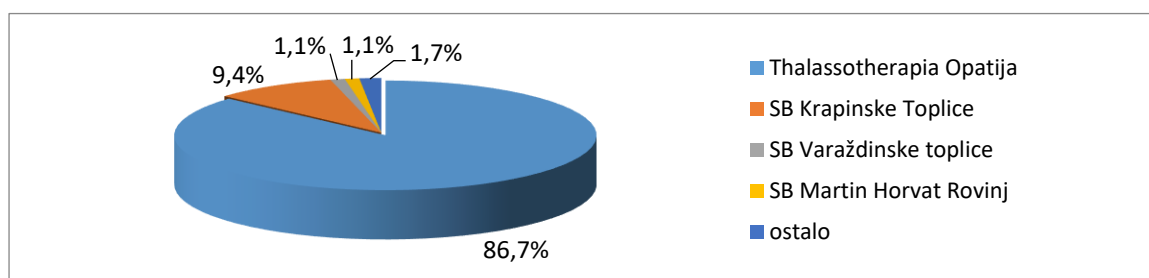

Slika 4 - Vodeće dijagnoze kod hospitaliziranih osoba ženskog spola iz IŽ u RH zbog bolesti cirkulacijskog sustava u 2024.g.

U razdoblju od promatranih deset godina (2015.-2024.) hospitalizacije stanovništva IŽ u bolnicama u RH zbog cerebrovaskularnih bolesti su u blagom padu, a zbog ishemičnih bolesti srca u jačem padu (najviše zbog pada kroničnih ishemičnih bolesti srca, ali u padu je i akutni infarkt miokarda). U odnosu na prethodnu godinu, u 2024. godini bio je približno isti broj hospitalizacija zbog bolesti cirkulacijskog sustava.

Zbog bolesti cirkulacijskog sustava i vezanih Z dijagnoza **rehabilitirano** je 180 osoba (2023.g. 170), 134 ili 74,4% rehabilitiranih bili su muškog spola. Najčešće dijagnoze su bile prisutnost srčanih i krvožilnih usadaka (implantata) i presađenih dijelova (Z95) – 92,8%.

Rehabilitacija zbog bolesti cirkulacijskog sustava provedena je kod 86,7% osoba u Thalassoterapiji Opatija, 9,4% u Krapinskim Toplicama, 1,1% u Varaždinskim toplicama i 1,1% u SB Martin Horvat u Rovinju.

Slika 5 - Gravitacije hospitaliziranih zbog rehabilitacije stanovnika Istarske županije zbog bolesti cirkulacijskog sustava i vezanih Z dijagnoza u 2024. godini

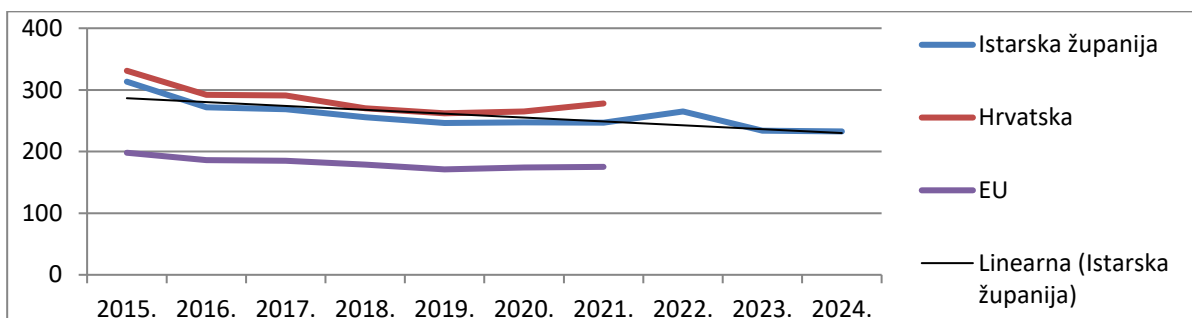
Izvor: HZZJ

11.1.2. UMRILI ZBOG KARDIOVASKULARNIH BOLESTI

Bolesti cirkulacijskog sustava su vodeća skupina uzroka smrti u IŽ zbog kojih je u 2024. godini umrlo 1.134 osoba, 503 muškaraca i 631 žena. Unutar ove skupine najbrojnije su bile ishemične bolesti srca (43,9%), ostali oblici srčane bolesti (18,6%) te bolesti arterija, arteriola i kapilara (12,7%), a ova su tri dijagnostička entiteta vodeća kod oba spola.

Međutim, pojedinačne dijagnoze uzroka smrti ukazuju na razliku između muškaraca i žena: od akutnog infarkta miokarda umire više muškaraca (90 osoba, 17,9% umrlih muškaraca od bolesti cirkulacijskog sustava) nego žena (49 osoba, 7,8% umrlih žena od ove skupine bolesti), a od kronične ishemične bolesti srca umire veći broj žena (217, 34,4%) nego muškaraca (142, 28,2%).

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od bolesti cirkulacijskog sustava (ukupna dob, dob 0-64 te 65 i više g.) su u padu, slične su stopama RH, ali više od EU.

Slika 6 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od bolesti cirkulacijskog sustava, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od ishemične bolesti srca za ukupnu dob (također muški i ženski spol), dob 0-64 g. te dob 65 i više g. su u padu, veće su od RH i EU (za ukupnu dob dvostruko veće od EU). Stope za muški spol su veće od stopa za ženski.

11.2. DIABETES MELLITUS

11.2.1. PODACI O OBOLJELIMA IZ CRODIAB REGISTRA HZJZ-A

U IŽ je u 2024.g. novo otkriveno 2.117 osoba sa šećernom bolesti (stopa incidencije 1,0%). U registru je do 2024.g. ukupno evidentirano 20.295 osoba iz IŽ (stopa prevalencije 10,0%). Stopa prevalencije 2024. u RH je 13,6%. Kod većine novootkrivenih (67,4%) i većine ukupnog broja osoba sa šećernom bolesti (79,4%) radi se o tipu 2 bolesti. Oboljeli su u prosjeku prekomjerne tjelesne mase, bolest je bila granično zadovoljavajuće regulirana (6,5% <HbA1c <7,5%).

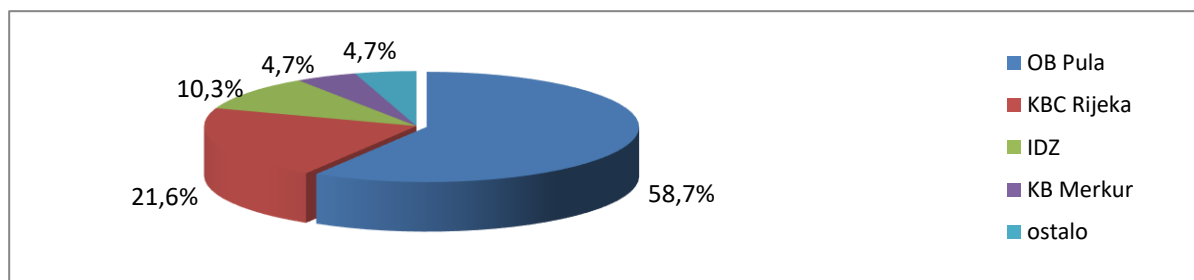
U 2023.godini novootkrivena je šećerna bolest kod 1,0% stanovništva IŽ, a 10,0% stanovništva ima šećernu bolest. Na žalost, broj neotkrivenih i loše reguliranih je velik - smatra se da u RH šećerna bolest postoji, a nije otkrivena kod 28,5% osoba u dobi 25-79 godina, dok oko 50% otkrivenih postiže ciljeve liječenja (HbA1c ≤ 7%).

11.2.2. DIABETES MELLITUS EVIDENTIRAN U RADU ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti u IŽ registrirano je 23.403 oboljelih od šećerne bolesti, za 2,1% više nego 2022.g., a većinu (53,4%) čine osobe muškog spola.

U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti u IŽ registrirano je 7.247 osoba oboljelih od šećerne bolesti, za 71,1% više nego u 2023. g.

Stanovništvo IŽ zbog šećerne bolesti u 2024.g. najčešće je hospitalizirano u OB Pula (58,7%), KBC Rijeka (21,6%), stacionarima IDZ (10,3%) i KB Merkur (4,7%). U dnevnim bolnicama stanovništvo IŽ zbog šećerne bolesti u 2024.g. najčešće je boravilo u OB Pula (67,7%), KB Merkur (18,8%) i KBC Rijeka (10,4%).

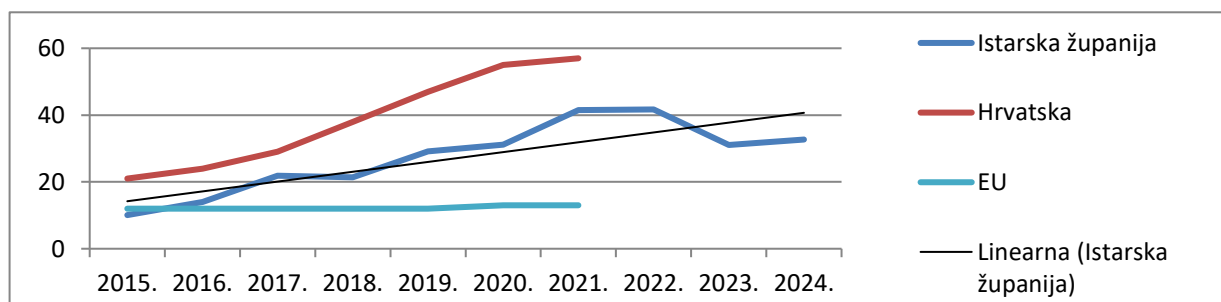
Slika 1– Gravitacija pacijenata s prebivalištem u Istarskoj županiji hospitaliziranih zbog šećerne bolesti (E10-E14) po ustanovama u RH u 2024. godini

U 2024. godini u zdravstvenim ustanovama u RH hospitalizirano je 213 (lani 180) osoba iz IŽ zbog šećerne bolesti, 75,1% muškaraca, a 71,4% hospitaliziranih osoba je u dobi iznad 50 godina. U dnevnim bolnicama u RH bilo je 1.966 (lani 1.642) boravaka stanovnika IŽ.

11.2.3. UMRILI OD DIABETESA MELLITUSA

Zbog šećerne bolesti kao osnovnog uzroka smrti stanovništva IŽ u 2024. godini umrle su 162 osobe (6,5% umrlih), 64 muškarca i 98 žena (60,5%). U 2023. godini zbog šećerne bolesti umrlo je 155 osoba. Dijabetes se u Istarskoj županiji nalazi na trećem mjestu među vodećim uzrocima smrti kod ukupno umrlih te na drugom mjestu kod starijih od 65 godina.

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od dijabetesa melitusa za ukupnu dob, dob 0-64 g. te 65 i više g. kontinuirano rastu, niže su od hrvatskih, ali višestruko veće od europskih stopa.

Slika 2 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od dijabetesa mellitusa, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

12. MENTALNE BOLESTI I BOLESTI JETRE

12.1. MENTALNE BOLESTI I POREMEĆAJI

12.1.1. MENTALNE BOLESTI I POREMEĆAJI EVIDENTIRANI U RADU ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI

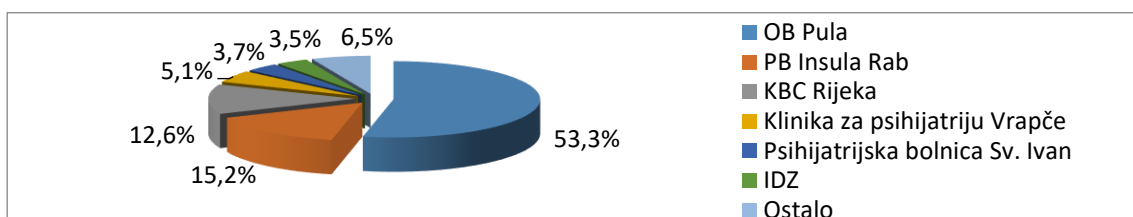
Od mentalnih bolesti i poremećaja, u **primarnoj zdravstvenoj zaštiti**, u IŽ registrirano je 44.008 oboljelih (0,1% više nego lani), većina kod žena (62,0%).

Većinu bolesti iz ove skupine čine neuroze i afektivni poremećaji povezani sa stresom i somatotropni poremećaji (41,5%), slijede afektivni poremećaji (19,7%), bihevioralni sindromi (11,7%), shizofrenija, shizotipni i sumanuti poremećaji odnosno organski i simptomatski duševni poremećaji (po 7,0%), koji uključuju demencije (4,5%).

U **specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti** u IŽ registrirano je 12.910 oboljelih, što čini 3,2% u ukupno evidentiranim pregledima u svim ordinacijama SKZZ. Većinu bolesti čine neuroze i afektivni poremećaji povezani sa stresom i somatotropni poremećaji (31,3%), zatim shizofrenija, shizotipni i sumanuti poremećaji (16,4%) te demencije (8,0%).

U odnosu na 2023. godinu, u svim ordinacijama u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti registrirano je za 6,5% više mentalnih bolesti i poremećaja.

Stanovništvo IŽ zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja u 2024.g. najčešće je **hospitalizirano** u OB Pula (53,3%), Insuli Rab (15,2%) i KBC Rijeka (12,6%).

Slika 1 - Gravitacije hospitaliziranih stanovnika Istarske županije zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja u 2024. godini

Izvor: HZZJ

Kod stanovništva IŽ u zdravstvenim ustanovama u RH u 2024.g. bilo je ukupno 1.528 hospitalizacija zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja, od toga 55,8% kod muškaraca, a većina hospitaliziranih je u dobi od 30 do 69 godina (70,5%).

Vodeće dijagnoze kod muškaraca iz IŽ hospitaliziranih u RH su duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (30,5%), shizofrenija (10,7%) te reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe (8,0%). Kod hospitaliziranih žena zbog ove skupine vodeće su dijagnoze: reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe (13,2%), depresivni poremećaji F32-F33 (12,6%) te duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (12,6%).

Djeca i mladi do 19 godina hospitaliziraju se najčešće zbog poremećaja u ponašanju i osjećajima koji se pojavljuju u djetinjstvu i adolescenciji (23,8%), akutnih i prolaznih psihotičnih poremećaja (13,9%) i reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe (13,1%).

U posljednjih osam godina u padu je broj hospitalizacija zbog shizofrenije, uzimanja opijata, depresivnih poremećaja i demencija. U blagom porastu je broj hospitalizacija zbog reakcija na teški stres, a u velikom porastu broj hospitalizacija zbog uzimanja alkohola.

Stanovnici IŽ u **dnevne bolnice** zbog duševnih poremećaja najčešće gravitiraju u OB Pula (77,4%) i KBC Rijeka (15,0%).

U dnevnim bolnicama u RH evidentirano je 4.066 boravaka zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja, od toga 60,3% kod muških osoba. U odnosu na prethodnu godinu u dnevnim bolnicama registrirano je 17,9% manje boravaka. Većina boravaka u dnevnoj bolnici bila je kod osoba u dobi 40-59 godina (51,8%).

U dnevne bolnice muškarci najčešće dolaze zbog shizofrenije (27,5%), duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja uzrokovanih alkoholom (22,5%) te reakcije na teški stres i poremećaja prilagodbe (13,1%), a žene zbog reakcije na teški stres i poremećaja prilagodbe (17,2%), shizofrenije (13,9%) te depresivnih poremećaja F32-F33 (12,9%).

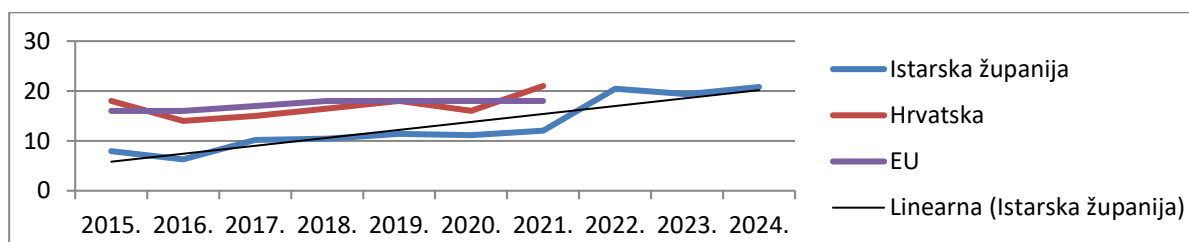
Djeca i mladi do 19 godina u dnevnim bolnicama najčešće su boravili zbog poremećaja u ponašanju i osjećajima koji se pojavljuju u djetinjstvu i adolescenciji (32,6%), akutnih i prolaznih psihotičnih poremećaja (25,1%) te poremećaja psihološkog razvoja (12,9%).

12.1. MENTALNE BOLESTI I POREMEĆAJI KAO UZROK SMRTI

Od duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja kao osnovnog uzroka smrti stanovnika IŽ u 2024. godini umrlo je 99 osoba (2023.g. 87), najčešće zbog demencije (74,7%), a većina umrlih od duševnih poremećaja su žene (55,5%).

Od 2015. do 2019.g. umrlo je 179 osoba, a od 2020. do 2024.g. 379 osoba (za 111,7% više umrlih).

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja u IŽ su u porastu, za ukupnu dob, za dob do 64 g. te za dob iznad 65 g. približavaju se stopama RH i EU.

Slika 2 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

U 2024. godini je zbog slučajnog otrovanja i izlaganja narkoticima i psihodislepticima (halucinogenima) nije zabilježena niti jedna smrt.

12.2. BOLESTI JETRE

12.2.1. BOLESTI JETRE EVIDENTIRANE U RADU ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI

U **primarnoj zdravstvenoj zaštiti** u 2024.g. evidentirano je 3.210 bolesti jetre (0,3% manje nego u 2023. godini). Većina evidentiranih bolesti bila je kod muškaraca (57,6%).

U **specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti** u IŽ registrirano je 1.008 oboljelih od bolesti jetre (9,8% više nego 2023.g.). Većinu čine muškarci (65,6%). U dobnoj skupini 20-64 godine je 61,0% registriranih pacijenata.

U 2024.g. u **zdravstvenim ustanovama u RH** zbog bolesti jetre hospitalizirano je 132 osoba s prebivalištem u IŽ, većinom muškarci (81,8%). Najčešće dijagnoze su alkoholna bolest jetre (43,2% hospitaliziranih) te fibroza i ciroza jetre (28,8%). Većina hospitaliziranih je bila u dobi iznad 60 godina (67,4%).

12.2.1. BOLESTI JETRE KAO UZROK SMRTI

Od bolesti jetre umrlo je 40 osoba (većina (36) muškarci), a vodeći uzrok je alkoholna bolest jetre (30).

Dobno-standardizirane stope smrtnosti uzroka smrti povezanih s alkoholom za ukupnu dob su u padu, niže su od RH, ali više od europskih stopa.

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od kronične bolesti jetre i ciroze za ukupnu dob i za dob do 64 g. niže su od stopa RH i veće od EU, dok su za dob 65 i više g. slične RH a više od EU.

13. OZLJEDE I OTROVANJA

13.1. OZLJEDE I OTROVANJA EVIDENTIRANE U RADU ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI

U 2024.g. u **primarnoj zdravstvenoj zaštiti** (obiteljski liječnici i pedijatri) registrirano je 42.433 ozljeda i otrovanja (1,6% manje nego lani). Većinom dominiraju prijelomi (20,2%), ostale ozljede ručnog zgloba i šake (15,6%) te dislokacije, uganuća i nategnuća (12,4%).

Kod osoba muškog spola najčešće su ostale ozljede ručnog zgloba i šake (ne uključuju prijelome, dislokacije, uganuća ni nategnuća), a kod ženskog spola prijelomi.

U 2024.g. prema vanjskim uzrocima ozljeda i otrovanja većinom dominiraju padovi (41,6%) i izloženost neživim mehaničkim silama (26,3%).

U 2024.g. u ugovornim ordinacijama u **specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti** (bez objedinjenog hitnog prijema-OHBP) registrirano je 23.306 ozljeda i otrovanja. Prijelomi sa 41,4% su najčešće evidentirani, a uganuća čine 18,7%.

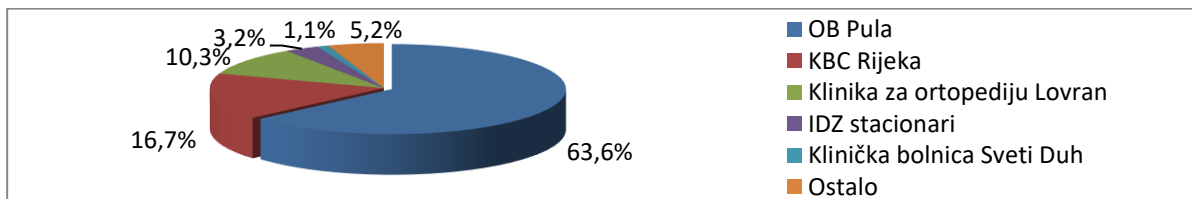
U odnosu na 2023.godinu, registrirano je za 4,8% više ozljeda i otrovanja.

Prijelomi u starijoj dobi čine 35,5% ukupno evidentiranih prijeloma u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti (bez OHBP-a).

U 2024.g. na **OHBP-u** registrirano je 8.767 ozljeda i otrovanja (263,2% više nego lani), a na **hitnoj medicinskoj pomoći** (HMP) 7.345 ozljeda i otrovanja (0,1% manje nego lani).

Gruba procjena pokazuje da se u 2023. godini putem OHBP-a zbrinulo 20,7% ozljeda i otrovanja, a 17,3% putem hitne medicinske pomoći. Također podaci pokazuju da se 91,6% namjerno nanesenih ozljeda zbrinjava putem hitne medicinske pomoći. Nesreće pri prijevozu zbrinjavaju se 56,0% putem OHBP-a i 39,4% putem hitne medicinske pomoći.

Stanovništvo IŽ zbog ozljeda i otrovanja (bez rehabilitacije) u 2024.g. najčešće je **hospitalizirano** u OB Pula (63,6%), KBC Rijeka (16,7%) i Klinici za ortopediju Lovran (10,3%).

Slika 1 - Gravitacije hospitaliziranih stanovnika Istarske županije zbog ozljeda i otrovanja u 2024. godini (bez rehabilitacije)

Izvor: HZZJZ

U 2024.g. u bolnicama u RH bilo je ukupno 1.839 hospitalizacija stanovnika IŽ zbog ozljeda i otrovanja: 950 muškaraca (51,7%) i 889 žena (48,3%).

Vodeće podskupine i dijagnoze kod hospitaliziranih muškaraca u ovoj skupini su: ozljede koljena i potkoljenice (18,5%) među kojima dominira prijelom potkoljenice uključujući nožni zglobov s 9,8%, slijede ozljede kuka i bedra (14,2%) s vodećom dijagnozom prijelom bedrene kosti (12,5% ozljeda), na trećem mjestu su ozljede glave (13,1%), među kojima intrakranijalne ozljede (8,3%).

Kod žena iz IŽ hospitaliziranih u RH zbog ozljeda i otrovanja vodeće su podskupine i dijagnoze: ozljede kuka i bedra (32,7%) s vodećom dijagnozom prijelom bedrene kosti (32,2% ozljeda); zatim ozljede koljena i potkoljenice (13,9%), gdje dominira prijelom potkoljenice uključujući nožni zglobov s 10,5% ozljeda kod žena, slijede komplikacije kirurške i medicinske skrbi (10,5%).

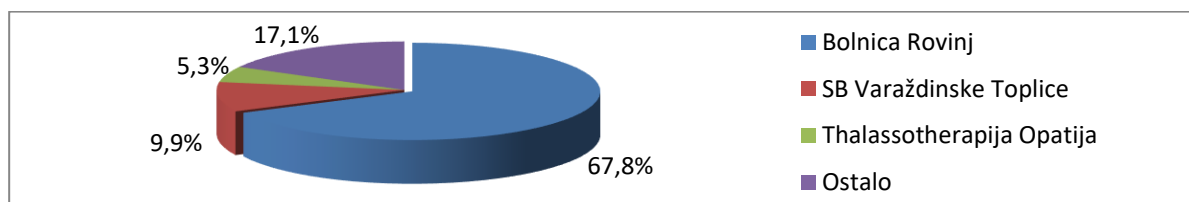
Djeca i mladi do 19 godina hospitaliziraju se najčešće zbog ozljede lakta i podlaktice (26,8%), ozljeda glave (17,3%) te ozljeda koljena i potkoljenice (12,0%). Starije osobe (70 i više godina) najčešće su hospitalizirane zbog ozljede kuka i bedra (47,6%), komplikacija kirurške i medicinske skrbi (12,2%) te ozljeda glave (9,3%).

Većina (79,8%) hospitalizacija zbog prijeloma bedrene kosti bila je u dobi iznad 70 godina. Više od trećine (32,8%) hospitalizacija zbog ozljeda glave bilo je također u dobi iznad 70 godina.

Među vanjskim uzrocima hospitalizacija stanovništva IŽ u zdravstvenim ustanovama u RH (bez rehabilitacije) vodeći su padovi (47,3%) i kod žena (58,8% hospitalizacija kod žena) i kod muškaraca (36,5%), slijede nezgode pri prijevozu (20,7%, odnosno 26,3% kod muškaraca i 14,6% kod žena). Djeca i mladi do 19 godina hospitaliziraju se najčešće zbog nezgoda pri prijevozu (44,4%) i padova (26,4%).

Više od polovine (53,7%) hospitalizacija zbog padova bila je u dobi iznad 70 godina. Trećina (33,2%) hospitalizacija zbog nezgoda pri prijevozu bila je kod djece i mladih do 19 godina te (31,6%) u dobi 40-69 godina.

Stanovnici IŽ najčešće su zbog ozljeda **rehabilitirani** u Bolnici Rovinj (67,8%), a slijede SB Varaždinske toplice (9,9%).

Slika 2 - Gravitacije hospitaliziranih stanovnika Istarske županije u cilju rehabilitacije zbog ozljeda i otrovanja u 2024. godini

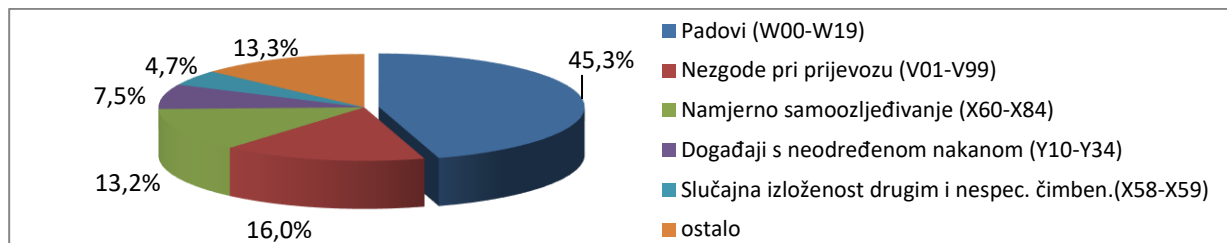
Izvor: HZZJZ

Na rehabilitaciji zbog ozljeda bilo je 152 stanovnika IŽ (65,0% žena). Najčešće su bili na rehabilitaciji zbog prijeloma bedrene kosti i prijeloma potkoljenice, uključujući nožni zglobov.

Većina stanovništva IŽ rehabilitiranog u RH radi ozljeda bila je u dobi iznad 50 godina (78,9%). Također je u dobi iznad 50 godina bila većina (64,9%) rehabilitiranih zbog nezgode pri prijevozu (pješač).

13.2. NASILNE SMRTI

U 2024. godini među stanovništvom IŽ od nasilnih smrti umrlo je ukupno 106 osoba, od čega 58,5% muškaraca. Najveći udio umrlih od nasilnih smrti odnosi se na padove (45,3%), zatim nezgode pri prijevozu (16,0%) i namjerno samoozljeđivanje (13,2%).

Slika 1 - Vodeći uzroci nasilnih smrti stanovništva Istarske županije u 2024. g.

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske

Najviše muškaraca umrlo je zbog padova (35,5%), nezgoda pri prijevozu (22,6%) i namjernog samoozljeđivanja (17,7%), a najviše žena zbog padova (59,1%), slučajna izloženost drugim i nespecificiranim čimbenicima (9,1%) te namjernog samoozljeđivanja i nezgode pri prijevozu po (6,8%).

U dobi od 1-29 godina zbog nasilne smrti umrle su 4 osobe muškog spola; 3 zbog nezgoda pri prijevozu.

U dobi 30-64 godine nasilnom smrću umrla je 31 osoba (26 muškaraca i 5 žena), najčešće od namjernog samoozljeđivanja (10 osoba, 7 muškaraca i 3 žene) i nezgoda pri prijevozu (10 osoba, svi muškog spola).

U dobi iznad 65 godina nasilnom smrću umrla je 71 osoba (32 muškaraca i 39 žena), a vodeći uzrok smrti bili su padovi (44 ukupno, 19 muškaraca i 25 žena).

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od ozljeda i otrovanja u IŽ za ukupnu dob, za dob 0-64 g. i 65 i više g. su slične stopama RH, a nešto veće od EU.

Na području Istarske županije u 2024. godini broj **cestovnih prometnih nesreća** s ozlijeđenim osobama bio je 601 što je u odnosu na 2023.godinu više za 3,6%, ali je manji broj cestovnih prometnih nesreća s poginulim osobama (9 u odnosu na lanijskih 17).

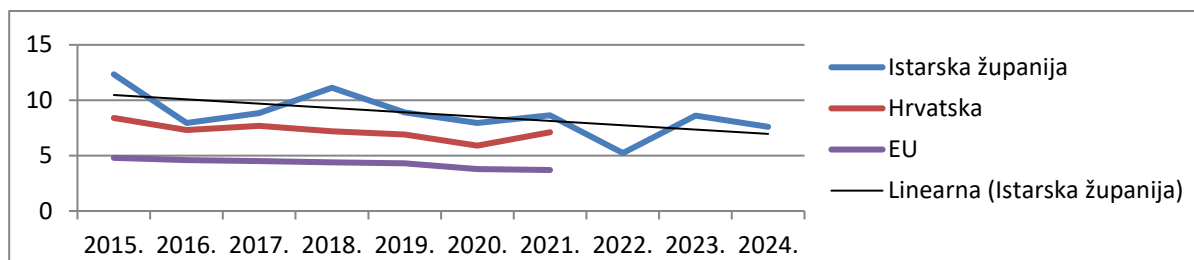
Na području Istarske županije u 2024. godini broj ozlijeđenih u cestovnim prometnim nesrećama bio je 764 što je u odnosu na 2023.godinu više za 5,7%, a poginulo je 11 osoba manje (9) u odnosu na 2023.g. (20).

U 2024.g. bilo je u IŽ 1.753 prometnih nesreća, za 8,1% više nego 2023. U većini nesreća nije bilo ozlijeđenih (65,2%), nesreća s ozlijeđenim osobama bilo je 34,3%, a s poginulim osobama 0,5% nesreća. Među 764 ozlijeđenih, većina je bila lakše ozlijeđena (82,1%), a 17,9% osoba bilo je teže ozlijeđeno. Broj prometnih nesreća zbog brzine bio je 20,7%, sa 3 poginulih. Broj prometnih nesreća zbog nepoštivanja prednosti prolaska i crvenog svjetla bio je 305 (17,4% nesreća), a zbog nepropisnog pretjecanja i obilaženja 76 (4,3%). Ukupno alkoholiziranih vozača koji su skrivili prometnu nesreću bilo je 243 ili 10,2% vozača sudionika prometnih nesreća, a ukupno je bilo 10,6% alkoholiziranih vozača među sudionicima prometnih nesreća. Bez sigurnosnog pojasa bilo je 85 sudionika prometnih nesreća, 1 poginuli i 42 ozlijeđenih. Bez zaštitne kacige bilo je 13 sudionika prometnih nesreća, niti jedna poginula osoba i 10 ozlijeđenih.

Muškarci su najčešće poginuli kao osoba u automobilu (36,8%), slijedi motociklist (25,0%), ostale nezgode u kopnenom prijevozu (17,1%) i pješak (13,2%), a žene (ukupno 13 poginulih) kao osoba u automobilu (8) odnosno pješak (5).

Vodeći vanjski uzroci smrti od nezgoda pri prijevozu u razdoblju od 2020. do 2024. godine bili su: osoba u automobilu (40,4%), motociklist (21,3%), pješak (16,9%), ostale nezgode u kopnenom prijevozu (14,6%) (posebno osobe u posebnom vozilu (poljoprivreda) - 6,7%) te biciklist (4,5%).

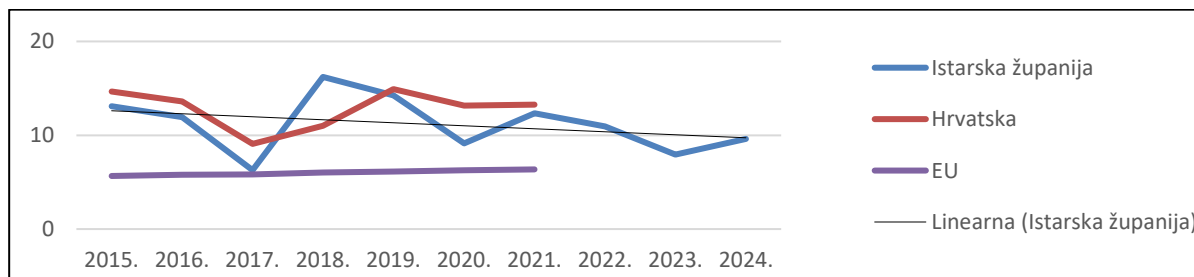
Dobno-standardizirane stope smrtnosti od nezgoda pri prijevozu motornim vozilom su u padu, nešto su više od RH i više od EU.

Slika 2 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od nezgoda pri prijevozu motornim vozilom, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

Među stanovnicima IŽ, u 2024.g. evidentirano je 48 smrti zbog **padova** (7 više nego 2023.), a u razdoblju od 2020. do 2024. godine pad kao uzrok smrti evidentiran je kod ukupno 243 osoba (60,1% žene). Najčešće vrste padova u razdoblju od 2020. do 2024. godine bili su drugi pad na istoj razini (30,9%) pad na istoj razini prilikom okliznuća, spoticanja i posrtanja (25,1%) te nespecificirani pad (24,3%).

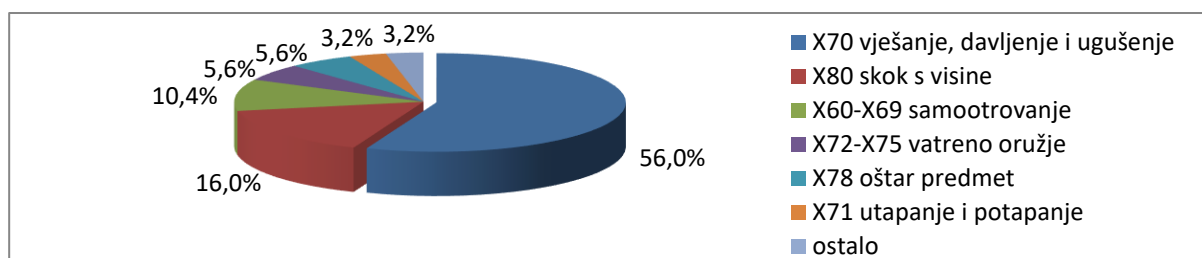
Dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog padova bliže su stopama RH, a veće od EU za ukupnu dob te za dob 65 i više g., dok su za dob 0-64 g. slične EU.

Slika 3 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti uslijed padova, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

U 2024.g. uz 18 dovršenih **samoubojstava** bilo je i 40 pokušaja samoubojstva. U posljednje tri godine bilo je 214 samoubojstva, a većinu samoubojstva pokušali su ili dovršili muškarci (56,1%).

Najčešći načini samoubojstva u razdoblju od 2020. do 2024. godine bili su vješanje, davljenje i ugušenje (56,0%), skok s visine (16,0%) i samootrovanje (10,4%).

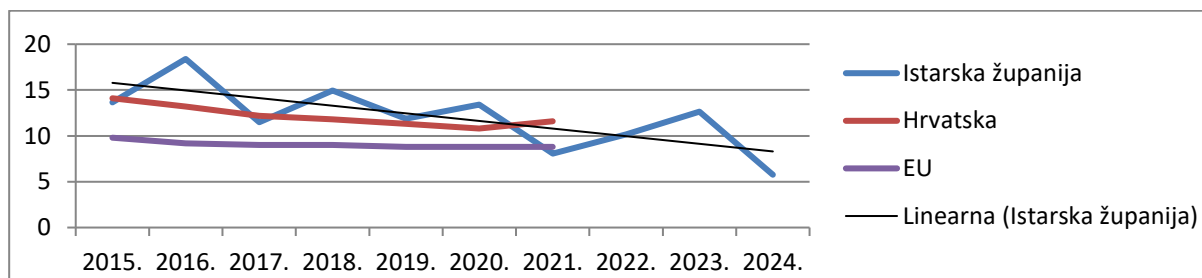
Slika 4 - Najčešći načini samoubojstava kao uzroka smrti stanovnika Istarske županije oba spola ukupno od 2020. do 2024.g.

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske

Među stanovnicima IŽ, u 2024.g. evidentirano je 14 smrti uslijed samoubojstva (19 manje nego 2023. (33), a u razdoblju od 2020. do 2024. godine samoubojstvo je kao uzrok smrti evidentirano kod ukupno 125 osoba, od čega 75,0% muškaraca.

U razdoblju 2020.-2024. godina, u svim dobnim skupinama više samoubojstva su počinili muškarci.

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od namjernog samoozljeđivanja su bliže stopama RH, a nešto veće od EU.

Slika 5 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od namjernog samoozljeđivanja, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

